

Evin Cezaevindeki 9 Mahkûmdan Mektup: Başkalarının Acı Çekmesi Konusundaki Sorumluluğumuz

Yeni Komünizm Editör Notu: Okumakta olduğunuz makale Evin Hapishanesi'nde bulunan 9 tutsağın mektubudur. İşgalci soykırımcı İsrail'in ABD ve Batılı emperyalistlerin desteğiyle İran'a saldırması, bölgede gerici savaş çığırtkanlığının daha fazla yükselmesi ve bazı kafa karışıklıklarına temel bir perspektif sunması açısından, bu mektubu tekrardan önce çekmeyi uygun gördük.

Revcom.us Editörlerinin Notu: İran'daki kötü şöhretli Evin Hapishanesi'nde bulunan 9 mahkumun yazdığı bu mektup, yayınlandığından bu yana İran Komünist Partisi (Marksist-Leninist-Maoist), Avrupa'daki Burn the Cage / Free the Bird hareketi ve İran'ın Siyasi Mahkumlarına Şimdi Özgürlük İçin Uluslararası Acil Durum Komitesi (IEC) de dahil olmak üzere sosyal medyada geniş bir şekilde dolaşmaktadır. IEC gönüllüleri tarafından Farsçadan çevrilmiştir. Bazı küçük düzenlemeler, parantezli kelimeler ve dipnotlar çevirmenler tarafından anlaşılır olması için yapılmıştır. Metnin tamamı [Tahran ve Banliyöleri Otobüs Şirketi Çalışanları Sendikası'nın resmi Telegram kanalında](#) yayınlanmıştır.

Burada, hapishanede, siyasi mahkumlar arasında, geçen yıl özgürlük ve ayrımcılığa son verilmesini talep etmek için hayatlarını tehlikeye atanlar var. Ancak şimdi, İsrail hükümeti tarafından tamamen haksız bir savaşta Filistinlilerin soykırıma uğratılması karşısında [şöyle şeyler] söylüyorlar:

“Keşke [İsrail] onlardan daha fazlasını öldürse” ve “Umarım [İsrail] atom bombasıyla işlerini bitirir de dünya rahat bir nefes alır.” Hatta bazıları şöyle diyor: “Umarım Tahran’daki yılanın başını da vururlar.” Kendi hapsedilmeleri için savaşanların sonunda kendi yok edilmeleri için savaşmaları ne kadar acınası.

Savaş gerici yöneticiler için bir nimettir. Tıpkı 1980’lerde sekiz yıl süren İran-Irak savaşının [İran] hükümetinin istikrara kavuşmasına yardımcı olması ve binlerce siyasi mahkumun idam edilmesinin önünü açması gibi. Önceki yıllarda ve geçen yıl [Kadın, Yaşam, Özgürlük hareketi sırasında] binlerce çocuk ve genci öldüren bu rejim [İran İslam Cumhuriyeti], şimdi Filistin halkının savunucusu gibi görünerek gerici doğasını gizlemeye çalışıyor.

Bu savaş genişlerse, [rejime] protestocuları, siyasi tutukluları, işçi hareketlerini, kadınları, öğrencileri, Bahai toplumu gibi dini azınlıkları bastırmak için daha fazla şiddet kullanma ve hatta “Kadın, Yaşam, Özgürlük” hareketine yönelik saldırılarını genişletme bahanesi verebilir.

İktidardaki rejimin yanı sıra, [İran’a] “demokrasi ihraç etmek” için askeri saldırıları ve bombardımanı kullanmak isteyen aşırı sağcı [faşist] hareketler her zaman var olmuştur. Bu insanlar esas olarak toplumun altyapısı Batı’nın askeri saldırısıyla yok edildikten sonra [ganimetten] pay almak istiyorlar – sanki son yirmi yılda Afganistan ve Irak’ta yaşananlardan hiçbir şey öğrenmemişler gibi. “Kadın, Yaşam, Özgürlük” hareketinin zirvesindeyken, bu insanlar umutlarını İsrail ve Batı’dan destek almaya bağlamışlardı ve mevcut savaşta onları yatıştırmaya çalışıyorlar.

Ancak Filistin’deki savaşa ve soykırıma karşı kayıtsızlık -ve belki de İran’a askeri bir saldırı yapılmasını istemek- sadece bu aşırılık yanlısı güçler arasında değil, çok daha yaygındır.

Mesajımız şudur:

Filistin halkına karşı yürütölen bu karmaşık ve eşitsiz savaşı, [İran] hükümetine ve [bölgedeki] yıkıcı politikalarına ve savaşlarına duyduğumuz kızgınlığı gerekçe göstererek örtbas edemeyiz. Kelimenin tam anlamıyla soykırımın ne olduğuna ("ulusal, etnik, ırksal ya da dini bir grubu sırf doğası gereğı tamamen ya da kısmen yok etme niyeti") gözlerimizi kapatamayız. Medya tekelinin [propagandası] ile de geçiştirilemez.

Bize sunulan ikilem - Hamas ya da İsrail, askeri müdahale ya da devam eden mevcut durum- sadece kötü ile daha kötü arasında bir seçim sunuyor. Kendi yolumuzu yaratmak yerine sadece egemenlerin bize sunduğı seçeneklere baktığımız sürece, sonuç sadece kötü ya da daha kötü olabilir.

Gerçek şu ki biz [İran'da] savaş karşıtı protesto hareketleri konusunda zayıf bir geçmişe sahibiz. Eşitlikçi akımlar ve "Ekmek, İş, Özgürlük" gibi sloganları olan hareketler net savaş karşıtı pozisyonlar almış olsalar da, baskı, sömürü ve ayrımcılığa karşı mücadele ile savaş ve savaş çığırtkanlığına karşı mücadele arasında bir bağ kuramadık.

Önceki yıllarda bazı güçlerden "Gazze yoksa Lübnan da yok" sloganı duyuluyordu.² Bu insanlar kendi sefalet durumlarının hükümetin bölgedeki müdahalelere [kaynak harcamasından] kaynaklandığı sonucuna varmışlardı. Ama aslında [rejim] bu müdahaleleri, müdahale ettiğı ya da hükmettiğı bu ölkelerdeki insanlara fayda sağlamak için değil, sadece kendi çıkarlarını korumak ve istikrarı sağlamak için bölgedeki bu gerici rejimleri desteklemek üzere finanse ediyordu. Sonuç olarak, bu müdahaleler Filistin'deki halk kitlelerinin zengin sosyal ve siyasi mücadele tarihini Hamas'ın roket atışlarına indirgemiş ve diğer Filistinli ilerici halk güçlerinin oynadığı rol küçümsenmiş ya da silinmiştir.

Ancak bu gerici kabuk, -sanki savaş çığırtkanlığı ve katliamlar yalnızca bombalar benim üzerime düştüğünde kötü oluyor, "Gazze'ye ne olacağı umurumda değil!" "Belucistan ve

Kürdistan'a ne olduğu umurumda değil!" "Afganistan'dan gelen göçmenlere, kadınlara, işçilere ve yarı işsizlere, gecekondlu mahallelerinde yaşayan insanlara ne olursa olsun!... Ben sadece kendim ve çevremdeki insanlar saldırıya uğradığında protesto ediyorum." gibi [düşünerek], içinde bir canavarı, diğeri insanların acılarına kayıtsızlık canavarını barındırıyor

Bu canavar devrimci hareketimizin Aşıl topuğu olacaktır. Çok sayıda dilin, dinin, her türlü fay hattının bulunduğu, baskıların birleştii ve bölgedeki diğeri emekçi ve ezilen halklarla yakın ilişki içinde olan bir toprakta, başkalarının acılarına karşı kayıtsızlık, [gerici] egemen güçlerin hakimiyetini güçlendirecek ve [daha iyi bir dünya için] her türlü değışim olasılığının önünde bir engel haline gelecektir.

Şu anda bu canavarın en güçlü düşmanı, insan onurunu desteklemeyi ve her türlü ayrımcılık ve ırkçılıkla mücadeleyi kapsayacak şekilde yorumlanan "Kadın, Yaşam, Özgürlük" sloganında ifadesini bulan, Orta Doğu'daki halkın farkındalığı ve kararlılığıdır.

Bu slogana dayanarak, ister Hamas ister İsrail olsun, her ne şekilde olursa olsun köktendincilikle mücadele edebiliriz. Sınır çizgilerini öyle tanımlayabiliriz ki, Hamas ve İsrail ile onları destekleyen emperyalist güçler bir tarafta, ilerici sosyal, emek, kadın hareketleri ... ve özgürlük ve eşitlik mücadelesi diğeri tarafta yer alsın.

Hükümetler halkın çektiğı acılara karşı kayıtsızdır ve savaşlar halk ve devrimci hareketlerin yönünü değıştirebilir ve onların önünde bir engel haline gelebilir. Bu nedenle bizim yaklaşımımız, "Kadın, Yaşam, Özgürlük" devrimci hareketinin kalbinde savaş karşıtı bir kanadı aktif olarak öne çıkarmaktır – aynı zamanda İsrail'in Filistin halkına yönelik soykırımını ve insanlıktan çıkarmasını kınamak, Hamas'ın gericici doğasını ve aynı insanlara [hedeflerine ulaşmak için araç olarak] nasıl davrandığını kınamak, [Hamas'ı] destekleyen bölgesel hükümetleri kınamak ve bu acımasız savaştan yararlanan

emperyalist sponsorları kınamak.

Tarihsel olarak, gerici savaşların “ekmek, barış, özgürlük” sloganı altında ezilen kitlelerin egemen sınıflara karşı mücadelesine dönüştürölmesi etkili olmuş ve olumlu sonuçlar vermiştir. Bu [mevcut] tarihsel an, “Kadın, Yaşam, Özgürlük” için ilerici hareketin ayrımcılık ve ötekileştirmeye karşı mücadeleye aynı hizaya mı geleceğini yoksa tarihin bir dipnotu mu olacağını sınavacaktır.

İmzalayan,

Anisha Asadollahi

Golrokh Iraee

Reza Shahabi

Arash Johari

Keyvan Mohtadi

Mehran Raouf

Fouad Fathi

Mazyar Seyednejad

Omid Masyer

Evin hapishanesi, Kasım 2023

Mektubun ingilizcesi için [tıklayınız.](#)

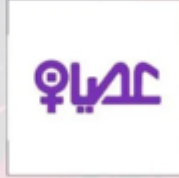
Gazze'den Tahran'a Kahrolsun Katiller!

İslam Cumhuriyeti ve İsrail Arasındaki Savaşı Karşı 10 Grup Tarafından Ortak Bildiri

Çevirmenin notu: 9 Ekim tarihinde 10 İranlı ve Afgan grup tarafından ABD destekli apartheidçı İsrail devleri ile İran İslam Cumhuriyeti arasındaki savaş hamlelerine ve tehditlere karşı güçlü bir bildiri yayınlandı. Bu bildiri IEC (İranlı Siyasi Tutsaklara Özgürlük Kampanyası) ve onunla ilişkili diğer organizasyonlar tarafından Farsça, İngilizce ve Arapça yayınlanmıştır. IEC'nin İngilizce çevirisi revcom.us internet sitesinde de paylaşılmış, bu Türkçe çeviri de revcom.us internet sitesi üzerindeki İngilizce paylaşım kaynak alınarak yapılmıştır.

In Gaza or Tehran, Down with the killers!

The Joint Statement of 10 Groups

İmzalayanlar:

[Uxan, Gilaks Media](#) (Gilaki Medya)

[Afghanistan House of Culture](#) (Afganistan Kültür Evi)

[Women Social Equality Organization WSEO](#)

[Youth In Exile](#) (Bahamad) (Sürgündeki Gençlik)

[Burn The Cage](#) (Kafesi Yak!)

[Social Sciences Research Association](#) (Sosyal Bilimler Araştırma Derneği)

[Osyan/Revolt](#) (İsyan)

Communist Organization of Afghanistan (Afganistan Komünist Örgütü)

[Je.cocreation](#)

[Finland Woman. Life. Freedom](#) (nev.suomi) (Finlandiya Kadın Yaşam Özgürlük)

İran İslam Cumhuriyeti'nin (İİC) füzeleri Demir Kubbe'yi delip geçiyor ve Filistin halkının ve Filistin'i destekleyenlerin bir kesimi mutluluk gözyaşları döküyor. Apartheidçi İsrail İİC'ye kararlaştırıcı bir cevap gönderme tehdidinde bulunuyor ve İran halkının bir kısmının kalpleri adeta sevinçten eriyor. İki tarafı da, yaklaşan ve büyümekte olan, Ortadoğu'da milyonlarca kişinin hayatını yok edebilecek savaşı tırmandırmaya iten "sebeplere" sahip! Bazıları bu savaştan faydalanabilecekleri şeklindeki düşüncelerle kendilerini kandırıyor. Ancak bunlar sadece bu bölgedeki insan cesetleri üzerinden barbarca savaşlarını ilerleten katillere daha da meşruluk kazandırmış oluyor. İki tarafın liderleri de bombaları için kamuoyunun desteğine ihtiyaç duyuyor ve iki tarafın da utanç verici tarihleri birbirlerine karşı yeterli propaganda malzemesi sağlıyor.

Sanki bu kana susamışlar her şeyi kontrol altında tutuyormuş süsü veriliyor, aynı küresel kapitalizm sisteminin bir parçası olan iki tarafın da onları nükleer savaş noktasına gidebilecek kadar mücadele etmeye zorlayan bir krize hapsedilmiş ve gittikçe daha derinden bu bataklığa batmakta bulması dışındaki her şeyi. Uluslararası mahkemeler ve Birleşmiş Milletler o kadar itibarsızlaştı ki sadece çok az sayıda insan bu kurumların ve 2. Dünya Savaşı'ndan beri [uluslararası] düzeni yöneten şeylerin çöküşünü fark edebiliyor. Dünya her taraftan bir krizin içinde ve İslam Cumhuriyeti ile İsrail arasındaki dış bileme bu krizin bir ifadesidir.

"Yılanın başını kesme" üzerine bütün bu tartışmalar İslami köktenciliği hatalı bir şekilde problemin kaynağı olarak

görüyor, hem Siyonist hem de İslamcı rejimi besleyen kompleks ve çok katmanlı dünya kapitalist sistemini görmezden geliyor. Aynı zamanda bunun tersi bir yaklaşımı da yaratıyor – yani bölgedeki halkların ABD bölgeden çıkarılırsa ve onun yerine Çin gelirse ve Golan Tepeleri [bütün] Ortadoğu olursa daha iyi bir duruma geleceği de iddia ediliyor. Ancak bizim yüzleşmekte olduğumuz şey bir yılan değil, Siyonist ve [diğer] gerici devletlerden “demokratik” devletlere kadar bütün dünyayı kapsayan çok başlı bir canavar. Bu sebeple bunun bir parçasının ya da diğerinin destekçisi olamazsınız – bütün bu sistemin ortadan kaldırılması gerekmektedir. Bir canavarı devirmek, o canavar etrafa savrulmakta ve sağa sola sallanmakta iken daha mümkündür.

Peki neden bazıları bu olasılığı görmüyor ve aksine bu devletlerin politikalarını ya da doğasını desteklemiyor olsalar da İsrail ya da İİC’nin safını tutuyor?

1. Nefret ve intikam

Eğer merşu bir öfke hissediyorsanız fakat düşmanı olan İİC’nin işlediği suçlar sebebiyle İsrail’i destekliyorsanız ya da bunun tam tersini yapıyorsanız sadece size karşı işlenen suçlara öfke duymayı bırakın! Bu sadece etik olmamakla kalmaz, aynı zamanda herkes için özgürlük yolunun önemli bir doğrusunu, bütün bu suçların bir sistemin sonucu olduğunu ve bu sistemin suçlularının bir kesimi ile birlik olmanın kimseye özgürlük getirmeyeceğini görmenizi engeller.

2. Güçsüz hissetmek

Eğer bir halk kitlesi ile yapılacak bir devrimin imkânsız olduğunu ve bu yüzden bu suçlulardan birinin veya diğerinin safını tutmamız gerektiğini düşünüyorsanız sadece kendiliğinden gelişen Kadın, Yaşam, Özgürlük ayaklanmasının bile nasıl tüm sistemi sarstığını hatırlayın. Dünyanın her yerinden politikacılar bunun ilerlemesini engellemek için sıraya girdi. Ancak onların kontrol altında tuttukları

kanallardan dışarı çıkmanın potansiyeli vardır. Gerçek güç, bir veya diğer gerici gücün ölüm birlikleri olmayı reddeden, bilinçli ve örgütlü bir halkın elindedir.

3. Şimdiki düzen altında durumları iyileştirme illüzyonu

Eğer bir tarafı -İslami köktenciler ya da emperyalist güçler fark etmeksizin- tutup diğerini yok edebileceğinizi; ya da bütün bu sistemi ve onun üretim biçimlerini ve sosyal ilişkilerini aynı tutup fikirler üzerindeki baskıyı, hapsedilmeyi, teokratik gericiliği, yoksulluğu, sömürüyü, kadın ve LGBTQ bireylerin baskı altına alınmasını, ulusal baskıyı, savaşları ve çevresel yıkımı ortadan kaldıracabileceğinizi veya azaltabileceğinizi; ya da İsrail'in bombalarının İran halkına demokrasi getireceğini düşünüyorsanız Gazze'deki yıkıma ve Lübnanlı göçmenlere bir bakın. Eğer İİC füzelerinin Gazze ve Lübnan'a özgürlük mesajını taşıdığını düşünüyorsanız, Kürt, Beluç ve Arap halklarına ve İran'ın kadınlarının haline bir bakın. Kendinizi kandırmayın. Bu sistemin radikal, özgürleştirici bir biçimde dönüştürülmesi söz konusu olmadan durumu iyileştirmenin hiçbir olasılığı yoktur.

Başka bir Yol Var!

Yüzeysel olarak bakıldığında önümüzdeki tek olasılık bu miadı dolmuş güçlerden biri veya diğeri ile saf tutmak ya da pasif bir biçimde ortada durmakmış gibi görünebilir. Ancak gerçek şudur: Başka bir yol var! Başka bir alternatifin olmadığı inancı kendi başına bir alternatif yaratmanın önündeki bir engeldir!

Radikal, özgürleştirici, sadece var olan sistem içinde yüksek seviyelere yeni yüzler getirmekle yetinmeyen bir değişime ihtiyacımız var. Aslında var olmamış, eski bir "altın geçmişe" dönme yolu söz konusu değildir. Sadece bu çatışmada taraf olan güçleri değil, aynı zamanda bu durumu ortaya çıkaran aynı sistemin uzantıları olan uluslararası kuruluşları da

kınıyoruz.

Gericilerin ve emperyalistlerin bombalarının amigoları değiliz! Yeni bir dünyanın tohumlarıyız!

Profesör Eric Cheyfitz ile Bir Söyleşi: Anti-Siyonizm Anti-Semitizm Değildir

Editörün Notu: Aşağıdaki yazı revcom.us web sitesine 12 Ağustos 2024 tarihinde girilmiştir. Çevirisini okurlarımızın dikkatine sunarız. Yazının orijinaline [buradan](#) ulaşabilirsiniz.

Temsilciler Meclisi Eğitim ve İşgücü Komitesi, 5 Aralık 2023'te "Kampüs Liderlerinin Hesap Verebilirliğini Sağlama ve Antisemitizmle Yüzleşme" başlıklı bir duruşma düzenledi. Bu duruşma, Filistin halkına karşı devam eden ABD destekli İsrail soykırımına karşı üniversite kampüslerinde başlayan meşru protesto dalgasını bastırmayı ve susturmayı amaçlayan [bir kurguydu](#).

Daha sonra, bu yılın 1 Mayıs'ında Temsilciler Meclisi, sözde "Anti-Semitizm Farkındalık Yasasını" (Anti-Semitism Awareness Act, "AAA") *ezici bir çoğunlukla* kabul etti. Oylama 320 evet, 91 hayır şeklindeydi. Eğitim Bakanlığı; kolejlere ve üniversitelere, kampüslerindeki İsrail karşıtı protestoları ve konuşmaları bastırmaya zorlaması çağrısında bulundu. Bunu yapmayan okullara federal fon sağlamayı kesmekle tehdit etti. Yasa tasarısı, "İsrail'in varlığının ırkçı bir çaba" olduğu

gibi ifadeleri “anti-Semitik” söylem olarak yorumluyor. Ya da İsrail’in Filistin halkına muamelesi ile Nazilerin Yahudi halkına muamelesi arasında karşılaştırmalar yapmak da yasaya göre “anti-semitik”.

İsrail’in insanlığa karşı işlediği suçların teşhir edilmesi ve bunlara karşı protesto gösterilmesi, yalnızca polis vahşeti, sansür ve kara listeye alma ile saldırıya uğramıyor, aynı zamanda antisemitizm olarak da karalanıyor. Polisin Columbia Üniversitesi’ndeki protestoculara saldırmasının ardından Soykırımcı Joe Biden, gazetecilere, “Antisemitik protestoları kınıyorum.” [dedi](#). Polis, Kongre’nin İsrail’in kuduz soykırımcı Başbakanı Netanyahu’yu ağırlayıp desteklediği sırada binlerce protestocunun katıldığı yürüyüşe saldırdıktan sonra, Kamala Harris protestoculara saldırarak, “Barışçıl protesto hakkını destekliyorum ancak açık olalım: Antisemitizm, nefret ve şiddetin hiçbir türünün ülkemizde yeri yoktur.” [dedi](#).

Eric Cheyfitz, New York’taki Cornell Üniversitesi’nde seçkin bir profesör olarak Siyonizme ve İsrail’in Filistin halkına karşı işlediği suçlara karşı çıkan bir aktivisttir. Geçtiğimiz şubat ayında, Temsilciler Meclisi’ndeki duruşmanın (ve ardından iki saygın üniversitenin, Harvard ve Penn’in, başkanlarının zorla istifa etmesinin) ardından, Cornell’deki öğrenci gazetesi *The Cornell Daily Sun*’a “[Anti-Siyonizm Antisemitizm Değildir](#)” başlıklı bir mektup yazdı. Cornell’deki on Yahudi profesör de imzalamıştı.

Profesör Cheyfitz, revcom.us muhabiri Alan Goodman ile yaptığı sohbette, anti-Semitizm ile anti-Siyonizm arasındaki gerçek farkı tartıştı. Bu sohbet, anlaşılabilirlik sağlamak için düzeltilmiştir.

Alan Goodman: Öncelikle şunu soralım, Antisemitizm nedir?

Eric Cheyfitz: Geleneksel olarak, terimin yozlaştırıldığı şu ana kadar, antisemitizm, Yahudilere Yahudi oldukları için

duyulan nefretten ibaretti ve bunu açıklamaya çalışacağım, bu nefret, kan iftirası gibi bazı mitlere ve “açgözlü Yahudiler” gibi klişelere dayanıyordu.

Kan iftirası, Yahudi bayramı Pesah’ın geleneksel yemeği olan ve Göç’ü [Yahudi halkının antik Mısır’daki kölelikten kaçışını anlatan Yahudilikteki temel anlatı] kutlayan Pesah matzalarının aslında Hristiyan çocukların kanıyla pişirildiğine dair Hristiyan mitiydi. Yani, özünde, Yahudilerin suçlandığı şey, ritüel amaçlar için Hristiyan çocukları öldürmektir. Ve bu, Yahudilerin dönüştüğü bir stereotip haline geldi, klişeyi destekleyen ve Yahudilerin Yahudi oldukları için nefretini mantıklı kılan mitlerden biridir.

Yani, antisemitizm Yahudilere karşı basit bir nefrettir. Antisemitizm bir biçimdir ve geleneksel anlamı ve bence sadece anlamı, bir ırkçılık biçimidir. Siyahilere karşı, Asyalılara karşı, Latinolara karşı vb. duygulardan farklı değildir. Bunların hepsi, stereotiplerle ve mitlerle desteklenen bu topluluklara karşı basit bir nefrete dayanmaktadır. Ve antisemitizm Yahudilerle ilişkili olarak böyleydi.

AG: Siyonizm nedir ve Siyonizm ile antisemitizm arasındaki ilişkiyi nasıl görüyorsunuz?

EC: Siyonizm, Yahudilik içinde 19. yüzyıl sonunun politik bir hareketidir, ancak tüm Yahudiler tarafından benimsenmemiştir. Tamam, buradaki ilk sorun budur ve bu bir siyasi harekettir. Theodor Herzl’in 1890’ların sonlarında Siyonizm’in İncili sayılan *The Jewish State* kitabını okursanız, ne olduğu hakkında iyi bir fikir edinebilirsiniz. Bir Yahudi devletinin nasıl görüneceğini yansıtır.

Ancak Siyonizm, geleneksel Avrupa antisemitizmine tepki olarak ortaya çıkar. Başka bir deyişle, Herzl ve Siyonistler, bakın, Batı’da hoş karşılanmıyoruz dediler. Hadi dışarı çıkalım. Kendi devletimizi kuralım. Dolayısıyla, bence, bugün anti-

Siyonizm ile anti-Semitizmi karıştırmanın ironilerinden biri, Siyonizm'in kendisinin geleneksel anti-Semitizme bir tepki olmasıdır.

AG: I. Dünya Savaşı'ndan sonra, muzaffer emperyalist güçler Ortadoğu'yu bölüp sömürgeleştirmek için yarışırken, İngiliz sömürgeciliği "Balfour Deklarasyonu" olarak bilinen şeyle Siyonizmi benimsedi. İngiltere'nin "Filistin'de Yahudi halkı için ulusal bir yurt kurulmasını olumlu karşıladığını" ilan etti ve bunu mümkün kılmaya başladı.

EC: Elbette, bu Avrupa tarafından desteklendi. Peki biliyorsunuz, 1917 tarihli Balfour Deklarasyonu, Filistin'i Yahudi devletin yeri olarak "verdi", verdiyi tırnak içine alacağım, ki bu da İngiliz antisemitizminden kaynaklanmıştır.

Yahudilerin Britanya'da olmasını istemiyorlardı. Aslında, 1290'dan 1655'e kadar Yahudilerin Britanya'da bulunmasına izin verilmiyordu. Orada uzun bir anti-Semitizm tarihi var. Yani bu, 19. yüzyılın sonlarında Yahudi devleti kurmayı öneren bir siyasi hareket olarak Siyonizmin bağlamının bir parçasıdır.

AG: Siyonizmi bir ırkçılık biçimi olarak mı görüyorsunuz?

EC: Aslında Herzl'in *The Jewish State* kitabını okursanız, ikili bir devletten, demokratik ikili bir devletten [iki uyruklu bir ülkeden] bahsediyor. Büyük Yahudi filozofu Martin Buber, her zaman iki uluslu bir devlet istemiştir ve kendisi de bir Siyonistti. Ama sonunda, bu insanlar deyim yerindeyse davayı kaybettiler veya Siyonizmin erken dönem filozoflarından Zev Jabotinsky'nin önerdiği belirli bir Siyonizm görüşü tarafından etkisiz bırakıldılar [Jabotinsky, 1920'lerde ve 1930'larda Filistin'de Siyonist milisler örgütledi ve 1940'taki ölümünden önce Avrupa'daki Yahudi halkının büyük çoğunluğunun Filistin'e tahliye edilmesini savundu]. Yazılarını okursanız, bakın, Filistinliler yerli halktır, bizim gelmemize, Yahudilerin gelip oraya yerleşmesine

direnecekler, bu yüzden onlar ve bizim aramızda “demir duvar” (bu ifadeyi mecazi olarak kullandı) inşa etmemiz gerekecek, der. Yani esasen Filistinlilerle militan bir ilişkiyi savundu.

Ve yavaş ama emin adımlarla ve bugün görüyoruz ki, bence bugün oldukça açık, Filistinlilerle olan bu ilişki en sonunda ırkçı bir hal aldı, onlara insandan daha aşağı bir şey olarak bakıldı, ki bugün İsrail hiyerarşisinden duyduğunuz gibi “insan hayvanlar,” vb. Yani, Siyonizmin ırkçı bir ideoloji olarak başlamadığını, ancak İsrail politikalarının tam da buna dönüşmesi nedeniyle sona erdiğini söyleyebilirim.

AG: ABD Temsilciler Meclisi’nden geçen yasa tasarısı, tanımını Avrupa’daki Nazi Holokostu’nun, milyonlarca Yahudi’nin toplu katliamının derslerine dayandırdığını iddia eden Uluslararası Holokost Anma Komitesi (International Holocaust Remembrance Committee, IHRA) adlı bir örgüt tarafından geliştirilen bir antisemitizm tanımına dayanıyor. Tanımlarının antisemitizmin gerçek anlamını nasıl çarpıttığını anlatabilir misiniz?

EC: İzleyicilerinizin iki belgeye bakmasını isterdim. Onlardan [IHRA tanımına](#) bakmalarını isterdim. Bazı noktalarda İsrail eleştirisini veya Siyonizm eleştirisini Yahudilere karşı basit nefretle karıştırmaya eğilimlidir. Ve buna karşıt olarak, *The Cornell Daily Sun*’a yazdığım mektupta da belirttiğim gibi, Yahudi, Holokost ve Orta Doğu çalışmaları alanında 350 seçkin akademisyenin imzaladığı [Antisemitizm Üzerine Kudüs Bildirgesi](#) vardır.

Kudüs Antisemitizm Bildirgesine göre antisemitizm: “Yahudilere, (veya Yahudi kurumlarına) karşı ayrımcılık, önyargı, düşmanlık veya şiddettir.” Geçerli olması gereken tanım budur.

Kudüs Bildirgesi’nde şöyle açıklanıyor: “İster iki devlet ister iki uluslu bir devlet ister üniter demokratik devlet ister federal devlet olsun, isterse başka bir biçimde olsun, ‘nehirden denize’ tüm yerleşik halklara tam eşitlik sağlayan

düzenlemeleri desteklemek antisemitizm değildir.” Tehlike, tanımın Siyonizm’e ve/veya İsrail’e yönelik siyasi eleştirileri de kapsayacak şekilde genişletilmesinin, meşru siyasi söylemi de kapsayacak şekilde anlamını genişleterek tarihi tanımı bozması ve böylece temelde bir tür ırkçılığı temsil eden “antisemitizm” teriminin reddedilmesine yol açmasıdır.

AG: Sizce Siyonizm ile antisemitizm arasında nasıl bir ilişki var?

EC: Bence bir tür iş birliği var ve buna dikkat edilmeli; Siyonistler, biliyorsunuz, burası bizim Batı’daki evimiz ve bizi buradan çıkaramayacaksınız, tam burada doğduğumuz yerde, yaşadığımız yerde, evlerimizin olduğu yerde antisemitizme karşı duracağız demek yerine; Siyonistler, Herzl, tamam, bizi dışarı çıkarmak istiyorsanız, biz de dışarı çıkarız fikrini ortaya attılar. Ve bence 1917’de, Filistin’i Filistinlilerle görüşmeden devreden Balfour Deklarasyonu ile, tabii ki, bir Yahudi devleti olarak, Herzl ile Siyonistler ve Batı Avrupa arasında gerçekten ayrılmak için bir iş birliği içindeydi. Yani, evet, kesinlikle bir iş birliği olduğunu söyleyebilirim.

Elbette tüm Yahudiler Siyonist değildir, bunu söylemeye gerek yok. Örneğin, İsrail’in içinde ve dışında bulunan ultra-Ortodoks Yahudiler de benim gibi dünyanın dört bir yanında yaşayan milyonlarca Yahudi gibi, Siyonist değillerdir.

Yani, anti-semitizmi anti-Siyonizmle eş tutmak, tüm Yahudileri İsrail yanlısı veya Yahudi devleti yanlısı olarak homojenleştirdiği [aynı şeymiş gibi gösterdiği] için anti-Semitizmdir. Ve bunun da dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta olduğunu düşünüyorum. Bu, biliyorsunuz, anti-Siyonizmi anti-Semitizmle karıştıran insanlar, dolaylı olarak tüm Yahudilerin Siyonist olduğunu söylüyorlar.

AG: Söylediklerinizi söyleyen insanlar hedef alınıyor. Sizi bu şekilde konuşmaya iten şey neydi?

EC: Ben Kanarya Misyonu'nda listelendim. Bu, sağcı Siyonistler tarafından yaratılmış bir tür hedef listesi, eğer sağcı demek gereksiz bir ek ifade değilse. O listede önemli bir yerim var. Bana eskiden "kendinden nefret eden Yahudi" derlerdi, çok fazla nefret e-postası alırdım. Ama şimdi bunun, kendileri anti-Semitik olan Yahudilere dönüştüğünü düşünüyorum, gerçi bu aslında bir çelişki. Yani, ben Yahudi'yim. İsrail'de çocuklarım var, bu yüzden onların güvenliği ve refahı konusunda endişeliyim.

Ama biliyorsunuz, ben, şöyle söyleyeyim, sol bir ailede büyüdüm ve bizim için Yahudilik, sosyal adaletin olduğu kadar laik ve dini bir gelenektir ve İsrail'de olup bitenler bu geleneği tamamen ihlal ediyor. Sanırım bunu *The Cornell Daily Sun*'a yazdığım makalede söylüyorum. Yani, bence birçok Yahudi, Jewish Voice For Peace [Barış İçin Yahudi Sesi], BDS hareketinde [Boycott, Divestment, and Sanctions/Boycot, Yatırımların Geri Çekilmesi ve Yaptırımlar] benimle aynı yerden gelen ve Yahudiliğin geleneksel olarak sosyal adalet özüne sahip olduğunu ve bunun İsrail'de olup bitenler tarafından ihlal edildiğini düşünen birçok Yahudi olduğunu düşünüyorum.

İsrail'in Soykırımcı Savaşını Arttıran Üç Yön

Editörün notu: Aşağıdaki yazı 29 Ocak 2024 tarihinde revcom.us sitesinde yayınlanmıştır. Çevirisini okurlarımızın dikkatine

sunuyoruz.

7 Ekimde İsrail savaşı başlattığından bugüne ABD'nin desteğiyle Gazzeyi cehenneme çevirdi. **Bunun amacı ise direkt olarak bir soykırımdır: 2.3 milyon Filistinliyi; öldürmek, ''kırmak'' veya göçe zorlamak.**

Daha şimdiden:

- **14 Gazzeliden biri ya öldürüldü ya da yaralandı.** Ölü sayısı 30.000'e yaklaştı ve bunun 10.000'ini çocuklar oluşturuyor. Binlerce kişi kayıp ve bunların öldüğü düşünülüyor. 64.000 yaralı var.
- **Gazze'nin sağlık sistemi büyük oranda çöktü.** Savaştan önce varolan 36 hastanenin sadece 16'sı fonksiyonel olmakla beraber; suya, elektriğe ve malzemeye muhtaç bir durumdalar. Çocuklar üzerinde amputasyonlar anestezi olmaksızın yapılıyor.
- **Dört kişiden biri açlık sınırına yaklaşmış durumda.**
- Epidemik hastalık tehlikesi giderek büyüyor.
- **En az 2 milyon sıradan insan evsiz kaldı veya kaçıyor;** ebeveynler, çocuklarına bir şişe su, bir parça ekmek, kalacak güvenli bir yer bulmak için bir arayışta. Ancak gerçekte Gazze'de hiçbir yer güvenli değil.

Ve bu gittikçe daha da kötüye gidiyor. İsrail bombardıman uçakları, tankları ve askerleri kaçan Filistinlileri hedef alıyor, onları daha da güneye veya kuzeye, Mısır sınırına, anavatanlardan dışarıya sürmeye çalışıyor.

İsrail'in UNRWA'ya (Birleşmiş Milletler Yakın Doğu'daki Filistinli Mülteciler için Yardım ve Bayındırlık Ajansı) Saldırması Filistin Halkını Boğmak İçin Yeni Bir Adımdır

Savaş başladığında İsrail Savunma Bakanı ''şeridin tamamen kuşatmaya alınmasını'' emretti ve ''elektrik, su, yakıt olmayacak'' dedi. Gazze'ye yine de kısmi bazı yardımlar

ulaştı. Ancak şimdi İsrail, ABD ve yakın müttefikleri bu kuşatmayı daha da sıkılaştırmak istiyor.

UNRWA, 1948 yılında İsrail tarafından vatanlarından edilen Filistinli mültecilere yardım etmek için kuruldu. Savaş başladığından bu yana 152 UNRWA çalışanı öldürüldü.

Şimdi ise İsrail Hamas'ın 7 Ekim saldırılarında-herhangi bir kanıta dayandırmadan- 12 UNRWA çalışanının saldırılara katıldığını iddia ediyor. 13.000 çalışandan 12'si! (UNRWA 7 Ekim saldırısını kınadı ve saldırıları ''menfur'' olarak nitelendirdi.)

Bu suçlamalar yapıldığı anda; ABD, Birleşik Krallık, Almanya, İtalya, İsviçre, Finlandiya ve Hollanda UNRWA'ya yaptığı bütün yardımları kaldırdı, çalışmalarını sekteye uğrattı ve Gazzedeki yaşamı daha da yaşanılmaz hale getirdi.

İsrail SistematiK Bir Şekilde Filistinlilerin Mezarlıklarını Hedef Alıyor

□□ *Press coverage:*

“The devastation caused by the occupation forces in the Al-Faluga cemetery, north of the [#Gaza Strip](#).”

Grave diggers pic.twitter.com/X2dqaTC29n

– Middle East Observer (@ME_Observer_) [January 21, 2024](#)

20 Ocak 2024 günü CNN şok edici bir rapor yayınlayarak ''en az'' 16 Filistin mezarlığının yok edildiğini açıkladı (Filistinli olmayanların mezarlarına dokunulmamıştı). Pek çok mezarlık buldozerlerle yıkılmış ve İsrail askeri kuvvetlerinin üssü haline getirilmişti. Başkalarındaysa mezarlar kazılmış, ölüleri çıkartılıp sözde İsrailli rehinelere aranmıştır.

Bu saldırılar Siyonist güçlerin anma ve yas mekanlarının korku sahnelerine dönüştürerek Gazzelilerin Filistin ile olan

bağlarını tamamen koparmaya, ruhlarını kırmaya ve böylece anavatanlarından “sürüler” halinde çıkarmayı amaçlayan saldırılardır.

Han Yunus’un Tasfiyesi (Güney Gazze)

Ekim ayında İsrail, Gazze şehrinin kuzeyini yok etmeye konsantre olmuştu; yerlilere kaçmalarını emretmiş ve güneye ‘‘güvenli’’ geçiş sözü vermiş, ‘‘ Hamas’ın kökünü kazıdıklarında’’ geri dönebileceklerini söylemişti. Ancak Güney’de herhangi bir güvenli durum olmadığı gibi dönmelerine izin verilmiyor ve ortada dönülebilecek bir Gazze şehri kalmadı, Gazze’nin çoğunluğu yıkıldı. Bunun yerine insanlar daha da güneye sürüldüler. Böylece güney şehri Han Yunus’un nüfusu 400.000’den bir milyona çıktı.

Bütün bunların üstüne 23 Ocakta IDF (İsrail Savunma Güçleri) halkın Han Yunus’u da terk etmesini istedi. 24 Ocakta tank mermileri UNRWA’ya ait bir teknik okul/mülteci kampını vurdu. Çıkan yangınla beraber en az 12 kişi öldü 75’i yaralandı.

Filistinliler İsrail’in saldırılarında vurulan UNRWA’ya ait bir mesleki eğitim binasındaki yangını söndürmeye çalışıyor. Fotoğraf: AP

Han Yunus'ta yerden ateşten kaçan Filistinliler Refah'ta İsrail tanklarıyla karşı karşıya kalıyor.Fotoğraf: AP

Şehir İsrail askerleri tarafından kuşatıldı; şehirdeki üç hastane de ya işgal edildi ya da kuşatma altında diğer bölgeden izole edildi. Yaralılara tedaviye ulaşamıyor ve daha ileri tedavi gerektiren hastalar nakil edilemiyor.

On binlerce mülteci hastane bölgesinde hapis kalmış bir durumda. Bölgedeki bir kadın durumu şöyle anlatıyor: ''Şiddetli çatışmalar ve 200'ün üstünde savaş uçağı tepemizde uçuyor...her tarafa düzinelerce bomba atıyorlar; uçak bombaları dışında tank topları ve mermiler her yerde. ''Seçimimiz'' mi? Eğer kalırsak öleceğiz ama gidersek de öleceğiz.''

Peki nereye gidebilirler? Yeni ''güvenli bölge'' Refah, Mısır sınırında. Gazze'nin nüfusunun yarısı-1.3 milyon insan- şimdi 280.000 yerlisiyle beraber Refahta toplanıyor.

Han Yunus'taki İsrail'in hava saldırılarından kaçan Filistinliler Refah'a ulaşırken. Fotoğraf: AP

Bütün bu olanlarla İsrail'in Filistinlileri Gazze'den şiddetle sürmesinin amacı daha da ortaya çıkıyor. Eğer şimdiye kadar ABD destekli İsrail'in soykırımının durdurulmaması için ayağa kalkmadıysanız şimdi kalkmanız gerekiyor. Ve şayet harekete geçtiyseniz o halde durmayın -bu direnişi her yere yayın ve bütün bu çılgınlığın kaynağına, kapitalizm-emperyalizm sistemine ciddi bir biçimde inin ve bunun çözümü olan gerçek bir devrimle bu sistemi alaşağı etmeyi öğrenin.

**Some Basic Truths About
the U.S.-Supported Israeli
War Against Palestine**

by Bob Avakian

<https://yenikomunizm.com/israilin-filistine-karsi-abd-d>

Kuru Otlar Üstüne: İdeal Olmayan Bir İdealizm Okuması

Editörün Notu: Okumakta olduğunuz yazı, bir yenikomunizm.com okurunun sitemize sunduğu yazıdır. Tartıştırdığı konunun öneminden dolayı okurlarımızla paylaşıyoruz.

Belki de ilk kez bir sinema filmi hakkında yazı kaleme alıyorum. Çok vakıf olmadığım bir konu üzerine, bir sinema filmi üzerine düşüncelerimi paylaşacağım. Bir karmaşıklığı olduğu kesin. Zira sanat alanını ‘‘sanatçının özgüllüğüne’’ dokunmadan, ele aldığı fikri, onun düşünüş biçimi üzerine durmak kolay iş değil. Bazen rotamız kayabiliyor -mesela Brecht’in yabancılaşıma etkisinin, bu filmdeki konumunu tartışmamak için kendimi zor tutuyorum-. Karmaşıklığı eserin ana odağı olan ‘‘düşünce dünyasının’’ basit bir anlatım çerçevesinde sunulmasından ziyade bunun bir sanat olayı içerisinde yapabilmesidir. Yani Mao’nun tabiriyle ‘‘gerçekliğin üstünde’’ ele almasıdır. Yine de eserin tamamen ‘‘hayal gücünde ibaret’’ olduğunu varsaysak bile, son tahlilde maddi gerçeklikle ilişkisi içerisinde, hayal gücü hayat bulur. O yüzden ‘‘özel alanın özgüllüğünü’’ bu işin uzmanlarına bırakarak -en azından benim haddime değil-, Nuri Bilge Ceylan’ın -bundan sonra NBC- Kuru Otlar filmindeki vermek istediği mesaja, onun merkezkaç kuvvetine -ana düşüncesine- odaklanacağım.

İyi/kötü insan, değişmez insan doğası

Kürdistan'da olanaksızlıklar içerisinde bir köy okulunda, kendini hiçbir yere ait hissetmeyen Samet karakterinin, ders anlatırken bile sürekli olarak pencereden dışarıyı izlemesini, derinlemesine beyazlığın ve soğuktan kendini alıkoyamamasını görürsünüz. Samet ''idealist'' bir öğretmen değildir. Zorunlu görevini bitirip İstanbul'a dönmek istediğini söyler. Ama bunu isteyip istemediğini de bilemiyoruz. Çünkü neyin istenip istenmediği önemli değil. Önemli olan karakterin herhangi bir şeyi isteyip istememesi. Tıpkı filmin ikinci ana karakteri olan Nuray'la tanışmakta gönülsüz olması, onunla bir ''geleceğe'' sahip olmayacağı için ev arkadaşı ve öğretmen Kenan'la tanıştırması ve ardından Kenan'ı içten içe kıskanarak, hatta gizli bir ''rekabet'' içerisinde Nuray'la birlikte olmak istemesi gibi... Samet karakteri üzerinde ''istemin'' yapısal olduğunu ve yapının önemi olmadığı, itici gücün istemek olduğunu görüyoruz. NBC'nin Samet karakterinde, ''sorgulayıcı birey'', birey olabilmenin ancak ''toplum olabileceği'' ama toplum olmasan da, tüm yalnızlıkları, pişmanlıkları ve hatalarıyla kesinlikle birey olunması gerektiği ve bunun için ise ''yapısal bir istencin'' -belki de ''ötekinin arzusu''- ön plana çıktığı bir karakter görüyoruz.

Samet, öğrencisi olan Sevim'i çok seviyor, ona hediyeler alıyor ve aralarında öğretmen-öğrenci ilişkisinin dışında bir

arkadaşlık hukukunun oluştuğunu görüyoruz. Ta ki Sevim'in aşk mektubunun yakalanması ve hocaları şahsında mahcup olması ve Samet öğretmenin ''üstenci'' bir şekilde, Sevim'e ''aşk mektubunu'' vermeden güven vermeye çalışması sonrasında, Sevim'in intikam alabilmek için Samet hocayı ''tacizle'' suçlaması vakasına kadar. Samet, birden hoca olduğunu hatırlıyor ve ''arkadaşlık'' modundan çıkarak, ''iktidar'' dilini konuşmaya başlıyor. Artık o sevecen ve ''çocukların iyiliğini'' isteyen öğretmen değildir. Çocukların ne olacağının da önemi yoktur ve Samet bunu açıklıkla söyler; siz burjuvalara patates ve soğan yetiştireceksiniz. Yani çocukların okumalarının bir önemi yoktur, okusalar bile, bu düzenin işleyişi sonucunda ''hak ettikleri'' yeri alacaklardır. Samet'in öğrencilere sevgi dolu yaklaşımı artık yerini ''öfkeye'' hatta bir rövanşizme bırakmıştır. Çocukları sınav yaparak ''erkini'' konuşturmakta, ''hadlerini'' bildirmektedir.

Samet'in akşamları kaçtığı ve o ''sıkıcı'' yerden uzaklaştığı, birlikte kafayı buldukları bir veteriner görürüz. Veteriner Vahit. Onun eski bir solcu olduğunu, ''yeni'' solcu Feyyaz ile geçen diyalogundan biliyoruz. Eski solcudan devamlı olarak ''yenilerin'' yanlış yaptığını, ''çağın aynısı olmadığını'' dinliyoruz. Aslında NBC bilindik nakaratı devam ettirip duruyor. Feyyaz'da ise, babasının -Jitem tarafından olduğunu tahmin ettiğim- evden alınıp ''faili meçhul'' edilmesinden sonra, sisteme olan öfkesinin bitip tükenmediğini görmekteyiz. Peki bu arada Samet ne mi yapmaktadır, devamlı olarak Feyyaz ve Vahit arasındaki tartışmayı sakinleştirmeye çalışmakta ve viski içmeye devam etmektedir. Samet'in gözünden bu tartışmanın tek önemi, bireyin üzerine çok gidilmemesidir, kimin haklı olup olmadığının bir önemi yoktur. Feyyaz'ın üzerine çok gidilmemeli, çünkü Feyyaz kendini böyle var etmek istiyor. Kamera Feyyaz'a döndüğünde, Feyyaz'ın öfkesinin derinlerinde babasının o gece evden alınıp götürülmesi değil ama gaz lambası alevinin aklında neden kaldığı ''ilginçliğini'' görüyoruz. NBC yine kendini konuşturuyor ve

özne çocuk ile özne baba, aynı olayı yaşasalar da birey için sonuçları farklı olan noktaların olduğu ve temelde de bireyin o an ne ''hissettiği'' sorununa odaklanıyor. Sanki Kürt sorunu ve Jitem belirli bir toplumsal ilişkilerin sonucunda ortaya çıkmıyor ama son tahlilde ''öznenin'' kararları sonucunda vuku buluyor ve böylece ''hisler'' kendiliğinden oluşuyor. Feyyaz tartışmanın sonucunda gerilip o köy odasından çıkıp, güçlü bir soğğun ve karanlığın içine dalıp gidiyor. Feyyaz'ı bir daha görmüyoruz. NBC, onun dağa çıktığı anlayışını alttan alta işliyor. Feyyaz karakteri bitiyor, tıpkı yoğun bir soğğun ve karanlığın içine atılan diğer insanlar gibi. Ve şu mesaj veriliyor: Bu doğa olayı o kadar güçlü ki bir filmin akışından çıkar gibi insanlar da hayatın içinden çıkıp gidiyor ve film devam ediyor!

Veterinerle olan sahneler çok uzun olmamakla birlikte izleyiciye temel bir mesaj veriyor: İnsan doğası. Veteriner bir köylünün danalarını kurtarıyor ve köylü de veterinerin köpeğini tüfekte vuruyor. Samet bunun neden olduğunu soruyor. Vahit ise ''insan olduğundan'', diyerek durumu özetliyor; sadece insan. Samet de bu cevabı bekliyormuşçasına viskisini içmeye devam ediyor, hiç tartışmaya girmeden. İyinin ve

kötünün insan doğasına içkin bir şey olduğunu ve orada bir yerlerde bulunduğunu bunun açığa çıkması için bir nedenin olmasına ihtiyaç olmadığını öğreniyoruz. Derinlerde bir yerde insanın ''kötülük'' yapması için çizilmiş bir kader ya da ''bastırılamayan istenç'' olduğunu görüyoruz. Tıpkı *Star Wars*'taki (Yıldız Savaşları) ''gücün karanlık tarafına'' geçen insan gibi. Aynı insan olma hali, insanın ''karanlık yanı'' insanı karanlığa doğru çekiyor.

İnsanın verili bir doğasının olduğu bunun belki kontrol altında tutulabileceği, ''terbiye'' ya da ''tefekür'' edilebileceği ama değişmeyeceği anlayışı, tek tanrılı dinlerden günümüz toplumuna kadar uzanan bir ''aşkınsallık'' çeşitliliğini barındırır. Marx insan doğasını sürekli değişimin doğası olarak görüyordu. İnsan topluluğu, içinde bulunduğu tarihin, onun hakim olan düşünce yapısının ağır izlerini üzerinde taşır. İnsanlar ''birey'' olarak karar verirlerken bile bu ''seçimleri'' her zaman kendileri seçmezler. Tayland'da 14 yaşında satılan kız çocuğu ''kendisini'' gerçekleştirmek için köleleştirilmez. Dünya çapında işleyen seks ''endüstrisinin'' parçası olarak gerçekleşir. Filistin'de ölen çocukların -ve diğer sivillerin- ölüm nedenleri İsrail'in tek başına ''kendini'' gerçekleştirme arzusu da değildir. Kapitalist-emperyalist sistemin dünya çapında işlemesi ve onun ileri bir karakolu olarak soykırımcı İsrail'in bölgede gücünü koruması ve sürdürmesinin ZORUNLULUĞU -kaçınılmazlığı değil- olarak tüm bu gereksiz acılar yaşanır. Ve tekrar etmek gerekirse, Filistin'de -ya da işgal altındaki Rojava'da- hiçbir içe dönme, ''tefekür'' yapma, kendini gerçekleştirme eylemi, bu temel çelişkilerin dışına çıkmayı sağlamayacaktır. Şayet Samet öğretmen değilsek tabii. Samet, geceleri dağlardan çatışma sesi geldiğinde meraksız bir surat ifadesiyle dışarı bakar ve yorganı kafasına çekerek uyuya kalır. Bu toplumda zaten çelişkilere ''sırt çevirmek'' için biraz da ''uyurgezer'' olmak gerekir!

Bireysel bir toplum okuması: Apolitik politizm

Nuray karakterini Ankara Garı Katliamı'nda bir bacağını yitirmiş ve toplumsallığı ön plana alan, ahlak sorgulamasını da bu toplumsallık bağlamında tartışan güçlü bir karakter olarak görüyoruz. Nuray, Samet'in zıt karakteri olarak duruyor. Filmin sonlarına doğru yine bir yemek masası ve yine bir Sokratik tartışma usulü. Bu sefer karakterler daha güçlü. Dışarısı yok, gündelik hayat yok, gereksiz çay muhabbeti yok! Konuşulanı konuşmak isteyen iki karakter!

Nuray dobra dobra konuşuyor, bireyselliği ve insanların dünyaya kendilerinden bakmasını eleştiriyor. Samet ise ilk önce bir ''tamam da'' diyip her seferinde Nuray'ın karşısında konumlanıyor. Nuray'ın ''sen kendi çıkarın dışında bu topluma ne verdin'' -soru tam olarak böyle olmayabilir ama muhtevası buydu- sorusu karşısında Samet, ''herkes kendi çapında bir şeyler yapmıştır'' diyor ama çok da önemsemiyor. Zira bu kavga bir rölatif ahlak tartışmasına dönüşüyor. Kim ne yaptı? Samet ''gayri ahlaki'' olmamak için ''ne önemi var ki'' diyemiyor ve başka bir yol almaya karar veriyor. Kim zaten toplum için mücadele yürütüyor ki! İnsanı varoluşu gereği ''bencil'' bir varlık olarak görüyor ve ''toplum için ölenleri'' dahi aslında kendini -ya da kendi hakikatini- gerçekleştiren insanlar olarak görüyor. Hal böyle olunca, Ankara Garı'nda bacağını kaybeden Nuray'ın da, bombayı patlatan intihar saldırısını yapanın da motivasyonu aynı oluyor. Esas mesele ölmek değil, kendini yaşatmak, kendini var etmek...

Nuray bu noktada geri bir adım atıyor ve onlarca insanı katleden cihatçıyı da anladığını, saygı duyduğunu söylüyor. Ve böylece, hangi amaçla yaptığın değil, nasıl bir toplumsallık öngördüğün hiç değil, ''toplum'' savunuculuğu yapanlar için ''kendini'' gerçekleştirmenin temel bir noktayı teşkil ettiğini görüyoruz. Nuray tartışmadan çıkıyor ve kanepesahnesine geçiliyor. Nuray artık dürüst olalım diyor ve sorusormaya başlıyor... Yani şimdiye kadar tartışılanlar, Nuray'ın ateşlice ''toplumsal değerleri'' savunması ve Samet'in ''özgürlüğün en önemli duygu'' olduğunu savunması, yine insanın düşünce dünyası değil de, ''erk'' olma dürtüsünün, ''gücün karanlık tarafının'' parçası olduğunu işitiyoruz. Ve böylece toplumsal olan ile bireysel olanın kavgası sona doğru yaklaşıırken, herkes kendini gerçekleştirmiş oluyor.

NBC uzun uzadıya, apolitik olmanın, bireysel olmanın güçlü betimlemelerini film içerisinde işliyor. Kenan, Samet ve Nuray köy evinde birbiriyle çatışırken ve her bir öznenin işleri kendi istedikleri yere doğru çekmeye çalışırken; oyunları, dalavereleri, küskünlükleri ve hesapları göze batarken, diğer yandan ise gece yağan tipi karşısında aynı arabada, korkutucu bir karanlık içerisinde kasabaya doğru hep birlikte yol almanın ''doğallıyla'' karşılaşıyoruz. Evet bizler böyleyiz ve biz ''insanlar'' kendimizi var etmek için ''diğerine'' ihtiyaç duyarız. Diğer sadece ''kendimi var etmeye'' yarar!

Okuduğum diğer eleştiri makalelerinde NBC'nin aslında bu yemek sahnesinde, ona yapılan toplumsallık eleştirilerine yönelik bireysel bir cevap verdiğini söylüyorlar. Sanırım bu tespitlerde biraz da olsa -belki de daha fazla- haklılık payı var. Bir bireyin ''apolitik'' olma ''seçeneği'' var. Ama apolitizm bir seçenek değil, ölümcül bireyselliğin ''dışavurumudur''. Apolitizm tam da politiktir ve bireyleri ''boşlukta gezinen'' parçacıklar olmaya davet eder. Ve evet son tahlilde NBC'nin böyle bir diskur içerisinde olması, belki de bireysellik fenomenini bu denli savunmasının problemin anlaşılması için ''karşıt görüşün'' daha kaliteli olması da önemlidir. Bu haktır ve yapılması da önemlidir. **Ve diyebilirim ki, atomize olmuş bireyler topluluğu olarak kapitalist düzen içerisinde, son dönemlerin en ''iyi'' bireysellik savunusuyla karşı karşıyayız. Lakin düşüncenin ''iyi'' savunusu, katiyen doğru olduğu anlamına gelmez.** Ve biz devrimci komünistlerin de insanlığın, gezegenin ve üzerinden yaşayan canlı türlerinin kurtuluşu için böylesi düşünce sistemlerini ve onların ''sanatsal dışavurumlarını'' eleştirmemiz, sorumluluğumuz açısından oldukça önemlidir. Şayet insanlar, dehşet üstüne dehşet üreten bu sistem içerisinde ''kendi seçenekleri'' dahilinde ''kendi özgürlüklerinin'' peşinden koştukları takdirde, bu negatif bir özgürlük olacak ve yaşadığımız dehşetlerin katbekat fazlasını yaşamak an meselesine dönüşecektir. Bireyler, onların hissettikleri, birey olarak önemsenmeleri bunlar kesinlikle negatif değildirler, mesele bu hislerin ve ''özgür birey'' olma arzusunun hangi temelde ele alındığıdır. Ölümcül bir şekilde ''ben ve dünyanın geri kalanı'' mı diyeceğiz yoksa bu dünyada yaşama dair ne varsa, daha güzel olması için mücadele eden insanlar mı olacağız? Bu ayrışım bugün, şimdiye kadar hiç olmadığı keskinlikte hayatımızın içindedir...

Sömürgeci ve Soykırımcı İsrail'e Karşı Mücadelede İnsan Merkezli Düşüncenin Eleştirisine Dair Küçük Bir Not

Editörün Notu: Bir yenikomunizm.com okuru yazısını öneminden dolayı paylaşmayı uygun görüyoruz. Bu makalede hedeflenen amaç insanın diğer tüm canlılarla lineer bir şekilde eşitlenmesinden öte, verili baskıcı ve sömürücü kapitalist-emperyalist dünya sistemi içerisinde, özgürlük mücadelesi verirken, insan-doğa ve insan-hayvan ilişkilerinin bilimsel bir temelde alınmasına ilişkin eleştirel bir nottur.

İsrail Savunma Bakanı Yoav Gallant'ın, 7 Ekim Saldırısı sonrasında Filistinlilerin ''insan'' olmadıklarını, onların ''insansı hayvanlar'' olduklarını, ''hayvandan'' sayıldıklarını o yüzden de ''insanca'' muameleyi hak etmediklerini ve İsrail'in de böyle davranacağını dile getiren açıklaması, birçok kesim tarafından eleştirildi ya da eleştirilir gibi oldu (İroniye bakın ki Naziler, Siyonistlerin argümanlarının bundan 80 yıl önce kullanmışlardı. Yahudilerin ''sıçan'' olduğunu söylemişler ve dolayısıyla da toplumdan ''temizlenmesinin'' Alman ulusu için ''zorunlu'' olduğunu ileri sürmüşlerdi) . Gallant'ın bakış açısındaki insan merkezli/türcü düşüncesine dair eleştiriler ne yazık ki benzer bakış açısıyla ele alınmış, ''reddedilmiş'' ve ''eleştirilmiştir''. Bu benzerliğe dair küçük bir not düşmeyi önemli görüyoruz.

Hayvanlara -yani başka bir türe- kötü davranmak, onlara

istediği/dilediği gibi müdahale etmeyi ''hak'' görmek bakış açısı, insan merkezli -merkezinden insanın olduğu, insanın diğer her şeyin üstünde olduğu geri kalan canlı yaşam formlarının insanın ''yaratılışı/doğası'' gereği değersiz olduğu ya da sadece insanla değer kazanabileceği, diğer türlerin ve doğanın insanın merkeze alarak örgütlenmesi gerektiği anlayışı- bir bakış açısıdır.

1948'den bu yana, soykırımcı, işgalci İsrail'in ve onun aparteid rejiminin altında gadre uğratılan Filistin halkı, Nakba'dan beri en büyük katliam ile karşı karşıyadır ve Gallant bu katliamı Filistinlilerin ''insan'' olmadıkları için dolayısıyla ''değerli'' de olmadıkları o yüzden böylesi bir soykırımın yapılmasının bir mahsuru olmadığı görüşünü ne sürmektedir. Bir şeyin değerli olabilmesi için insan olması gerektiği anlayışı, yaşadığımız kapitalist-emperyalist çağın ve onun burjuva hümanizminin özelliklerinden biridir. Fakat paradoks şu ki, kapitalist toplumla birlikte birey/insan her ne kadar bir yeni ''İlah'' olarak ilan edilse, yceleştirilse dahi, yine aynı toplumun işleyişi tarafından atomize edilir, üretim ilişkileri tarafından nesneleştirilir ve kapitalist kar ''matrisinin'' rakamsal/matematiksel hesaplarının parçası haline gelir. O, kapitalist planlamada ''değer''den ziyade, artı-değer üreten bir ''istihdama'' dönüşür. Yine kapitalist-emperyalizmin dünya çapında işleyişi sonucu ortaya çıkan derin bölünmeler -örneğin ezen uluslar ve ezilen uluslar-, bazı insanların hayatlarını diğerlerinden daha ''değerli'' kılar. Hamas ''sivillere saldırınca'' terörist olur ama 7 Ekimden bu yana elde edilen bilgilere göre 5 binden fazla Filistinli İsrail'in saldırıları sonucunda katledilmişlerdir. Aslında burjuva hümanizmi, onun ''evrensel temel insan hakları'', yine temel olarak egemen olan ülkelerin birbirleri üzerinde ''etki'' oluşturabilmeleri için kullanıla gelir. Ukrayna, Rus emperyalizmi tarafından işgal edilip, ablukaya alınınca ''tiranlık'' olur ama İsrail, Filistinlilerin yaşamaları için en temel zorunluluğu olan yeme ve içme hakkını bile dünyanın gözleri önünde engellediğinde, ''İsrail'in savunma hakkı''

olur. Aslında insan merkezli bakış açısı, söz konusu insan olduğunda da çok ''insan merkezli'' değildir, ama söz konusu doğa ve üzerindeki diğer canlılar olduğunda birden ''değerli'' olanın esasta insanın yaşamı olduğunu, gezegenin ve üzerinden yaşayan canlıların da bu ''değere'' göre konumlanması gerektiğini sonu gelmez anti-bilimsel argümanlarla ileri sürer.

Dolayısıyla insan anlayışı, verili iktidar ilişkileri tarafından da sürekli işlenir ve yeniden ideolojize edilir. Kimin ''gerçek insan'' olduğu kimin olmadığı tartışılmaya başlar. Bazen buna ''teröristler'' kavramı da eşlik eder. Yani bunlar ''cani insandır'', o halde ''bizler gibi davranılmayı'' hak etmiyorlar anlayışı devreye girer. Fakat Siyonistler, Filistin kurtuluş mücadelesini 78 senedir terörist ilan ediyor ve bu ''kavram'' siyonist soykırımın devamı için bugün çokta ''ihtiyacı karşılamıyor''. O zaman yeni bir kategori olarak ''insan olmayanları'' devreye sokulabilir.

Hiç bir halk -ki burada söz konusu olan yıllardır soykırıma uğratılan ezilen Filistin halkıdır- ne daha az insan ne de daha çok insandır! Bu kavramların ''serbest ifadesi'' ezen ulusun, kan emici Siyonizmin, başta ABD emperyalizmi olmak üzere, batılı emperyalistlerden aldığı güçle söylediği aşıkardır ve ezen ulusun daha fazla ezbilmesi için ''meşruluk'' olarak kullanılır. Yoksa esas dert, bu tartışmada da görüleceği üzere insan da değildir, Siyonist sömürgeci İsrail'in devamlılığının sürdürülmesidir.

Şayet insan merkezli/türcü faşizmin çıkış noktasına gelecek olursak, ''diğer türlerin değersiz oluşu, onlara istediğimizi/dilediğimizi'' yapabileceğimiz bakış açısı, son derecede zehirli ve canicedir ve kesinlikle karşı durulması gerekir. Çelişkinin diğer bir yanı ise, bir halkın ''insan olduğu'' için böyle bir muameleyi hakketmediği anlayışı, diğer canlı türlerine ''istediğimizi/dilediğimizi'' yapabileceğimiz anlayışını sürdürmektedir. Tartışma götürmez hakikat şu ki,

İsrail'in Filistin halkına karşı girişmiş olduğu bu soykırımın hemen durdurulması elzemdir ve birazcık vicdan sahibi her insanın bunun için harekete geçmesi gerekir. Bu temel hakikat, insan dışı türlerin daha az ''değerli'' olduğu ve onlara istediğimizi/dilediğimizi yapabileceğimiz anlayışını güçlendirmemelidir! Bir haklı mücadele, başka türlü baskı formlarını onaylar ya da kerhen onaylar pozisyonunda olmamalıdır!

Dünyanın bu halinden rahatsız olan, baskının ve sömürünün ortadan kalkmasını isteyen, göçmenlerin şeytanileştirilmesine karşı çıkan, kadınların ve LGBTQ bireylerin ''düşman unsur'' olarak gösterilmesini reddeden, bir ulusun diğer bir ulus tarafından gadre uğratılmasının karşısında olan, iklim krizinin varoluşsal bir tehdide dönüştüğü bu koşullardan kurtulmak isteyen herkesin, insanın diğer canlılarla birlikte doğanın bir parçası olduğu ve onların üstünde olmadığı, İnsanların çok değerli olduklarını ama ''değerin merkezi'' olmadığını anlamaları son derecede önemlidir. Kapitalist toplumun sahte insan ''yüceltisi'' ve insanın metalaştırılmasında olduğu gibi, doğanın ve diğer canlı türlerinin metalaştırılması ''alt kategori'' olarak ele alınması, tasavvur ettiğimiz özgür bir dünyanın önünde bir engel olarak durmaktadır, bu engelin kaldırılması gerekir!

''Seks İşçiliği'' ve Kadınların Baskı Altına Alınmasıyla İlgili Münakaşaya

Dair Dört Nokta

Editörün notu: Aşağıda çevirisini okurlarımıza sunduğumuz yazı Raymond Lotta tarafından 27 Şubat gününde kaleme alınmıştır. ABD'nin New York kentinde bulunan *Revolution Books* (Devrim Kitaplığı) içerisinde cinsel sömürünün endüstrileşmesi ve neden ''seks işçiliğinin'' baskının bir biçimi olduğu konusunda verilecek olan panel tartışmaları ve ihtilafları üzerine çekti. Gelen yorumlar meseleye karşı düşünceli ve sorgulayan bir perspektiften nefret doluya kadar uzanan geniş bir çerçevenin içerisindeydi. Ancak çoğunlukla gelen yorumlar bu fikre karşı çıkıyor ve özellikle ''seks işçiliğinin'' bir kadının kendi bilinçli kararı olması noktasında panelin seks işçiliğini aşağılayıcı olarak tanımlama biçiminden rahatsızlık duyuluyordu. Bu tartışmayı daha da keskinleştirmek ve daha fazla insanı bu tartışmaya çekmek için Raymond Lotta aşağıdaki dört maddeyi kaleme aldı.

1. Baskıya Farklı Bir İsim Vermek ''Seks İşçiliğinin'' Özünü Değiştirmez...Ve Fuhuş ve Pornografi Kadınlara Boyun Eğdirilmesinin Daha Geniş Bir Noktasının Parçasıdır

Evet, ''seks işçiliği'' bir iştir. Ve açık olmak gerekirse ''seks işçiliği'' kriminalize edilmemeli, zulme maruz kalmamalı ve suistimal edilmemelidir. ''Seks işçileri'', tıpkı bütün kadınlara yapıldığı gibi insanlıkları reddedilmiş, aşağılanmış ve kapitalist-emperyalist ataerki altında tehlikede bulunan insanlardır. Ancak bir konuda daha açık olalım; ''seks işçiliği'' herhangi bir iş değildir, burada söz konusu olan cinsel tahakküm, kontrol ve aşağılanma için kadın bedeninin satışa çıkartılmasıdır.

Fuhuş/''seks işçiliği'' kadınların cinsel-yapısal olarak baskılanmasının daha geniş bir matrisinin parçasıdır: Tecavüz ve evlilik içi tecavüz de dahil olmak üzere cinsel şiddet,

aile içi şiddet ve çocukların istismar edilmesi; ABD’de ve dünyanın farklı yerlerinde kadınların kürtaj haklarının reddedilmesi ve üreme tercihlerinin üzerinde tahakküm kurulması; kadın bedeninin her yere nüfuz etmiş metalaştırılması-reklamcılık, eğlence, modada- kızlara ve kadınlara vücutlarının nasıl olması gerektiğini söyleyen ‘‘güzellik endüstrisi’’, ‘‘adamlık kültürü’’ içerisinde yetişen genç erkekler, işyerinde bitmek bilmeyen cinsel saldırılar, zevki ve cinsel heyecanı tahakküm, acı ve aşağılanmaya indirgeyen milyar dolarlık pornografi endüstrisi, Siyahilerin, Latinoların ve Asyalıların cinsel olarak stereotipleştirilmeleri.

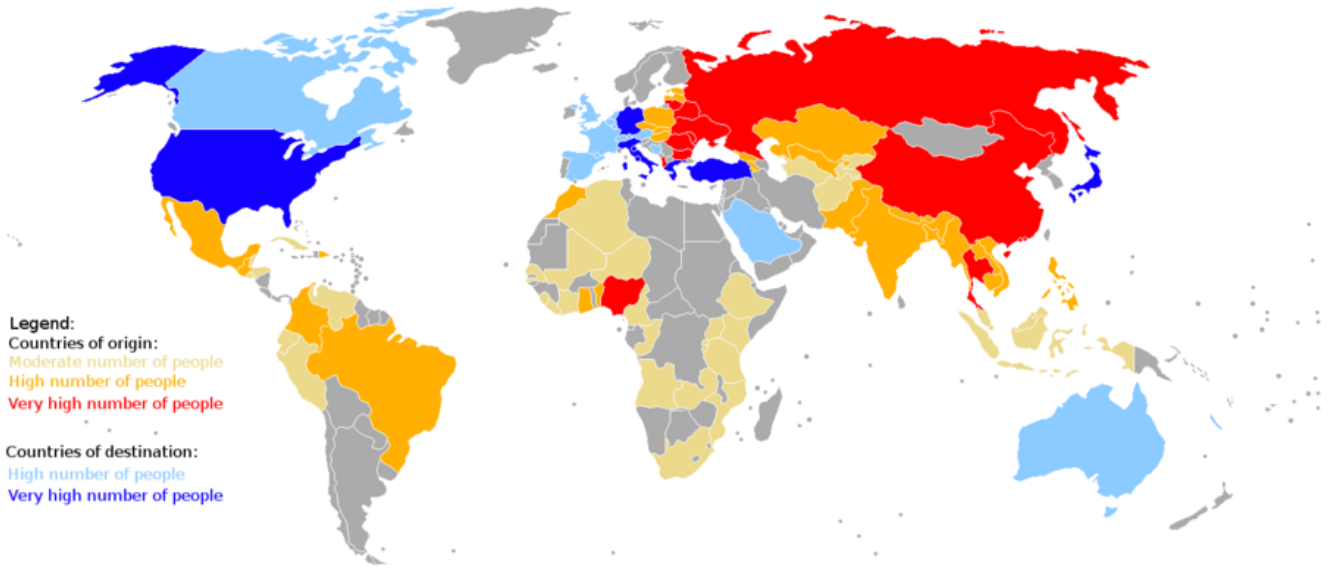
‘‘Seks işçiliği’’, kadın kaçakçılığı/köleliği ile aynı şey değildir. Ancak Bob Avakian’ın tam anlamıyla ifade ettiği gibi ‘‘seks işçiliğinin’’ ürünü (yapı ögesi) kadının aşağılanmasıdır. Ve bu durum ‘‘seks işçilerinin’’ niyetlerinden bağımsız olarak kadınların objeleştirilmesi ve aşağılanması ilişkilerinin güçlendirir.

2. Birisi ‘‘Seks İşçisi’’ Olmayı Seçebilir...Fakat Seçimleri Siz Seçemezsiniz

Birisinin ‘‘seks işçisi’’ olmayı seçmesi fuhşun doğasını değiştirmez. Bu ister işsiz veya az ücretle çalışan bir kadının çocuğunu beslemek için seçimi olsun ister orta-üst sınıf bir üniversite öğrencisinin gelirini ve çalışma zamanını maksimize etmek için aldığı bir karar olsun isterse de trans bir bireyin ailesinden atılması veya hayatta kalmak için yaptığı bir seçim olsun. İnsanların karşı karşıya oldukları seçimler bu sistemin doğasının akışında cereyan eder. Neden insanlar uyuşturucu kaçakçılığı yapmak, çetelere katılmak veya soykırımcı ABD ordusunun bir parçası olmak gibi dar bir skaladaki seçenekler yoksul Siyahi ve Latino gençliğine aittir?

Bu sistemin önümüze koyduğu tiksiniç seçimleri savunmak yerine

neden bütün insanlığın sahip olabileceği seçenekleri radikal bir şekilde dönüştürmek gibi özgürleştirici bir davanın bayrağını kaldırmıyoruz?

Seks ticareti büyük ölçekli, organize, oldukça konsantre ve yaygın küresel dağılıma tabi bir hale gelmiştir.

3. **Cinsel Sömürünün Endüstrileşmesi ve Küreselleşmesi Gerçeğine Gözünüzü Açın!**

Radikal bir feminist olan Catharine MacKinnon fuhuşun dünyanın en eski mesleği değil en eski baskı biçimi olduğunu söyler (Marksizm, kadınların tabi kılınmasının insan toplumunun tarihsel olarak ezenler ve ezilenlere, sahipler ve kölelere bölünmesiyle bağlı olduğunu kavrarlar). Ancak son 50 yılın emperyalist küreselleşmesi, ticari seks endüstrisinin akıl almaz seviyelerde korkunçluklarını gündeme getirmiştir: Tayland'da, Amsterdam'da ve başka yerlerde seks turizmi; Nijerya, Nepal, Çin ve daha pek çok ülkeden kadınların kaçakçılık ''tedarik zincirlerinin'' parçası olarak taşınmaları; seyahat ve otelcilik endüstrileriyle kripto paralarla ve internet reklamcılığıyla bağlanmış küresel bir ''seks endüstrisi''...

Çin'in Makao kentinde, "Doğu'nun Las Vegas'ı" olarak tanıtılan büyük bir "seks turizmi" merkezi olan bir genelevdeki kadınlar.

Cinsel sömürünün ticareti ve dünya ekonomisine entegre edilmesi ile ilgili [broşürümü](#) buradan okuyabilirsiniz... Ve ''cehenneme giden yokuştan'' hikayelere, günde 12-20 arası erkeğe hizmet etmeye zorlanan kadınların hikayelerine bu broşürden bakabilirsiniz. Evet, emperyalizmin kalbinde bakışlarınızı bu korkudan kaçırabilir ve ''seks işçiliğinin'' ''güçlendirici'' olduğuyla ilgili atıp tutabilirsiniz. Ancak küresel gerçek işte tam da budur!

4. Bu Şekilde Yaşamak Zorunda Değiliz

İşte bu maddede gerçekliğin bir parçasıdır! Kendi baskılanmamıza ‘‘sahip olabileceğimiz’’ aldatmacasından çok daha iyisini yapabiliriz. Bu sistemi devirmek için, bütün bu baskıya ve sömürüye son verebilmek için bir devrim yapabiliriz. Kadınların ürünlermişçesine teşhir edilmedikleri veya kendilerini satılabilir cinsel objeler olarak görmedikleri bir toplum bir dünya kurabiliriz. Kadınlar ve erkekler arasında tam eşitliğin olduğu, ataerkiyi ve erkek üstüncülüğünü kökünden söküp atmak ve ekonomiyi dönüştürmek için beraber çalışabileceğimiz, insanların birbirleriyle bağ kurabildikleri ve cinsel ilişkilerin karşılıklı yakınlığa dayalı olduğu, karşılıklı zevke ve eşitliğe dayalı olduğu bir toplum kurabiliriz.

‘‘Birini hariç tutarak bütün zincirleri kıramazsınız. Hem erkeklerin kadınlar üzerindeki baskısını devam ettirmek isteyip, hem de sömürüden ve baskıdan kurtulmak istediğinizi söyleyemezsiniz. Hem insanlığın yarısını köleleştirip, hem de insanlığı özgürleştirmekten bahsedemezsiniz. Kadınlara yönelik baskı, toplumun efendiler ve köleler, ezenler ve ezilenler şeklinde bölünmüş olmasıyla doğrudan bağlantılıdır ve tüm bu koşullara son vermeden kadınların kurtuluşu imkansızdır. Kadınlar yalnızca devrim yaparken değil, bu devrimin tamamında muazzam bir rol oynayacaktır. Proleter devrimin sağlam bir gücü olarak kadınların öfkesi tamamen açığa çıkarılmalıdır.’’

Bob Avakian, Basics 3:22

Hepinizle 1 Martta görüşmek üzere... Haydi bu tartışmayı daha da açalım ve bu dünyanın gerçekliğiyle yüzleşelim... Ve her şeyi değiştirmek için devrimin potansiyelini açığa çıkartalım!

Başvurulması Gereken Kaynaklar:

[Cinsel Sömürünün “Endüstrileşmesi”, Emperyalist Küreselleşme](#)

[ve Cehenneme İniş](#)

<https://www.instagram.com/p/CpAwsK4gNbL/>

<https://www.youtube.com/watch?v=a6EH06cLv-8&t=924s>

“İran’deki Siyasi Mahkumlar İçin Acil Durum Çağrısı” Ms. Dergisinde Yayınlandı!

Editör Notu: İran’daki Siyasi Tutsakların Serbest Bırakılması İçin Uluslararası Kampanya’dan gelen bu açıklamanın çevirisini aktarıyoruz.

Kaynak için bkz: [NOW AVAILABLE: Ms. Magazine with Emergency Appeal to Free Iran’s Political Prisoners | revcom.us](#)

Kadın düşmanı İran İslam Cumhuriyeti (İİC) rejiminin, Ms. dergisinin “Kadınların Öfkesinin Gücünü Asla Küçümse!” başlıklı 50. yıl sayısını gördüklerinde nasıl canlarının sıkılacağını bir hayal edin.

Ms. dergisi, güçlü siyasi içeriği ve dünyaca ünlü imzacılarıyla bilinen Acil Durum Çağrısı’nı yayınladı. Bu çağrı, uluslararası siyasi zemini etkilemenin ve İran’daki tüm siyasi mahkumlar için geniş bir farkındalık ve destek oluşturma en iyi yoludur. Herhangi bir gerici hükümetin değil, insanlığın çıkarları doğrultusunda hareket etmek gerekiyor. Bununla birlikte ABD’de yaşayan ve “özel sorumluluğu” bulunan insanların İİC’nin aşağılık baskısına

karşı çıkmaları gerektiğini vurgulamak gerekiyor. Aynı zamanda İran'daki ve dünyadaki mevcut durum düşünüldüğünde "ABD hükümetinin İran halklarına daha da dayanılmaz acılar yaşatacak herhangi bir savaş hamlesine" aktif olarak karşı çıkmaları şimdi her zamankinden daha da önemli.

Çevreleriye paylaşmak üzere için herkesi bir nüsha edinmeye teşvik ediyoruz! Veya en sevdiğiniz kitapçıdan reklamı göstermesini isteyebilirsiniz. Etkinliklerde, protestolarda ve konuşmalarda insanlara göstermek için nüshanızı yanınızda getirin! ABD, Avrupa, Kanada'daki İran diasporasına ve cömertlikleriyle bunu mümkün kılan başka yerlerden düzinelerce bağışçıya çokça teşekkür ediyoruz!

Afrika, Latin Amerika ve Avrupa'dan Tanınmış Şairler ve Yazarlar Acil Durum Çağrısını Destekliyor!

İran'daki Siyasi Mahkumların Serbest Bırakılmasına yönelik reklamların online olarak *Ms.* dergisinde yayınlandığı süreçte, Afrika, Latin Amerika ve Avrupa'dan düzinelerce sanatçı İran'daki Siyasi Mahkumların Derhal Serbest Bırakılması İçin Acil Durum Çağrısını imzaladı!

İmzalayanlar arasında Çad'dan şair, yazar, editör ve filozof Nimrod Bena, Zambiyalı yazar, editör ve yayıncı Kayo Chingonyi; Norveçli şair, kurgu yazarı, senarist, oyuncu ve besteci Hilde Susan Jaegtnes; şair ve Uruguay'ın Montevideo kentinde düzenlenen uluslararası şiir festivali "Mundial Poético"nun yönetmeni Martín Barea Mattos; Bolivya'dan şair, kültür yöneticisi ve editör Oscar "Puky" Gutiérrez Peña; Luis Villa ve Angela Briceño dahil bir düzineden fazla Kolombiyalı yazar ve sanatçı, ayrıca Şilili şairler Eugenia Brito Astrosa ve Amanda Durán da yer alıyor.

İmzalayanların tam listesi için Acil Durum [web sitesini](#) ziyaret edebilirsiniz.

Arkadaşlarınızın ve meslektaşlarınızın bu Acil Durum Çağrısına seslerini eklemeleri için bu bağlantıyı çevrenizle paylaşın.

Veya insanların imzalaması için bu sayfanın çıktısını alın.

Bella Now! 13 Ağustos Cumartesi Günü Berlin Festivali'nde!

Shekib Mosadeq ve Miles Solay'ın "İran İslam Cumhuriyeti ve Afganistan'daki tüm siyasi mahkumları serbest bırakma mücadelesinden ilham alan" şarkısı "Bella Now!" bu hafta sonu Berlin'de bir müzik festivalinde canlı olarak seslendirilecek.

İİC Başkanı Raisi Eylül ayında Birleşmiş Milletler'i ziyaret etmeyi planlıyor

Acil Durum Kampanyası, Eylül ayında İngiltere merkezli CFPPI'den (İran'daki Siyasi Mahkumlara Özgürlük Kampanyası) bir gösteri çağrısı aldı. Acil Durum Kampanyası'ndan bu konudaki en son haberler için bizi izlemeye devam edin.

Önümüzdeki günlerdeki gelecek planlarımız için Acil Durum Kampanyası web sitesindeki planlar veya etkinlikler bölümlerini kontrol etmeyi unutmayın!

[wd_hustle id="15" type="embedded"]

İranlı Siyasi Tutsak Narges Mohammadi Aşırı Tehlike Altında! Bu Korkusuz Direnişçinin Susturulmasına İzin Vermeyin!

Editör Notu: Aşağıdaki açıklama "İran'daki Siyasi Mahkumların Serbest Bırakılması İçin Uluslararası Acil Durum Kampanyası (IEC)" web sitesinde yer almış, ayrıca 17

Nisan 2022 tarihinde revcom.us'ta yayınlanmıştır. Çevirisini okurlarımızın dikkatine sunarız. Teokratik-faşizm koşullarında acımasız bir baskı altında bulunan İran'daki siyasi mahkumların özgürlüğü için sizlerin de yürütülen kampanyaya katılmanızı ve çevrenizle bu kampanyayı paylaşmanızı istiyoruz.

İran'da uluslararası üne sahip yazar, gazeteci, insan hakları savunucusu ve siyasi mahkum olan Narges Mohammadi, 12 Nisan'da evinde vahşice yeniden tutuklandı. Yalnızca iki ay önce bir atardamarında tıkanıklık nedeniyle kalp ameliyatı geçirdikten sonra tıbbi izinle hapisten çıkmıştı. Bu kez Karçak Hapishanesi'nde kadınlara yapılan işkenceleri ifşa etmekten kaynaklı hapis cezasına çarptırılarak Evin Cezaevi'ne gönderildi. Narges'in kalp hastalığının yanı sıra nöbetlere neden olabilecek bir durum da dahil olmak üzere ciddi pek çok sağlık sorunu var.

HRANA Haber Ajansı tarafından yapılan yeni bilgilendirmeye göre, **"Bir insan hakları aktivisti olan Narges Mohammadi ve Varamin'deki Karçak Hapishanesi'nde tutuklu bir kadın hakları aktivisti olan Alieh Motalebzadeh, 14 Nisan Salı gününden bu yana ilaçlarına erişimleri engellendi... 14 Nisan Salı günü, doktorunun düzenli kullanım konusunda ısrar etmesine rağmen, kalbindeki ana arterde bir stent bulunması nedeniyle Bayan Mohammadi'nin Plavix'e erişimi engellendi."**

Uluslararası Af Örgütü'nün **"Ölümün Bekleme Odasında: İran Cezaevlerinde Tıbbi Bakımın Kasıtlı Olarak Reddedilmesinin Ardından Gözaltında Ölümler"** başlıklı yeni raporunun ışığında ortaya konduğu üzere bu durum özellikle çok çirkin ve tehdit edici. İran'da pek çok siyasi mahkum da dahil olmak üzere hasta mahkumların tıbbi bakımın yapılmaması nedeniyle ölüme terk edildiği belgeleniyor.

Uluslararası Af Örgütü, 12 Nisan 2022'de "İran: Hasta mahkumlar, tıbbi bakımın ölümcül şekilde reddedilmesi nedeniyle ölüme terk edildi!" duyurusunu yaptı. Yakın zaman

önce, tutuklanmasından önceki hafta, Twitter'deki troll hesaplar kendisine ve eşi Taghi Rahmani'ye yönelik iğneleyici kişisel saldırı dalgası başlattılar. Rahmani şu anda iki genç çocuğuyla birlikte Fransa'nın Paris kentinde sürgünde yaşıyor ve kendisi Uluslararası Acil Durum Kampanyası imzacısı. Twitter'deki bu iğrenç saldırı fırtınası, Narges'in *Washington Post* ile gerçekleştirdiği ve İran İslam Cumhuriyeti'ne (IRI) yönelik ABD yaptırımlarının rejimi güçlendirdiği, fakat öte yandan İran halkını ekonomik olarak zayıflattığı fikrini ifade ettiği bir röportajın yayınlanmasının ardından geldi.

Narges tutuklanmadan önce 16 Mart tarihinde, BBC Farsça, İran İstihbarat Bakanlığı Enformasyon ve Hukuk İşleri Direktöründen İran Cumhuriyeti muhaliflerini ve eleştirmenlerini nasıl itibarsızlaştıracağına dair yargıya sızdırılmış çok gizli bir not aldığını bildirdi. BBC Farsça tarafından yayınlanan alıntı, Narges Mohammadi ile "...uluslararası ve İran içindeki etkisini azaltmak" için nasıl başa çıkılacağına dair özel öneriler içeriyordu. Eşi, tehdit içeren sosyal medya fırtınasının "yalnızca gerici İran İslam Cumhuriyeti'ne yardımcı olduğunu" söyledi ve Narges'in "hiç kimseye kişisel saldırılara başvurmadığını" her zaman ilkeli olduğunu kaydetti. (1)

Resmi ve/veya gayri resmi unsurlar tarafından kendisine karşı zalimce girişimlere daha fazla koşul yaratabilecek online ortamda açığa çıkan bu zehirli atmosfer karşısında, Acil Durum Kampanyamız aşağıdaki mesajla yanıt verdi:

"IEC, Narges Mohammadi ile dayanışma içindedir ve İran İslam Cumhuriyeti'nden bu cesur siyasi tutsağa uyguladığı acımasız zulmü ve hapis cezasını durdurmasını talep etmektedir. İran İslam Cumhuriyeti ve onların gerici yandaşları tarafından Narges ve ailesine yönelik alçakça tehdit ve saldırıları kınıyoruz. **Narges ve İran'daki Tüm Siyasi Tutsaklar HEMEN ŞİMDİ serbest bırakılsın!"**

IEC'nin Acil Durum Çağrısı, Narges'in İslam Cumhuriyeti'nin siyasi mahkumlarına yönelik sadist muamelesine karşı cesur direnişin altını çiziyor:

“Önemli olan bu baskının ilham verici bir kahramanlıkla karşılanmasıdır. Birçok mahkum, aileleri, destekçileri ve çeşitli İran örgütleri, güvenlikleri büyük risk altında İran'daki tüm siyasi mahkumlar için seslerini yükseltiyor ve özgürlük talep ediyor. İnsan hakları savunucusu Narges Mohammadi, beş yılı aşkın bir süre [Mayıs 2015-Ekim 2020] tutuklu kaldıktan sonra 8 yıl hapis cezası aldı ve yeniden hapse atıldı ayrıca 74 kırbaç cezasına çarptırıldı.”

Narges mahkum edildiğinde, rejim uygulayıcılarının kendisini kırbaqlama hakkını tanımadığını ve kendisine karşı bu barbarca eylemi gerçekleştirmeye çalışırlarsa kamçıyı ellerinden alacağına söz verdiğini belirtti. “Evin Hapishanesi'nde ışıklar söndükten sonra dansa başladığı için” hakkında dava açıldığı söylendiğinde, “Suç saysalar da bunu yapmaya devam edeceğim” yanıtı vermişti.

Zulme Karşı Bir İsyancının Hayatını Seçmek

Narges, 2020 yılındaki bir açıklamasında *IranWire*'e şunları aktarmıştı: “Ben 1992'den beri aynı yoldayım. Mücadele etmek

ve direnmek, hayattaki rotam olarak tanımlanabilir, benim seçtiğim yol budur.” (2)

1992’de Narges henüz 20 yaşındayken öğrenci aktivisti olarak iki kez tutuklandı. Yine de fizik eğitimini bitirebildi ve kendisi profesyonel bir mühendis oldu. 1998’de Narges tutuklandı ve İran İslam Cumhuriyeti’ni eleştirmekle suçlanarak bir yıl hapse mahkum edildi. Daha sonra, Nobel Barış Ödülü sahibi Şirin Ebadi’nin (Acil Durum Çağrı metnini yakın zamanda imzalamıştır) başkanlığındaki İnsan Hakları Savunucuları Merkezi’nin (DHRC) sözcüsü oldu.

Bir yıl hapisten çıktıktan sonra Kasım 2021’de, Kasım 2019’da ülke çapındaki kitlesel ayaklanmalar sırasında İran polisi tarafından katledilen insanlar için düzenlenen anma törenine katılırken yeniden tutuklandı. Ocak 2022’de, sadece beş dakika süren düzmece bir davanın ardından, “ulusal güvenliğe karşı suç işlemek için toplanma ve gizli anlaşma” ve “kamu düzenini bozma” suçlarından hüküm giydi. Sekiz yıl iki ay hapis ve 74 kırbaç cezasına çarptırıldı. Bu ceza, yedi ay önce (Mayıs 2021’de) verilen 30 ay hapis, 80 kırbaç ve “sistem aleyhine propaganda yapmaktan” verilen para cezasına ek olarak kesildi. Mayıs 2021’de ayrıca medyayla konuşması, sosyal medyayı kullanması veya siyasi gruplara katılması yasaklanarak sürgün cezasına çarptırıldı.

Yıllar boyunca, Narges Mohammadi şiddetli cesareti, kararlı aktivizmi ve susturulmayı kararlı bir şekilde reddetmesi nedeniyle çok sayıda uluslararası insan hakları ve basın özgürlüğü ödülü aldı. Örneğin 2021’de hücre hapsine dair “White Torture” kitabıyla Nobel Barış Ödülü’ne aday gösterildi ve Uluslararası Film Festivali ve İnsan Hakları Forumu’nda (FIFDH) Büyük Röportaj Yarışması’nı kazandı. 2016 yılında Paris Belediye Başkanı ve Sınır Tanımayan Gazeteciler tarafından “Paris Şehri Ödülü”ne layık görüldü; 2015 yılında ise barışa katkılarından dolayı Galileo 2000 Vakfı (İtalya) Ödülü’nü kazandı. Rejimin tekrarlanan, çoğu zaman acımasız tutuklamaları ve üst üste binen cezaları bu azıllı direnişçiyi

susturmayı başaramadı. En az bir davada, uluslararası tepkiler nedeniyle serbest bırakıldı (cezası esas olarak infaz süresine indirildi).

Narges Mohammadi'nin cesareti, kendisinin ve diğer insanların insanlığını savunmadaki sarsılmaz ruhu, daha iyi bir gelecek umudunun bir ifadesidir. Şimdi ona destek olmalı ve - ilaçlarını ve uygun tıbbi bakımı derhal almasını talep etmek de dahil- kendisini desteklemeli, İran'ın hapisteki tüm siyasi muhaliflerini serbest bırakmaya yönelik genel mücadelenin bir parçası olarak onu savunmalıyız.

Acil Durum Çağrısı, abartısız bir şekilde **“İran'daki Siyasi Mahkumların Hayatları Tehlikede – Şimdi Harekete Geçmeliyiz!”** şeklinde uyarmıştı. “Adaleti savunan ve daha iyi bir dünya için can atan herkesi” “İran'daki siyasi tutsakların DERHAL serbest bırakılması davası için toplanmaya” çağırıyoruz.

Şimdi harekete geçmek, uluslararası alanda daha önde gelen vicdani sesleri de dahil olmak üzere daha fazla insanın bu güçlü Çağrıyı imzalaması, dağıtması ve daha fazla yayınlanması için bağışta bulunması anlamına gelmektedir.

Narges Mohammadi ve Taghi Rahmani'ye hemen dayanışma mesajları gönderebilirsiniz:

Bay Taghi Rahmani, c/o Iran Team, Uluslararası Af Örgütü, Uluslararası Sekreterlik, 1 Easton Street, Londra WC1X 0DW, Birleşik Krallık.

Dipnotlar:

1. “Narges Mohammadi: Washington Post Röportajında Twitter Trolleri Tarafından Saldırıya Uğrayan Aktivist,” IranWire.com, 13 Nisan 2022
2. “IranWire’a Özel: Narges Mohammadi: ‘Savaşmaya Devam Ediyorum’” IranWire.com, 22 Ekim 2020

Kaynak için bkz: [Iranian Political Prisoner Narges Mohammadi in Extreme Danger DON'T LET THIS FEARLESS RESISTER BE SILENCED | revcom.us](#)

[wd_hustle id="15" type="embedded"/]

COVID, İnsanları Aşılamamanın Önemi ve Şahlanmış Bireyselciliğin Oluşturduğu Çok Ciddi Problemler Üzerine

Editörün Notu: Bob Avakian'ın aşağıda yer alan 2 makalesi 16 Ağustos 2021 tarihinde yayınlanmıştır. Türkçe çevirisini aktarıyoruz.

Kaynak için bkz: [From Bob Avakian: On COVID, The Importance Of Getting People Vaccinated, And The Very Real Problem Regarding Rampant Individualism \(revcom.us\)](#)

Kaynak için bkz: [Also From Bob Avakian: Important Points of Theory and Method Regarding Freedom and Restrictions on Freedom \(revcom.us\)](#)

Aşırı bireyselcilik -“kişisel özgürlüklerime tekabül eden istediğim her şeyi yapmaya hakkım var” konsepti- bugün toplumun her kesimindeki insanlarda görebileceğiniz çok ciddi bir problemdir. Ve bu durumla ilgili en kötü şeylerden birisi de bu aşırı bireyselciliğin Siyahi halk ve diğer ezilen halklar ile soykırımcı ırkçı faşistlerin birleşme noktası olabilmesidir. **Siyahi halk ve diğer ezilen halkların kendilerini aşağı insanlar gören, en temel haklarını bile reddeden, kapatılmalarını isteyen hatta tamamen yok edilmelerini isteyen faşistlerle aynı yerde bulabilmeleri gerçekten çok korkunç bir durumdur!**

Bu durum kendisini COVID aşıları meselesinde -aşılarla muhalefet edilmesinde- keskin bir şekilde ortaya koymuştur. Bir yandan özellikle de Siyahi halk arasında korkunç tıbbi deneylerin tarihi ve bugüne kadar devam eden tıbbi otoriteler ve tıbbi tedaviler ile ilgili bazı kötü tecrübeler olmakla beraber, COVID pandemisinin bu ülkede en sert şekilde ve en ağır ölüm oranlarıyla Siyahi halkı (Latinolar ve Yerli Halkları da) vurduğu bir gerçektir. Bununla beraber COVID aşılarının güvenli olduğu ve COVID'e bağlı ölümleri ve ciddi hastalanmaları önlemede büyük ölçüde başarılı olduğu da çok net bir şekilde ortaya konmuştur. **Dolayısıyla bu aşıları olmamak için herhangi iyi bir neden YOKTUR ve aşı olmayı reddetmek sadece olmayan kişiyi ciddi hastalanma ve olası ölüm riskiyle karşı karşıya getirmez, ancak aynı zamanda başkalarını da bu riske maruz bırakır.**

Ve insanlar aşı olmayı, aşının güvenliği (veya etkililiği) gibi meşru nedenlerle reddetmiyorlar. Pek çok insan -özellikle de kaçık bilim karşıtı faşistler öte yandan COVID'den en ağır şekilde darbe alan pek çok başka insan da dahil- **aşı olmayı deli saçması komplo teorileri, başka anti-bilimsel çöpler ve şahlanmış bir bireyselcilik temelinde reddediyorlar.** İnsanlar aşı olup olmamanın "kendi kişisel tercihleri" olduğunu -ve aşı olmayı reddedenler de (genelde sinirli ve agresif bir şekilde) bunun "kişisel özgürlüklerini ilgilendiren bir mesele" olduğunu söylüyorlar.

Bu saçmalıktır, hem de çok zararlı bir saçmalıktır! Bireysel özgürlükler mutlak değildir, hemen hemen herkes kendi bireyselciliklerine toslamaya başladığında bu konuda hemfikir olur. Örneğin çok az kişi çocuklar karşıdan karşıya geçerken bir okul yolunda 100 kilometre hız yapmanın birinin özgürlüğü olup olmadığını söyler. Ve yine her makul insan beyaz üstünlenmecilerinin sadece istedikleri için, bunu "kişisel özgürlüklerinin ve kişisel tercihlerinin" bir ifadesi olarak gördükleri için Siyahileri linç etmemesi gerektiğini veya polisin keyfi bir şekilde Siyahi halkı öldürmemesi gerektiği

konusunda hemfikirdir.

Bununla aynı çizgide bahsedilmesi gereken sivil hak yasalarına rağmen, zamanında dükkan ve restoran gibi işyeri sahiplerinin Siyahi halka servis yapmayı reddederek ayrımcılık yapmayı, ayrımcılık yapma “özgürlüğü” olarak (kendi işyerleriyle ne isterlerse yapabilecekleri) savunduklarını belirtmek gerekir. Ve buna benzer argümanları başka bir ezilen gruba ayrımcılık uygulamak isteyen insanlarda da görürüz. İnsanlara bu şekilde ayrımcılık uygulayabilme “bireysel özgürlükleri” de bu şekilde savunulmalı mıdır?

“Bireysel özgürlüklerin” (veya “kişisel tercihlerin”) mutlak olduğu bir toplumda yaşamak imkansız olurdu. Burada sorulması gereken soru şudur: Bireysel özgürlüklerin ifadesi veya bireysel özgürlüklerin sınırlandırılması iyi midir, kötü müdür? Toplum açısından daha iyiye mi, yoksa daha kötüye mi neden olur?

Bununla aynı sebepten ötürü hiçbir kadın kendi rızası dışında bir çocuk taşımaya zorlanmamalı ve kadınların kürtaaj hakkının reddedilmesi legal olmamalıdır. Ve bir diğer taraftan insanların COVID aşısı olmaları (aşı olmak ciddi bir şekilde sağlığını tehdit edecek insanlar dışında) herkesin aşısı olması zorunlu olmalıdır ve yine bu yüzden COVID ile temasın ve bulaş olasılığının olduğu ortamlarda maske giyilmesi zorunlu olmalıdır.

Özgürlük ve Özgürlüğün Kısıtlanmasına Dair Metodoloji ve Teoride Önemli Noktalar

Aşağıdakiler, üstte yer alan **COVID, İnsanları Aşılamamanın Önemi ve Şahlanmış Bireyselciliğin Oluşturduğu Çok Ciddi Problemler Üzerine** makalesindeki temel içeriği, metot ve prensipleri anlamada daha derinlemesine bir bakış açısına sahip olmak için yardımcı materyallerdir.

Öncelikli olarak:

''Bir anayasa temelinde yasalar, toplumun üyeleri ve onların hakları açısından hem koruma hem de zorlama barındırır. Daha önce söylediğim gibi, örneğin sosyalist toplumda, gidip birilerinden, onun elinde olmasının adil olmadığını düşündüğünüz şeyi keyfi olarak alamazsınız. Bunu önleyen yasalar vardır.

Bu yüzden bunu bir kere daha materyalistler olarak şunu anlamalıyız: Yasalarınız olduğu müddetçe ve kurallar belirleyen bir anaysanız olduğu müddetçe, bu hem hakların ve toplumdaki insanların korunmasını, hem de bireylere ve genel olarak toplumun üyelerine yönelik zorlamaları içerecektir. Bu da materyalist bir anlayıştan türemektedir, bulunduğumuz yerin neresi olduğunu ve henüz varamadığımız yerin neresi olduğunu yansıtmaktadır. Sosyalizme doğru sıçrama yapabilsek bile, toplumsal ilişkiler ve temel olarak üretim ilişkileri, beraberinde de böyle bir sosyalist toplumda üstyapının sahip olduğu rol bakımından bulunduğumuz yeri ve henüz varamadığımız yeri yansıtmaktadır.''

Yukarıdaki alıntı *Kapitalist Toplumda ve Geleceğin Sosyalist Toplumunda Anayasa, Yasalar ve Haklar* (Kuzey Amerika'da Yeni Sosyalist Cumhuriyet için Anayasa (Tasarı Önerisi) içinden alıntılar da dahil olmak üzere Bob Avakian'ın yazılarından seçmeler) derlemesinden alınmıştır ve orijinal olarak *Kuşlar Timsah Doğuramaz Ama İnsanlık Ufkunu Aşabilir* kitabında bulunur. Aşağıdaki alıntı da ''Kuşlar ve Timsahlardan'' yapılmıştır:

''Burada bir kez daha, özgürlüğün zorunluluk ve sınırlamanın - yahut şu veya bu türden baskının- olmamasında yatmadığını anlamanın ne kadar derin bir önem arz ettiğini görüyoruz. Doğa, kimse fark etmese bile her zaman bize baskı yapmaya devam eder. Fakat toplumsal baskı bile bizim tamamen ötesine geçeceğimiz bir şey değildir: Temel soru, bunun, kökleri temel sömürü ve baskı ilişkilerinde bulunan sosyal antagonizma

biçiminde gerçekleşip gerçekleşmediğidir. Fakat, genel ifadelerle ortaya koymak gerekirse, insanlar her zaman zorunlulukla karşı karşıya olacaktır; hem geniş anlamda doğanın sınırlamaları, hem de kolektif olarak toplumun üyeleri ve fertler üzerinde sınırlamalar olacak ve bu çelişkilerle nasıl baş edileceği konusunda her zaman mücadele olacaktır. Özgürlük her zaman için bu tür şeylerin ve genel bir olgu olarak zorunluluğun mutlak surette ortadan kalkmasında yatmaz; bir kez daha söylemek gerekirse, mücadele yoluyla zorunluluğun özgürlüğe dönüştürülmesinde yatar.”

Bununla birlikte aşağıda, *Hukuk, Adalet ve Bütün Baskı ve Sömürüleri Bitirmek* makalesindeki bu bölümde yine konuyla çok ilgilidir.

“Adli yasal süreç bireyler arasındaki bir çekişme değildir ve olmamalıdır, aksine devlet ve kişiler arasındaki, devletin kişilerin suç statüsü taşıyacak biçimde toplumsal normları ihlal etmesi sonucu devletin özgürlüklerinden mahrum bırakmasıdır. Yasal sistemin bütün amacı ya da olması gereken bütün amacı, çekişmeleri veya yanlış olarak algılananları, bireysel sıkıntılar katmanından ayırmasıdır. Ve de buna tekabül eden bu gibi sıkıntıları bireysel intikam eylemlerinden veya karşılıklı yanlışlardan ayırmasıdır. Bunun için ise topluma, yerleşik kurumlar ve yazılı kanunlar aracılığıyla -ki bunlar uygulanmalı ve herkese eşit olarak işlemelidir- bu gibi çekişmeler ve yanlış eylem iddiaları için hakem olmak üzere bir çerçeve verir.”

Özgürlük ve Özgürlüğün

Kısıtlanmasına Dair Metodoloji ve Teoride Önemli Noktalar

Editörün Notu: Bob Avakian'ın aşağıda yer alan makalesi 16 Ağustos 2021 tarihinde yayınlanmıştır. Türkçe çevirisini aktarıyoruz.

Kaynak için bkz: [Also From Bob Avakian: Important Points of Theory and Method Regarding Freedom and Restrictions on Freedom \(revcom.us\)](#)

Aşağıdakiler, [COVID, İnsanları Aşılamanın Önemi ve Şahlanmış Bireyselleliğin Oluşturduğu Çok Ciddi Problemler Üzerine](#) makalesindeki temel içeriği, metot ve prensipleri anlamada daha derinlemesine bir bakış açısına sahip olmak için yardımcı materyallerdir.

Öncelikli olarak:

“Bir anayasa temelinde yasalar, toplumun üyeleri ve onların hakları açısından hem koruma hem de zorlama barındırır. Daha önce söylediğim gibi, örneğin sosyalist toplumda, gidip birilerinden, onun elinde olmasının adil olmadığını düşündüğünüz şeyi keyfi olarak alamazsınız. Bunu önleyen yasalar vardır.

Bu yüzden bunu bir kere daha materyalistler olarak şunu anlamalıyız: Yasalarınız olduğu müddetçe ve kurallar belirleyen bir anayasanız olduğu müddetçe, bu hem hakların ve toplumdaki insanların korunmasını, hem de bireylere ve genel olarak toplumun üyelerine yönelik zorlamaları içerecektir. Bu da materyalist bir anlayıştan türemektedir, bulunduğumuz yerin neresi olduğunu ve henüz varamadığımız yerin neresi olduğunu yansıtmaktadır. Sosyalizme doğru sıçrama yapabilsek bile, toplumsal ilişkiler ve temel olarak üretim ilişkileri,

beraberinde de böyle bir sosyalist toplumda üstyapının sahip olduğu rol bakımından bulunduğumuz yeri ve henüz varamadığımız yeri yansıtmaktadır.”

Yukarıdaki alıntı Kapitalist Toplumda ve Geleceğin Sosyalist Toplumunda Anayasa, Yasalar ve Haklar (Kuzey Amerika’da Yeni Sosyalist Cumhuriyet için Anayasa (Tasarı Önerisi) içinden alıntılar da dahil olmak üzere Bob Avakian’ın yazılarından seçmeler) derlemesinden alınmıştır ve orijinal olarak Kuşlar Timsah Doğuramaz Ama İnsanlık Ufkunu Aşabilir kitabında bulunur. Aşağıdaki alıntı da “Kuşlar ve Timsahlardan” yapılmıştır:

“Burada bir kez daha, özgürlüğün zorunluluk ve sınırlamanın - yahut şu veya bu türden baskının- olmamasında yatmadığını anlamanın ne kadar derin bir önem arz ettiğini görüyoruz. Doğa, kimse fark etmese bile her zaman bize baskı yapmaya devam eder. Fakat toplumsal baskı bile bizim tamamen ötesine geçeceğimiz bir şey değildir: Temel soru, bunun, kökleri temel sömürü ve baskı ilişkilerinde bulunan sosyal antagonizma biçiminde gerçekleşip gerçekleşmediğidir. Fakat, genel ifadelerle ortaya koymak gerekirse, insanlar her zaman zorunlulukla karşı karşıya olacaktır; hem geniş anlamda doğanın sınırlamaları, hem de kolektif olarak toplumun üyeleri ve fertler üzerinde sınırlamalar olacak ve bu çelişkilerle nasıl baş edileceği konusunda her zaman mücadele olacaktır. Özgürlük her zaman için bu tür şeylerin ve genel bir olgu olarak zorunluluğun mutlak surette ortadan kalkmasında yatmaz; bir kez daha söylemek gerekirse, mücadele yoluyla zorunluluğun özgürlüğe dönüştürülmesinde yatar.”

Bununla birlikte aşağıda, Hukuk, Adalet ve Bütün Baskı ve Sömürüleri Bitirmek makalesindeki bu bölümde yine konuyla çok ilgilidir.

“Adli yasal süreç bireyler arasındaki bir çekişme değildir ve olmamalıdır, aksine devlet ve kişiler arasındaki, devletin kişilerin suç statüsü taşıyacak biçimde toplumsal normları

ihlal etmesi sonucu devletin özgürlüklerinden mahrum bırakmasıdır. Yasal sistemin bütün amacı ya da olması gereken bütün amacı, çekişmeleri veya yanlış olarak algılananları, bireysel sıkıntılar katmanından ayırmasıdır. Ve de buna tekabül eden bu gibi sıkıntıları bireysel intikam eylemlerinden veya karşılıklı yanlışlardan ayırmasıdır. Bunun için ise topluma, yerleşik kurumlar ve yazılı kanunlar aracılığıyla -ki bunlar uygulanmalı ve herkese eşit olarak işlemelidir- bu gibi çekişmeler ve yanlış eylem iddiaları için hakem olmak üzere bir çerçeve verir.”

Bai Di ile Röportaj: Devrimci Çin’de Büyümek

Editörün Notu: Aşağıdaki röportaj ilk kez 12 Nisan 2009 tarihinde revcom.us web sitesinde yayınlanmıştır. Türkçe çevirisini okurlarımızın dikkatine sunarız.

Kaynak için bkz: [Interview with Bai Di: Growing Up in Revolutionary China \(revcom.us\)](http://revcom.us)

Bai Di, 1976’da Mao’nun ölümünden sonra kapitalizm geri getirilmeden önce sosyalist Çin’de yetişmiştir ve Büyük Proleter Kültür Devrimi’ne (1966-1976) katılmıştır. *Some of Us: Chinese Women Growing Up During the Mao Era* adlı kitabın editörlerinden biridir, ayrıca Drew Üniversitesi’nde Çin ve Asya Çalışmaları Direktörüdür. Bai Di ile aşağıdaki röportaj Şubat 2009’da *Revolution* gazetesi muhabiri Li Onesto tarafından yapılmıştır. Röportajın tamamı burada online olarak yer almaktadır.

Li Onesto: Sosyalist Çin’de büyüyen biri olarak deneyimlerinizden bahsettiğinizi duyan genç bir kişi, bana önceden Kültür Devrimi sırasında kadın olmanın nasıl bir şey olduğu da dahil olmak üzere sürece ilişkin aslında hiçbir

fikrinin olmadığını söyledi.

Bai Di: Benim kuşağımda kadınların çoğu harika şeyler başarmayı umuyordu. Bizler gençken yani ergenlik dönemindeyken devrimci ideallerimiz vardı. Bazı hedefler için çabalamıştık. Hayatımızın yalnızca kendimiz için değil, fakat toplumun daha büyük hedefleri için anlam dolu olduğunu hissetmiştik. O anda tartıştığımız şeyler bu şekildeydi. Hayal ettiğimiz dünyaya dair idealisttik. 1972 civarında kırlara gittiğimizde henüz 15 yaşlarındaydık. O sırada liseden mezun olmuştum. Okul kapandıktan yaklaşık bir yıl sonra 1966'da yeniden açılmıştı. Zamanın çoğunu Başkan Mao'nun çalışmalarını ve biraz matematik, kimya ve fizik çalışarak geçiriyorduk. Daha sonra Sovyetlerden kaynaklı savaş tehdidi nedeniyle okul bahçesinde tüneller kazıyorduk. Ülkemizi korumaya çalışıyorduk.

Sınıfımızda binden fazla öğrenci vardı ve lisemizdeki kadınlar olarak dördümüz bir araya gelerek Kızıl Muhafızlar tarihinin bir destanını yazmaya karar vermiştik. Şu an düşününce o an çok hevesli olduğumuzu görüyorum. Bize katılmaya çalışan iki erkek vardı, onlarla görüştük. Her birinin kendilerinin yazdığı şiirsel bir şeyler sunduğunu hatırlıyorum, dört kadın bunları inceledik. Yeterince iyi olmadıkları için onları bu yazı grubuna almamaya karar verdik. Standartlarımıza uymadıkları için yazılarını beğenmemiştik. Onları geri çevirdik. Dördümüz, bu alanda en iyisi olduğumuzu düşünüyorduk. Başkan Mao'nun öğretileriyle diğer insanlara eğitim verme uygulamalarımızı kaydetmek istedik. Okulda ilk "Başkan Mao Düşüncesi Propaganda Ekibi"ni biz düzenledik.

Li Onesto: Çoğu insan "propaganda ekibi" terimini duyduğunda bunun ne olduğunu bilmiyor ve/veya buna olumsuz bir şeymiş gibi bakıyor, sanki insanlara ne düşüneceklerini söylemekle ilgiliymiş gibi, bunun eleştirel düşünmeye aykırı olduğunu düşünüyorlar.

Bai Di: Kültür Devrimi'nin başlangıcında Mao Zedong propaganda ekipleri devrimci Kızıl Muhafızlar tarafından eğitilmiş

insanlar ve öğrenciler tarafından kurulmuştu; hepsi şarkılar ve şiirlerle donanmıştı, şehirdeki mahallelere ve daha sonra kırsal kesime giderek eğitim durumu iyi olmayan kesimlere bilgiyi yayabiliyorlardı. “Az eğitilmiş insanlara” partinin direktiflerini ve Başkan Mao’nun fikirlerini öğretmeye çalıştılar. Propaganda ekibimiz insanlara devrimci şarkılar öğretti ve gazetelerden onlara güncel olayları okudular. Okulumuzun öğrencileri mahalleleri temizlemeye gittikten sonra danslar ve şarkılar söyledik; temizlik çok önemli olduğu için herkesi mahalleyi temizlemeye çağırdık. Bunun daha büyük bir toplum inşa etmenin bir parçası olduğunu hissediyorduk.

Li Onesto: Sahip olduğunuz ideallerle ilgili olarak bunu nasıl görüyordunuz?

Bai Di: Bir değişiklik yapabileceğimizi düşünüyorduk, tüm bu fırsatlar vardı. Dünyayı değiştirecektik; Çin’i değiştirecektik. Benim kuşağımın misyonu buydu, çünkü çok özel bir çağda yaşıyorduk: Harika 1960’lar ve 1970’lerden geçiyorduk. O ana komünizmin şafağı demiştik. Bu büyük toplumu inşa etmek için çalışıyorduk ve o toplumdaki herkesin eğitim alması gerektiğini hissetmiştik. Çünkü biz öğrenciler okuyabilir ve yazabilirdik. Bunu diğer insanlara ilham vermek için kullanmalıydık. Onlara şarkı söylemeyi öğretmek ve onlara Mao’nun eserlerinden bölümleri öğretmek için kullanabilirdik. Propaganda ekiplerinin yaptığı buydu. Bu kavram İngilizce’ye çevrilirken belli bir anlam kaybı oluyor. Şu anda Çince’de bu ifade halen çok olumlu kabul edilen bir şeye atıfta bulunmaktadır. Propaganda ekibi deyimi olumsuz bir şey değildir, herkesin bilmesi gerekenleri, parti merkez komitesinin fikirlerini, ne yaptıklarını bilmesini sağlamaktır. Kültür Devrimi sırasında herkesin bunları öğrenmesi gerekiyordu. O zamanlar Çin çok büyük bir ülkeydi ve her düzeydeki devlet teşkilatının bir propaganda departmanı vardı, buna her düzeyde ihtiyacınız vardı. Okuma yazma bilmeyen çoktu. Ve Başkan Mao’nun öğretilerinin hepsi çok kolay değildi, yoruma açıktı. Bir satırı değiştirirseniz,

anlam değişiyordu. Sonuçta yalnızca kelimeleri öğretemezsiniz, aynı zamanda bunları açıklamak durumundasınız.

Mao'nun "sürekli okunan üç makale" denilen yazılarına bakın mesela. "Halka Hizmet Edin", "Dağları Hareket Ettiren Budala İhtiyar" ve "Norman Bethune'un Anısına". Budala ihtiyar hakkındaki eski hikayeye bir bakın, neden bundan bahsediliyor? Bu aslında herkesin zaten bildiğı eski bir Çin masalıdır. Oğullarını, önünde engel oluşturan iki büyük dağı kaldırmaya çağırın ihtiyar bir adam hakkındadır. Diğerleri, bu iki büyük dağı kaldırmanın imkansız olduğunu söyleyerek onunla dalga geçerler. Fakat Budala İhtiyar, "Ben öldüğümde oğullarım devam edecek; Onlar öldüklerinde benim torunlarım devam edecek, sonra onların oğulları ve torunları ve sonsuza kadar devam edecek." der. Bu dayanıklılık Tanrıyı o kadar etkiler ki, Tanrı iki meleğı gönderir onlar da dağları sırtlarında taşırlar. Ancak Başkan Mao bunu değiştirmiştir ve dağları yerinden oynatanın aslında çalışkan halk olduğunu söylemiştir. Şu anda biz komünistler, partimiz budala ihtiyar adama benziyoruz demiştir.

Bu üç dağı -emperyalizm, feodalizm ve bürokratik kapitalizmi- yerinden oynatmaya çalışacağız, ancak bunu yapamıyoruz. Bu yüzden Çinlileri etkilemek zorundayız; onlar Tanrı'dır. Bize baskı yapan üç dağı ancak onlar uzaklaştırabilir. Halka görev vermeliyiz. Anlıyor musunuz? Bu yüzden onları hareket ettirmeliyiz, ne yaptığımızı anlamalıyız. Bunu insanlara anlatmanız gerekir, bunun neden çok önemli olduğunu bilmeleri gerekir. Bir şeyler yapmaya devam etmeli ve insanların ne yaptığımızı bilmelerini sağlamalıydık. Halkı siyasi açıdan eğitmeliydik, bu bizim işimizdi.

Geriye dönüp baktığımda aslında bütün görevimiz buydu. Bir şeyleri yazma ve anlama yeteneğini kazanabildiğimiz için çok şanslıydık, diğerleri bunu anlamadılar, bağlantıyı görmediler. Yani yaptığımız şey buydu ve düşünüyorum da ne kadar da kendimize güvenimiz vardı.

Li Onesto: Kültür Devrimi'nin kadınların statüsü üzerinde nasıl bir etkisi oldu?

Bai Di: Size bir örnek vereyim, size daha önce söylediğim Şey aslında önemlidir, genç kadınlar bu evrede isimlerini değiştirdiler. 1966'da Kültür Devrimi'nin başlangıcında Başkan Mao, Kızıl Muhafızları Tiananmen Meydanı'ndaki büyük mitinglerde sanırım yaklaşık sekiz kez selamlamıştı. Mitinglerden birinde bir kız Tiananmen'e gitti ve Mao'ya bir Kızıl Muhafız kol bandı taktı. Mao, ona adının ne olduğunu sordu. "Song Binbin" dedi. Mao, bunun fazlasıyla Konf y ş  olduğunu söyledi. *Binbin* ihtiyatlı olmak ve alçakgönüllülük demektir. Başkan Mao, "İyi de niçin ihtiyatlı niçin alçakgönüllü olacaktışsın ki? Bence sen *Aiwu* olmalısın ve kadınlardaki bu militanlığı sevmelisin." dedi. Bu yüzden adını Binbin'den Aiwu olarak değiştirdi, bu da sevgi dolu bir Şekilde militanlığı ve mücadeleyi temsil ediyordu. Sonra bir akım başladı:  i ek veya Yeşim gibi kadınsı isimleri olan kızlar isimlerini değiştirdiler.

Çin kültürüne göre adınızın bir anlamı vardır. Adımın hiçbir zaman cinsiyetçi bir çağrışımı olmadı ve bunun nedeni de ailemdi. Bai benim soyadım ve selvi ağacı anlamına gelir. Harika bir soyad. Ailede ilk doğan bendim ve ailem o sıralarda 1950'lerde oldukça ilericiydi. Bir isim bulmak için sözlüğe bakıyorlardı. Babam komünist düzende büyümüş ve 1946 yılında Komünist Parti'ye bağlı Yabancı Diller Okulu'nun birinci sınıfındaydı, okulun Rusça Bölümü taşındığında o da Yenan'dan Harbin'e taşınmıştı. Başkan Mao'nun ikinci oğlu da dahil olmak üzere birçok ünlü komünistin çocuklarıyla aynı sınıftaydı. O ve annem oldukça devrimciydi. Bu yüzden sözlüğe bakıp çok iddialı olmayan ama hayatta kalması çok kolay olan ağaç anlamına gelen "Di" yi buldular. Genç kadınlar isimlerini kadınsı isimlerden devrim niteliğinde bir Şeye değiştirmeye çalışırken, adımlı değiştirmek zorunda kalmadım, çünkü bu zaten özgürlük anlamına geliyordu. Kızlar, devrimci olmayan veya fazlasıyla kadınsı olan isimlerini değiştirmeye çalıştılar,

bunu erkek isimleri gibi mücadeleciler ve güçlü isimlerle değiştirdiler. Kapitalizm geri geldikten sonra size kadınların isimlerini değiştirdiği üç örnek verebilirim. Arkadaşımdan birinin Kültür Devrimi'nden önceki adı fazlasıyla kadınsıydı, bu yüzden kelimenin tam anlamıyla "kültür devrimi" anlamına gelen *Wenge* olarak değiştirmişti. Son zamanlarda ondan haber aldım ve adını tekrar değiştirdiğini öğrendim. Pekin'deki bir yayınevinde editör olan başka bir arkadaşım var ve adı "kıızıl" idi, şimdi adını "küçük çiçek" olarak değiştirmiş durumda.

Li Onesto: Devrimci Çin'de kadınların rolü hakkında çok şey yazdınız. Kadınların 1949'dan önceki, ardından 1949'daki durumlarını ve sonrasında Kültür Devrimi'ndeki durumlarını şimdiki kapitalizm altındaki durumlarıyla karşılaştırabilir misiniz?

Bai Di: Çin'in, Komünist Parti altında nasıl değiştiğinin bir göstergesi olarak ailemdeki üç kuşak kadın arasındaki farklılıklara bakmayı her zaman sevmişimdir. Her iki büyükannem de 20. yüzyılın başında doğdu ve ikisi de erken evlendi, biri 14, diğeri 15 yaşında. İkisinin de ayakları bağlıydı ve her biri 14 çocuk doğurdu. Görücü usulü evlilik yapıyorlardı. İkisi de okuma yazma bilmiyordu. Hayatları boyunca, doğurmak ve çocuk sahibi olmaktan, yeni doğanlardan bazılarının çaresizce öldüğünü görmekten başka hiçbir şey yapmadılar. Annemin hayatı çok farklıydı. 1930'lerde doğdu, yani temelde 1949'da Çin Halk Cumhuriyeti kurulduğunda ortaokuldaydı ve 50'lerin başında diplomat olmayı hayal ederek Rusça öğrenmek için üniversiteye gitti. Her iki ebeveynim de kendi ailelerinde eğitim görmüş ilk nesil kolejlilerdi.

Annem emekli olmadan önce Rus edebiyatı alanında çevirmen ve araştırmacıydı. Sonra benim kuşağımı düşünüyorum, doktora derecesine sahip bir üniversite profesörüyüm. Öğretmenlik ve yazarlık yapmak için dünyayı dolaştım. Anneannem ve anneme göre daha hırslı, daha idealist ve daha özgüvenliyim. Çin tarihinde son derece özel bir anda büyüdüğüm için çok minnettarım.

“Canlandırılan kadının bir aile yükümlülüğü olması gerekmediği idi. Yani kültürel anlamda Jiang Qing çok daha ileri idi...” – Bai Di. / Foto: Jiang Qing ile Zhang Chunqiao

Egemen olan ideoloji, kadınların gökyüzünün yarısını tutmasıydı; erkeklerin yapabildiğini kadınlar da yapabilir şeklinde bir düşünce hakimdi. Bunlar belki kulağa içi boş sloganlar gibi gelebilir; ama o dönemi gerçekten kendime inanarak; kendi hayatımda ve diğer insanların hayatlarında değişiklikler yaratma yeteneğime inanarak yaşadım. Sonrasında ailenin dördüncü neslini düşünüyorum. Benim kızım yok, bu yüzden yeğenimi örnek olarak vereceğim. Kendisi şu anda yaklaşık 26 yaşında, üniversite diploması ve Çin’de çok yüksek ücretli bir işi var. Görünüşe göre tek ilgilendiği şey marka çantalar ve giysiler. Kimin parası var, kimin marka çantaları var, orada nasıl bir koca var böyle şeylerden bahsetmeyi seviyor. Şimdi ona bakıyorum ve şu anda başka bir nesil olduğunu görüyorum, Çin’de buna “80 sonrası” deniyor; enerjisinin çoğunu bu tüketim kültürüne harcayan bir nesil... Ben gençken toplumsal idealimiz diğer insanlar için iyi bir şeyler yapmak, dünyayı daha iyi bir sisteme dönüştürmek için çalışmaktı, bu doğrultuda kendimizi feda etmeye hazırdık. Ve hepimiz toplumsal zenginliğin adil ve eşit dağılımına

inanıyorduk. Ama şu anda Çin’de büyüyen gençler için vaziyet “ben, ben, ben” şeklinde. Bütün bir kültür bunu destekliyor. Ayrıca bugün kadınların rolü açısından temel olarak iyi bir eş olmanız gerektiğı düşüncesinin kökleştiğini görebilirsiniz. şu anda Çin popüler kültürü bu tür tartışmalarla dolu. CCTV’deki kadın programlarında hem sunucular hem de konuklar nasıl bir koca ile mutlu olacağınız meselesine; daha çekici olmak için nasıl daha kadınsı olmanız gerektiğı gibi konulara odaklanıyorlar. Toplumun her alanından ünlü kadınlar bu konuları konuşmak için davet ediliyor. Ünlü erkeklerin nasıl iyi bir koca olunacağı hakkında konuştuğı bir program hayal edebiliyor musunuz? Erkeklere asla böyle bir soru sormazlar.

Li Onesto: Kültür Devrimi sırasındaki şeylerden biri Konfüçyüsçü düşüncenin reddedilmesi ve bunun, feodal ve ataerkil düşüncenin özellikle kadınlar açısından ne kadar baskıcı olduğuydu. Bundan bahsedip bu durumu şimdikiyle karşılaştırabilir misiniz?

Bai Di: Feodalizme yönelik eleştiriler 20. yüzyılın başında 4 Mayıs Hareketi’nde de vardı. Ancak gerçek yasal reform 1930’larda Çin Komünist Partisi tarafından kontrol edilen Kızıl Sovyet bölgelerinde başladı. Çin Halk Cumhuriyeti’nin kurulmasından sonra, yeni hükümetin çıkardığı ilk yasa Anayasa değildi, Anayasa 1954’te kabul edildi. **Komünist hükümetin 1950’de çıkardığı ilk yasa aslında Evlilik Yasasıydı. Böylece ilk kez cariyelik sistemi kaldırıldı, görücü usulü evlilikler kaldırıldı, evlilikte kadın ve erkeğin ortak olması gerektiğı, kadınların eşit miras ve boşanma haklarına sahip olması gerektiğini söylendi; çok eşlilik, çocuk gelinler ve ayrıca “gayrimeşru çocuk” şeklindeki söylemler yasakladı. Bu yaşananlar tarihte olağanüstü bir andı. İnsanların zihinlerini ve hayatlarını değiştirmede hükümetin toplumsal cinsiyet konularının rolünü nasıl gördüğünü bir düşünün.**

Yeni bir dünya inşa etmek için kadınların özgürleşmesi gerek. Marx’ın dediğı gibi, gerçek kurtuluş için herkesi özgürleştirmeniz gerekir. Ve eğer kadınlar özgür değilse,

toplumun özgürleştğini söyleyemezsiniz. Bu durum Çin Komünist Partisi'nin ilericiliğini gösteriyordu. Böylece çıkarılan **ilk yasa Evlilik Yasası**, bir ay sonra çıkarılan **ikinci yasa ise Toprak Reformu** yasası oldu. Temel olarak, 1950'de, Çin Halk Cumhuriyeti'nin kuruluşundan sonraki yıl, yeni hükümetin temel olarak odaklandığı gündemini temsil eden iki yasayı görebilirsiniz.

Birincisi, üst yapının değişmesiydi. Çünkü aileler Konfüçyüsçü aile hiyerarşisine o kadar bağlı durumdaydılar ki, bu durum Çin kültürüne o kadar yerleşmişti ki, onu değiştirmek zorundaydınız. Bu yüzden bunun kültürel değişimin bir sembolü olduğunu düşünüyorum.

İkincisi, ekonomik temelin, yani yoksul köylülerin ve onların toprak mülkiyetinin altyapısındaki değişiklikler gündemdeydi. Sadece ekonomik yapıyı değiştirmiyordunuz, üst yapıyı, insanların fikirlerini de değiştirmek zorundaydınız. Hukuk da üst yapının bir parçasıdır. Yani Mao'nun düşüncesi, sadece ekonomiyi değil, her iki tarafı da değiştirmektir. Öte yandan Deng Xiaoping gibi kapitalizmi geri getirmek isteyenler, yalnızca ekonominin değişmesi ile her şeyin değişeceğini söylediler. Çin Komünist Partisi, en baştan itibaren baskıcı olan eski şeyleri ortadan kaldırmanız gerektiğini görmüştü. Bir diyalektik vardır, bunu her şeyde görebilirsiniz. Evlilik Yasası ile ilgili mesele gibi. Bu süreçte büyük bir direniş yaşandı. Çünkü sadece bir yasa çıkaracaksınız ve sonra da tüm insanlar buna uyacak gibi bir durum yaşanmaz. Yeni sosyalist hükümetin başlangıcından 1966'daki Kültür Devrimi'nin başlamasına kadar, yani 1949'dan sonraki 17 yıl boyunca halen pek çok kadının problemi vardı.

1949'da yeni Çin kurulduğunda, yeni hükümet pek çok zorlukla karşılaştı: Fuhuş, cariyelik, uyuşturucu sorunları. Ve mucizevi bir şekilde, iki ya da üç yıl içinde tüm fahişelik durumu kaldırıldı ve tüm uyuşturucu bağımlıları tedavi edildi. Anneannem bana Harbin'de bu bölgenin nasıl fuhuş yuvası olduğunu ve daha sonra normal bir yerleşim alanı haline

geldiğini anlattı. Ne yazık ki bugün o bölge fuhuş “geleneğine” geri dönmüş bulunuyor.

Li Onesto: İlk 17 yılda çok şey değişti ama daha ileri gitmeyi gerekli kılan neydi? Kültür Devrimi, kadın sorunu da dahil olmak üzere hangi sorunları ele almaya çalışıyordu?

Bai Di: Parti ve hükümet içinde yeni ortaya çıkan elitist bir grup vardı. Kültür Devrimi’nde kapitalist yolcular olarak adlandırıldılar ve devrimin hedefi oldular. Bana kalırsa “kapitalist yolcu” yanlış bir adlandırma olabilir. Bunlar aslında toplumdaki eski hiyerarşiye geri dönmeye çalışan insanlardı. Ayrıca, eğitilmiş kişilerin şehirlerde kalmaları gerektiği ve ardından kırsal kesimdeki ebeveynlerini küçük görmeleri gerektiğine dair toplumsal fikirler ortaya çıkıyordu. Bu durum arada geçen 17 yılın belirtilerinden biriydi ve ardından Kültür Devrimi bundan kurtulmaya çalıştı.

Köylüler, şehirlerde üniversiteye gidecek kadar şanslı olan çocukları için şunları söylerdi: İlk yıl köylülere, ikinci yıl diğer insanlara yetişirler, üçüncü yıl ise ailelerini kırsalda terk ederler. Yani bu şehirlere gönderilen köylü çocuklarında bir değişiklik durumudur. Bu durum, daha büyük sorun ve sosyal meseleler hakkında konuşmak için kullanıldı. Komünist Parti de köylü tabanından geldi. Köylülerin çıkarlarını temsil ediyordu. Yani insanlar onları ülkeyi yönetmeleri için gönderiyorlardı, Pekin’e gidiyorlardı. İlk başlarda iyilerdi. Temel olarak renklerini, değerlerini ve misyonlarını korurlardı. Ama bir süre sonra, ikinci periyotta neden orada olduklarını unutmaya başladılar.

Li Onesto: Bunu, halka hizmet etmesi gerekirken sonradan başka yöne gidenler için bir benzetme olduğunu söylüyorsunuz. Mao ve diğerlerinin onlara kapitalist yolcular demeye başlamasının nedeni, Çin’in gidebileceği iki yol olmasıydı, biri sosyalizme, diğeri ise kapitalizme. Çin’in kapitalist olması gerektiğini söyleyen Deng Xiaoping gibiler de vardı, ve bu yüzden onlara “kapitalist yolcular” deniyordu.

Bai Di: Ancak ben bu insanların kapitalizme gitmek istediklerini sanmıyorum, insanları eski [feodal] geleneklere geri götürmeye çalışıyorlardı, feodalizme geri dönmeye çalışıyorlardı. Çin'de önceden gerçekten kapitalizm yoktu. Ancak Deng Xiaoping, kapitalist sistemi taklit etmek isteyen gerçekten kapitalist bir yolcuydu. Liu Shaoqi de kapitalist sistemi taklit etmeye çalışıyordu.

Li Onesto: Peki ya örnek operaların rolü, kadının rolü, üst yapının önemi? Konfüçyüsçü üstyapının belli bir kadın imajı vardı, sahnedeki mumyalar, güzellikler vb.

Bai Di: Jiang Qing 1965'te bir konuşma yapmıştı ve opera ve edebiyatta reform yapmamız gerektiğini söylemişti. Bu durum, Kültür Devrimi'nin resmi başlangıcına işaret ediyordu.

Li Onesto: Örnek operalarla yaptıkları şey neden bu kadar devrimciydi?

Bai Di: Araştırmamın konusu da bu. Kültür Devrimi'nden önce, Çin Komünist Partisi'nin siyasi olarak çok agresif olmasına rağmen, kültürel açıdan Partinin halen bir tür muhafazakar eğilim taşıdığını düşünüyorum. Evlilik Yasası kabul edilmişti ve Çin tarihinde büyük bir andı, çok ilerici bir şeydi. Ama kültürel açıdan aynı zamanda çok geleneksel bir şey taşıyordu. Neden bir evlilik yasası? Kadınların halen evlenmesi gerektiği düşünülmüştü. Bu benim argümanım. Jiang Qing'in yaptığı ise bundan daha radikaldi. Bu yaz Kültür Devrimi operası ve edebiyatı üzerine sunacağım bir makale yazıyorum. Söylemek istediğim şu ki, eski eserlere göre örnek opera ve balelerde cinsiyet rolleri değiştirildi.

Örnek tiyatrolar vurgulanmalıydı, devrim böyle olmalıydı. Kültür Devrimi'ni idealize edemeyiz, ancak bu süreç 600 milyon insanın hâlâ yanlarında bir sürü eski eşya taşıdığı gerçeği sorununu ele almıştı. Başkan Mao, devrimi yalnızca bir nesilde gerçekleştiremeyeceğimizi söylemişti. İkinci ve üçüncü kuşağa sahip olmanız gerekir; halen insanların yanlarında taşıdıkları

yükler (bagajları) var. Şu anda bundan bahsetmek çok zor, Kültür Devrimi üzerine çalışan insanlar, örnek operaların tüm bu yanlış imajları ve klişeleri yarattığını söylüyorlar. Evet ne olmuş ki? Herhangi bir sanatsal çalışma elbette belirli imajları ve klişeleri yaratır ve bunları teşvik eder.

Li Onesto: Ve bunu belirli fikirleri desteklemek için kullanılıyorlar...

Bai Di: Aynen öyle. Bazı idealleri teşvik etmek açısından düşünüldüğünde bunun nesi yanlış? Örneğin Kuğu Gölü'ne bakarsanız, bu kadın güzelliğinin kesin bir görünümüdür. O zaman aynı bale biçimini, ancak farklı bir kadın imajını kullandığınızı *Kırmızı Kadın Müfrezesi*'nde ne var? Burada bir karşılaştırma, bir kontrast var. Jiang Qing, fazlasıyla soyut olan Pekin Operası'nı kullandı. Bu formu belirli bir mesajı, belirli bir görüntüyü taşımak için kullandı. İnsanlar, vay canına bu kadınlar gerçek değil, bir aileleri yok diyordu. Ama mesele de bu işte. Canlandırılan kadının bir aile yükümlülüğü olması gerekmediydi. Yani bu kültürel anlamda Jiang Qing çok daha ileriydi. Ve şimdi Çin'de kapitalizm altındaki şeylere bakıyorsunuz. Aile kurumu, kadınlar için tamamen yıkıcıdır. Ve kadınların toplam rolü açısından, kendilerinin özgürleşmesi ve toplumsal rolleri açısından aileden çıkmak zorundasınız. Özellikle Çin kültüründe aile kelimesi yüklü bir kelimedir, yüklü bir kavramdır, sizin bir rolünüz ve yükümlülüğünüz vardır.

Li Onesto: ABD kültüründe de bu geçerli, eşitsiz ilişkiler var, yükümlülükler var, ataerkillik var...

Bai Di: Kesinlikle öyle. Kadın aile yapısında asla eşit olamaz. İşte bu Jiang Qing'in fazlasıyla radikal feminizmidir. Dolayısıyla kadınlar ancak anne olmaktan, eş olmaktan kurtulduklarında devrimci olabilirler ve büyük liderler olabilirler. Bunlar Kültür Devrimi'ndeki örnek tiyatronun inşa ettiği görüntülerdir.

Li Onesto: Kültür Devrimi'nin neler başardığı ve sosyalist bir toplumda büyümenin ne anlama geldiğinden biraz daha bahsedebilir misiniz?

Bai Di: Orada büyüdüm ve benim her zaman bir amacım vardı. Eğitim bundan ibaretti. Kapitalizmin her zaman periyodik olarak yaşayacağı türden mali kriz gibi şeyler için endişelenmenize gerek yoktu. Belki iki çift elbisemiz yoktu ama daha fazlasına sahip olmamız gerektiğini de asla dşnmyorduk. Devamlı olarak alışverişe gitme ihtiyaı gibi bu tür delice arzular yoktu. Kapitalizmin insanların ruhlarında boşluk yaratma konusunda oldukça etkili olduğunu düşünüyorum. Kendini iyi hissetmenin tek yolunun daha fazlasını istemek olduğu öğretiliyor. Çok tüketmeniz isteniyor. Yetiştiğim dönemde maddi şeylere çok fazla zaman ayırmadım. Yani daha büyük iyilik için başka şeyler yapmak için enerjimiz vardı. Her türlü konuyu inceledik ve varlığımızın geleceğin bir parçası olduğunu düşündük. Evet, fazlasıyla geleceğe odaklıydık ve odağımız Çin'den daha genişti. Bütün bir insan türüyle ilgiliydi. Bize ilham veren de buydu. Eğitimin bu doğrultuda olması gerektiğini düşünüyorum.

Bazı insanlar bireyselliğe inanır. Ama en önemli şeyin sen olduğunu düşünüyorsan, bu gerçekten de sıkıcı bir hayattır, çünkü senin varlığın başkaları için önemsizdir; ben böyle hissediyorum. O kadar uzun süre hayatta kalamazsın. Kendinizi insanlık tarihine koymalısınız. O zaman hayatın ve varlığın bir anlam taşır. Başkan Mao'nun söylediği de işte buydu. Doktor Norman Bethune için yaptığı anma töreninde herkesin öleceğini söylemişti. Ama lmn anlamı farklıdır. Bazı lmler Tai Dağı kadar ağırdır. Bazılarının lm ise tüy kadar hafiftir. Bethune hayatını bu komünist davaya adadığı için hepimiz onu hatırlıyoruz, onun ölümü ağırdı. Hepimiz bu şekilde eğitildik. Bir şeyin parçası olduğumuzu hissediyorduk. Bu da hayatınızı ve lmnz daha da anlamlı kılıyor. şimdi düşününce aslında gençler olarak oldukça derindik. Biz zaten

tüm insanlık için yaşam ve ölüm gibi varoluşsal meselelerle uğraşıyorduk.

0 zamanlar kapitalist bir toplumda yaşamamıştım, bu yüzden onu sosyalizmle nasıl karşılaştıracığımı da bilmiyordum. Ancak şimdi hem Çin’de hem de ABD’de olanlara baktığımda, o zamanlar her zaman havada olan bir iyimserlik olduğunu düşünüyorum, bizler her zaman iyimserdik. İnsanlar şikayet etmezdi. Şu anda herkes zaten çok fazla şeye sahip olmasına rağmen, yine de şikayet ediyorlar. Kapitalizmde her türlü şey için tüm bu arzular var. Şu anda Çin’e döndüğümde herkes şikayet ediyor ve dertleri yalnızca para, para, para. Sosyalizmde hayattaki amaç para değildi. Lei Feng’in özetle dediği gibi: “Yemeksiz yaşayamayız ama hayatlarımız yemek için değildir. Daha iyi bir toplum yaratmak içindir.” Bu ruhu çok iyi özetliyor. Lei Feng, Halk Kurtuluş Ordusu’nda sıradan bir askerdi ve görevdeyken öldü. 22 yıllık kısa ömrünü başkalarına yardım ederek geçirdi. Ve Başkan Mao, 1964’te tüm ülkeye “Yoldaş Lei Feng’den Öğrenin” çağrısında bulunmuştu.

Acil Çağrı: İran’daki Siyasi Mahkumların Hayatları Tehlikede – Hemen Harekete Geçmeliyiz!

Editörün Notu: Aşağıdaki çağrı metni 20 Mart 2021 tarihinde revcom.us web sitesinde yayınlanmıştır. Bu kritik önemdeki çağrı metnini kamuoyunun dikkatine sunarız.

Kaynak için: [An Emergency Appeal – The Lives of Iran’s Political Prisoners Hang in the Balance–We Must ACT Now \(revcom.us\)](https://revcom.us/en/iran/appeal)

İran’da şu anda acımasız bir tutuklama, işkence ve infaz kampanyası yaşanıyor. Bu acil bir durumdur. Yüzlerce siyasi mahkumun hayatı ve haysiyeti ölümcül bir tehlike altında.

Adaletten yana olan ve daha iyi bir dünya için can atanların İran’daki siyasi tutukluların serbest bırakılması davasını ŞİMDİ desteklemesi gerekiyor.

Ekim 2020’den başlayarak, İran İşlam Cumhuriyeti (İİC) emek, kadın hakları ve insan hakları aktivistlerine karşı büyük ve yeni bir keyfi tutuklama dalgası başlattı. İçlerinde muhalif aydınlar ve sanatçılar; protestocular ve devrimciler; ve dini ve ezilen azınlık mensupları yer alıyor.

Tutukluların birçoğu şu an işkence görüyor. İİC “itiraf ettirmek” için baskı uyguluyor, sahte “yargılamalar” yürütüyor ve acımasız kırbaçlama/dayak uygulamaları yürütüyor. İnsanlar hücre hapsinde tutuluyor ve yasal hakları, destek almaları veya tıbbi yardım almaları reddediliyor.

Uluslararası Af Örgütü (Amnesty International), Aralık ve Şubat ayları arasında 49 mahkumun infaz edilmesiyle “infazlarda endişe verici bir artış” konusunda uyarıda bulundu. Bu rejimin, tıpkı 1988’de olduğu gibi, siyasi tutukluların bir anda toplu şekilde infaz edilmeleri de dahil olmak üzere, her türlü muhalefeti veya direnişi şiddetle ezme teşebbüsünün kanlı bir geçmişi var.

Bunun tekrar olmasına izin veremeyiz.

Önemli olan bir durum ise, ilham verici bir kahramanlıkla bu baskının karşısında durulması durumudur. Birçok mahkumun aileleri, destekçileri ve çeşitli İranlı örgütler, kendi güvenliklerini ciddi şekilde riske atarak İran’daki BÜTÜN siyasi mahkumlar için açıkça konuşuyorlar ve özgürlük talep ediyorlar.

İran Yazarlar Derneği (IWA), aşırı baskı altında olmasına rağmen inanç mahkumlarının infaz edilmesini kınadı. Arash Ganji de dahil olmak üzere çok sayıda üyesi, Kürtlerin Suriye'deki mücadelesini konu alan bir kitabı çevirmekten 11 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Gazeteci ve İnsan Hakları Savunucuları Merkezi üyesi Narges Mohammadi sekiz buçuk yıl hapis cezasına çarptırıldı. Kendisi, İranlı güreş şampiyonu Navid Afkari'nin 2018'de kitlesel isyana katıldıkları için hücre hapsi verilen iki kardeşi için protesto çağrısında bulunmuştu. Kardeşler 54 ve 27 yıl hapis cezasına çarptırıldılar.

Nasrin adlı belgesel film (tutuklu avukat Nasrin Sotoudeh hakkındadır) bu tutuklama kabusunun ve bu amansız direniş ruhunun bir örneğidir.

İran'daki siyasi tutuklular korkunç, hayati tehlike oluşturan, son derece acil bir durumla karşı karşıya bulunuyor. İşte birkaç örnek daha:

*Avrupa, Avustralya ve ABD'den çifte vatandaşlığı bulunan bir grup insan, Tahran'daki kötü şöhretli Evin hapishanesinin "siyasi koğuşunda" tutuluyor. Uluslararası Af Örgütü (AI) geçtiğimiz günlerde bu tutuklulardan ikisi hakkında acil eylem uyarıları gönderdi:

*Hak aktivisti, emekli mimar ve İran-Alman vatandaşı Nahid Taghavi, şeker hastalığı ve hipertansiyondan muzdarip. Kızı Mariam Claren, annesinin 151 gün hücre hapsinde tutulduğunu ve ilk 147 günlük hapis cezası boyunca 80 kere, toplamda 1.000 saat sorguya çekildiğini bildirdi.

*AI'ya göre, İngiliz-İran vatandaşı ve işçi hakları aktivisti Mehran Raoof "uzun süreli hücre hapsinde tutuluyor". Raoof'un İngiltere'deki kendi avukatlarıyla görüşmesine izin verilmedi, İran'da yakın ailesi yok ve güvenliği beş aydır doğrulanmadı.

*Kadın mahpuslar, ailelerinin ve avukatlarının erişimini kısıtlayarak giderek daha uzak cezaevlerine naklediliyor:

Serbest çalışan bir gazeteci olan Sepideh Gholian, haber yapmaktan ve işçi grevlerinde yer aldığı iddiasıyla tutuklandı. Mart 2021'in başlarında, aniden zincirler halinde Tahran'ın Evin Hapishanesi'nden güney İran'daki Bushehr Hapishanesine, yani ailesinden 603 mil uzağa nakledildi.

16 Ekim'den beri keyfi olarak gözaltına alınan Tebriz Üniversitesi'nden bir Kürt aktivist ve felsefe mezunu olan Somayeh Kargar, Evin'den Tahran'ın dışındaki Quarchak'ta oldukça kötü koşullardaki banliyö hapishanesine taşındı. Rejim, Paris'te göz ameliyatı olarak kör kalmasını engelleyecek planlanmış tıbbi tedavi almasına izin vermeyi reddediyor.

İran'daki tüm siyasi tutuklular koşulsuz olarak ve derhal serbest bırakılmalıdır.

ABD ve İran hükümetleri kendi ulusal çıkarlarına göre hareket ediyor. Ve bu örnekte, bizlerin, ABD ve İran halkları ve dünya halkı olarak bizlerin daha iyi bir dünyaya ulaşmanın bir parçası olarak bu durumda hepimizin ortak çıkarı bulunuyor: İran'ın siyasi mahkumlarını savunmak için birleşmemiz gerekiyor. ABD'de, İran İslam Cumhuriyeti'nin bu iğrenç baskısına karşı çok geniş bir şekilde birleşmek ve ABD hükümetinin İran halkına daha da katlanılmaz ızdıraplar getirecek herhangi bir savaş müdahalesine aktif olarak karşı çıkmak için özel bir sorumluluğumuz var.

İran İslam Cumhuriyeti'nden talep ediyoruz: **TÜM SİYASİ TUTSAKLARI ŞİMDİ SERBEST BIRAKIN!**

ABD hükümetine diyoruz ki: **İRAN'A TEHDİT VE SAVAŞ GİRİŞİMLERİNE SON VERİN, ABD YAPTIRIMLARINI KALDIRIN!**

NE YAPABİLİRİZ?

- Bu Acil Durum Çağrısına destek verin ve yayın. Fikirlerinizi paylaşın ve/veya İran'daki Siyasi Mahkumları Serbest Bırakma Acil Durum Kampanyası ile birlikte çalışarak kampanyaya destek verin. ABD'de, İran'ın siyasi tutuklularını kurtarmak için Avrupa'daki **burn_the_cage** hareketiyle dayanışma içinde hareket ediyoruz.
- İran'daki siyasi tutuklularından bahsedin ve destek mesajları yayınlayın. Çifte vatandaş olan inanç mahkumlarının derhal ve koşulsuz serbest bırakılmasını teşvik eden itirazlar göndermek için AI'nın çağrısına katılın.

- Uluslararası Af Örgütü için **ContactUs@Amnesty.org** mail adresine kampanyamızı kopyalayarak gönderin.
- İran'ın siyasi tutuklularıyla dayanışma içinde toplantılar, forumlar ve protestolar düzenleyin. *Nasrin* filmini izleyin, yayınlayın veya gösterin.
- Kampanya web sitesi, Youtube kanalı ve Twitter yayınındaki uyarıları, güncellemeleri ve bilgileri izleyin.
- **FreeIransPoliticalPrisonersNOW@gmail.com** adresinden İran'daki Siyasi Mahkumlara Özgürlük Kampanyası'na yazın.

Bilgi ve destek için: [Emergency Campaign to Free Iran's Political Prisoners: Endorse the Emergency Appeal \(freeiranspoliticalprisonersnow.org\)](https://www.freeiranspoliticalprisonersnow.org)

Toplumsal Muhalefet ve Muhaleflüğün Sosyalist Toplumda Rolü

O berbat, ama insanın en başta bir o kadar da merak ettiği soruyu bende sormuştum? “Yeni komünizmin nesi yeniydi?” “Peki eskisi yetmiyor muydu?” Yoldaşlarla ilk tartışmalarımızda ben tabii ki yeni komünizmin, yeni bir aşamanın başlangıcı olduğunu henüz kavrayamamış ve Bob Avakian'ın yaklaşık 150 yıllık komünist teoriden hem nasıl öğrendiğini hem de ne derece radikal bir kopuş yaptığını anlayamamıştım. Ama yoldaşlar yılmadan benimle siyasi ve ideolojik mücadeleyi sürdürdüler, hala bile tekrar tekrar okuduğum yazılara her geri dönüşümde bu radikal kopuşları ve atılımları farklı şekillerde gözlemlene fırsatına sahip oluyorum. Bunlardan bir

tanesi de içerisinde şüphesiz pek çok çelişkiyi barındıran ve özgürlük-zorunluluk ilişkisinin daha ileri bir sentezini içerisinde barındıran bir meseleydi: ''canlı bir toplumda muhalifliğin rolü'' ki bu aslında ''sağlam çekirdek temelinde bir hayli esnekliğin'' tartışılması anlamına geliyor.

Bu tartışmayı tetikleyen şey Mecliste gerçekleşen Hayvan Hakları Komisyonundaki kısa bir videoydu. Kendisini ''Kemalist ve eko-sosyalist'' olarak tanımlayan, hayvan hakları mücadelesinde öne çıkan Zülal Kalkandelen komisyona fikirlerini beyan etmek için gelmişti, komisyon üyeleri ise bilindik gerici simalardan oluşuyordu, bunlardan en göze çarpanlardan birisi olan Özlem Zengin, Zülal Kalkandelen'in muhalefet etmesini bırakın fikirlerini söylemesine dahi izin vermedi, karşısındakini sindirmek için gerici zehrini salon içerisinde zerk etti. Denebilir ki burjuvazinin faşist diktatörlüğü altında bu hiç de anormal bir tablo değildir. Nitekim doğrudur da ancak bu görüntü sosyalist toplumda rastlayamayacağımız, rastlamamız gereken bir görüntüdür. Peki toplumda muhalifliğin rolü sosyalizm altında nasıl olmalıdır?

Aslında bu mesele temelde komünizme ilerleyip ilerlememe çelişkisini içeriyor ve temelinde yine öznenin hakikat ile olan ilişkisine dayanıyor; sağlam çekirdek temelinde bir hayli esneklik nesnel gerçekliğin anlaşılması ve devrimci yolda dönüştürülmesi için bu bağlamda elzemdir. Peki neden elzemdir ve baştaki o soruya dönecek olursak ''yenisinin eskisinden'' farkı kendisini nerede gösterir? Bütün bunlarla birlikte proletarya diktatörlüğü altında sosyalist toplumda mayalanma ve muhalefet komünizme geçişte neden çok kritiktir ve bunun pratik uygulaması ne yönde olacaktır?

Toplumsal muhalefet ve buradan doğacak çelişkilerle beraber toplumsal mayalanma ile komünizme ilerleme meselesinde tali hatalarıyla beraber geçmiş komünist deneyimler, özellikle de Mao Zedong önderliğindeki komünist Çin önemli yollar kat etti ve bu problemlerle cebelleşilmeye çalışıldı. Özellikle ''Yüz Çiçek Açsın Yüz Fikir Akımı Birbiriyle Yarışsın'' kampanyası

ve 1966-76 yıllarında sürdürülen Kültür Devrimi bu alanda eşi benzeri görülmemiş tecrübelerle sahne oldu. Ancak her ne kadar bu çelişkilerin dinamiğine özgürlük-zorunluluk bağlamında yaklaşılsa da Mao'da tali bir şekilde ''mis kokulu çiçekleri, zehirli çiçeklerden ayırt etme'' veya ''hatalı fikirlere karşı aşılama'' gibi yaklaşımlar bulunuyordu ve bunlar zaman zaman bu meselenin doğru ele alınmasına engel oldu. Ve yine bu eşi benzeri görülmemiş pratik tecrübe tali yöndeki teleolojik yaklaşımlarla beraber sosyalist toplumun kapitalist toplumun çelişkilerinden pek de azade olmadığını ortaya koydu. Komünizme yol almak derinlemesine bir ideolojik mücadeleyi gerektiriyordu, bütün üretim araçlarının toplumsallaştırılması, güçlü bir komünist parti ve iktidarın elde olması dahi bizleri çelişkilerden azade kılmıyordu. Nitekim bütün bu çetrefilli süreç dümdüz yatay bir çizgi değildi, aksine dönemeçli ve dolambaçlı; geriye dönüşleri ve kamburları olan bir süreçti.

Bob Avakian: *“Büyük çeşitliliğe ve insanların her şeyle ilgili her doğrultuda gitmelerine izin vermezseniz, o zaman yalnızca insanlar size karşı muazzam bir kırgınlık biriktirmekle kalmazlar, en büyük hakikatin ve gerçekliği dönüştürme yeteneğinin içinden doğacağı zengin bir sürece de sahip olamazsınız.”*

Ve işte tam da bu noktada iktidara sarılmak ve sosyalist yolda

ilerlemek arasındaki çelişki yoğun bir şekilde kendisini hissettirir. Bu meselenin de sacayağını oluşturan olgu epistemoloji meselesidir; öznenin hakikati kavramaya ve değiştirmeye yönelik bilgi bilimidir. Bob Avakian (BA) aslında şu ifadesinde bu meseleyi de tartışmaktadır: ‘‘Hakikat olan her şey proletarya için iyidir. Bütün hakikatler komünizme ulaşmamıza yardımcı olabilir.’’ Burada yine anlaşılması gereken çok temel bir mesele daha vardır, o da hakikatin sınıfsal bir özelliğinin olmadığı verili bir anda bir sınıfa veya bir ‘‘kimliğe’’ aidiyetin özneye ontolojik olarak hakikati kavrama da bir öncelik tanımayacağıdır. Hakikat, objektif realiteyle ilişkilidir ve öznenin hakikati kavrayıp, değiştirmeye yönelik olan ilişkisi tutarlı bir bilimsel yöntem ve yaklaşım gerektirir; bu yöntem ve yaklaşım sonrasında elde edilen şeyin bilimsel olması ona ulaşan metodun gerçeklik testine tabi tutulabilmesine sıkı sıkıya bağlıdır. Hakikate dair bu tartışma bizi toplumsal muhalefet meselesinde nereye götürmelidir? Yine BA’ya kulak verelim: ‘‘Verili bir anda bütün hakikatleri bilemeyiz o yüzden öğrenmede çok iyi olmalıyız.’’ Bilinçli komünist özne için bu anlaşılması gereken yalın ama bir o kadar da kritik bir hakikattir, nitekim verili bir anda pozitif bilimlerden sosyal bilimlere, sanata ve edebiyata kadar çok geniş bir spektrumda sayısız hakikat ve bunlara eşlik eden çelişkiler mevcuttur; özellikle de sosyalist iktidar döneminde ‘‘kafa-kol’’ emeği çelişkisinin toplumda hala baskın olarak kendisini hissettirmesi bu meseleyi daha da kritikleştirir.

Tahammül Etmek mi Teşvik Etmek Mi?

Muhalefet meselesinin sosyalist toplumun derin çelişkileriyle ve en önemlisi de epistemoloji meselesiyle olan ilişkisinin anlaşılmasının akabinde bu muhalefetin içeriği de şüphesiz önemlidir. BA, *Yeni Komünizm* adlı eserinde bu meseleye biraz da ironi ile yaklaşarak ‘‘muhalefeti küçük burjuvalar devamlı bir şeylere itiraz etmesinler diye alabildiğine teşvik etmeyeceğiz’’ der. Bunun temelinin ihtilaflara bir çeşit

‘‘özgürlük alanı bırakmak’’ veya ‘‘tahammül etmek’’ ilişkisinin ötesinde, sağlam bir çekirdeği muhafaza ederken ve proletarya diktatörlüğünün yıkılmasına engel olmaya çalışırken bir taraftan da sosyalist yolda ilerleyebilmek için birçok farklı fikrin savunucularının dinlenmelerine olanak verilmesi ve bunlarla baskının ve sömürünün olmadığı bir dünyaya ulaşabilmesi için cebelleşilmesidir. İşte bu gerçekten de karmaşık ve çok boyutlu bir çelişkidir. BA burada John Stuart Mill’in ifade özgürlüğüne yönelik tartışmasından bir örnek verir. Mill temelde bir görüşü savunacak tüm kişilere bunu yapma fırsatı verilinceye kadar bu görüşlerin toplumda asla bastırılmaması ve önemsiz sayılmaması gerektiği ve buna ek olarak sadece karşıt fikirlilerin dinlenmesinin yeterli olmadığını o fikirlerin inançlı savunucularının bu fikirleri ortaya koyuşlarının dinlenmesi gerektiği yönünde iki sav ortaya atar. Şüphesiz Mill’in görüşlerindeki temel, idealist bir tabandan gelen özgürlük anlayışına dayanır, BA bu meseleye şöyle değinir:

‘‘Elbette daha önce konuştuğum gibi, Mill’in ileri sürdüğü şey tam anlamıyla asla uygulanamaz. Bir fikir için bir sav daha ortaya atmak isteyen birileri her zaman ortaya çıkar. Tartışmayı hiç değilse o an için kapatmanız gereken bir zaman gelir. Bunun altında yatan maddi ve siyasi nedenler vardır. Belirli noktalarda kararlar alınması gerekir. Sonsuza kadar tartışma yapmaya ve başka hiç kimsenin katılmadığı bir bakış açısı lehine görüş bildirmek isteyen başka birisinin olup olmadığını arayıp durmaya devam edemezsiniz.

Yine de Mill’in bu savıyla parmak bastığı bir nokta vardır, o da tutumları bunlara karşıt olanların tanımladıkları şekilde dinlemenin yeterli olmadığı, o tutumların inançlı savunucularını dinlemenin gerekli olduğudur. Bu proletarya diktatörlüğünde ve toplumun halk kitleleri tarafından yönetilip dönüştürülmesinde daha fazla yer vermemiz gerektiğini düşündüğüm bir şeyle ilgilidir : ihtilafa salt tahammül etmekle kalmayıp onu teşvik de etmek. Tüm oyunu

bırakmadan, güç kaybetmeden, proletarya diktatörlüğünü alttan dinamitleyip yıkmadan insanların birçok farklı fikrin savunucularını dinlemelerine olanak vermeliyiz. Yine de bu çok karmaşık bir çelişkidir.’’

Ve işte tam da bu noktada irdelemeye çalıştığımız bu karmaşık çelişkiyi BA şu şekilde ifade eder :

‘‘Eğer işleri gevşek tutarsanız, her şeyi şu veya bu biçimde kapitalistlere geri veriyorsunuz demektir. Aynı zamanda, büyük çeşitliliğe ve insanların her şeyle ilgili her doğrultuda gitmelerine izin vermezseniz, o zaman yalnızca insanlar size karşı muazzam bir kırgınlık biriktirmekle kalmazlar, en büyük hakikatin ve gerçekliği dönüştürme yeteneğinin içinden doğacağı zengin bir sürece de sahip olamazsınız.’’

Meseleye Özgürlük ve Zorunluluk Çerçevesinde Yaklaşmak

Mücadelemizin temel dinamiklerinden birisi de her şeye zorunluluğun özgürlüğe dönüştürülmesi temelinde yaklaşmamızla alakalıdır. Temel meseleler ‘‘mutlak özgürlük’’ veya ‘‘aşkıncı özgürlükler’’ meselesi değildir; bu tarz düşünüş biçimleri temellerini idealizmden alan küçük burjuva düşünüş biçimleridir. Bunlar maddi gerçekliğe tekabül etmezler nitekim objektif realite her zaman kısıtlamalar ve sınırlara tabidir. Öte yandan bu bizim verili bir anda bazı fikirlere sahip olmamız meselesi de değildir çünkü bizler bunun için maddi bir temel olduğunu, zorunluluğun özgürlüğe dönüştürülmesinin temelini olduğunu biliyoruz. Nitekim **‘‘maddi temel olmazsa, zorunlulukları komünist devrim yolunda, özgürlüklere dönüştüremezsiniz.’’** BA bu meseleyi tartışırken deprem örneğini verir. Ancak bu ‘‘varsayımsal’’ deprem **4 Bütünlerin** (bütün sınıf farklılıklarının kaldırılması, sınıf farklılıklarının dayandığı bütün üretim ilişkilerinin kaldırılması, bu üretim ilişkilerine karşılık gelen bütün toplumsal ilişkilerin kaldırılması ve bu toplumsal ilişkilerden doğan bütün düşüncelerin devrimcileştirilmesi) aşıldığı komünist toplumda gerçekleşir. Komünist örgütlenmeye

dayalı bir toplumda yaşanılması altınızdaki bir fay hattı geçtiği gerçekliğini değiştirmey, doğal dünyadan ve sosyal çelişkilerden doğan zorunluluklar daima baş gösterirler: temel mesele zorunluluğu özgürlüğe dönüştürebilmektir. Aslında sınırsız bir mutlak özgürlüğün olmadığının anlaşılması bizim objektif realiteyle ilişkimizle bağlantılıdır. Nesnel gerçekliğin doğru bir temelde anlaşılması bu idealist algıyı delip geçer ve bizleri daha fazla inisiyatif ve özgürlük için d n şt r lmesi gereken zorunluluklarla karşı karşıya getirir. İşte bu noktada ‘‘sağlam çekirdek temelinde bir hayli esneklik’’e, *Yeni Sosyalist Cumhuriyet için Anayasa*’ya dayanan bir sosyalist toplum temelde şununla yüzleşmek zorundadır: **‘‘bir yanda insanlığın gerçekten devrime ve komünizme ihtiyaç duyması; fakat diğer yanda, sosyalist toplumlar da dahil olmak üzere, insanlığın tümünün bunu sürekli istememesi  elişkisi.’’**

Peki, eğer meseleye bu çerçeveden yaklaşıyorsak akıldaki soruyu sormak lazım: O halde bu esnekliğin sınırı nedir? Burada temeli oluşturan  ge hiç tartışmasız özgürlük ve zorunluluk bağlantısıdır. Burada esnekliğin aslında temelinin doğru anlaşılması gerekmektedir, o da bu esnekliğin sağlam bir çekirdek temelinde esneyebileceği gerçekliğidir. *Yeni Komünizm* eserinde BA bu meseleyi şu şekilde inceler:

‘‘Neden Anayasa’da yaratılış ılığı değil de evrimi bir gerçek olarak  ğreteceğimizden bahsediyor? Neden karar vermeleri için insanlara bırakılıp insanların yaradılış ılığı sevip sevmeyeceklerini ve okullarda öğretilmesini isteyip istemeyeceklerini görmüyorlar? Olamaz! Bazı sınırlarınız olmalı -bu, daha önce de vurgulanan önemli bir noktadır ve iyiliğiniz için- bazı kurallarınız olmalıdır. Bu sizin oluşturduğunuz çekirdektir -ve aslında, bazı kurallar koyarak başka g  lere ihtiyaç duyulmasını sağlıyorsunuz. Sonra olaylara buna dayanarak müdahale ediyorsunuz.’’

Sağlam  ekirdek bilime, dayanır. Örneğin  retim araçlarının toplumsallaşıp toplumsallaşmayacağı oyla karar verilecek bir mesele değildir çünkü bu, bizim verili bir andaki

fikirlerimizin ve insanların ‘‘iradelerinden’’, niyetlerinden bağımsız olarak hakikatin ne olduğu ve sağlam çekirdek temelinde dönüştürülmesi gereken zorunlulukların ne olduğu meselesidir.

Hannah Arendt’te “Otoriterlik” “Totalitarizm” ve “Özgürlük” Kavramlarının Yapılanması Üzerine Eleştirel Bir Bakış

***Editörün Notu:** Aşağıdaki makale çalışmalarını Türkiye’de sürdüren yeni komünizm destekçisi bir eğitimci olan Rajko Tomas tarafından yazılmış ve web sitemize iletilmiştir. Liberal kuramın önde gelen isimlerinden Hannah Arendt’in yöntem ve yaklaşımının eleştirisi olarak da değerlendirilebilecek bu makaleyi okurlarımızın dikkatine sunarız. Ayrıca Bob Avakian’ın “**Demokrasi: Neden Daha İyisini Yapamayalım ki?**” isimli önemli çalışmasında yer alan Arendt ve totalitarizm eleştirisi için bkz: <http://yenikomunizm.com/totalitarizm-teorisi-ve-onun-siyasi-rolu/>*

Giriş

Koronavirüs pandemisinin global bir kriz şeklinde derinleşerek devam etmesi, krizi engelleme – hafifletme girişimleri sürecinde devletlerin kapsamı ve işlevine yönelik tartışmaları alevlendirmiş bulunuyor. İktidarların pandemiye karşı önlem adı altında aldıkları merkezi kararlar, bu doğrultuda yaptıkları yatırımlar, pek çok yaptırım ve doğrudan kısıtlamaları içeren olağanüstü hal uygulamaları; bireysel hak

ve özgürlüklerin nerede başlayıp nerede biteceğinden emeğin hangi araçlarla nasıl örgütleneceğine, insanların tüketim alışkanlıklarının düzenlenmesinden özel alan – kamusal alan ayrımının yeniden tanımlanmasına kadar pek çok gündemin tartışılmasına vesile oldu. Özellikle Çin Halk Cumhuriyeti’nin bir süredir uygulamasını yürüttüğü insanları denetleyen ve kategorize eden teknolojik takip-kayıt sistemleri Türkiye de dahil olmak üzere pek çok iktidarın takdirini kazanmış bulunuyor. Yoğun bir şekilde yeni denetleme ve kontrol sistemleri üzerine düşünülüyor, büyük yazılım ve teknoloji kuruluşları bu yönde bir üretimi odağına alarak kapitalist rekabette öne çıkmaya çalışıyorlar. İktidarların denetleme arzusu yalnızca güvenlik-sağlık takip boyutunu da içermiyor. Pandemi sürecinde öne çıkan başta online – uzaktan eğitim uygulamaları olmak üzere pek çok hizmet üzerinden mükemmelleştirilmeye çalışılan bu kontrolcülük durumu, şimdilik bir insanlık dramından ivedi olarak kurtulma hedefi ile uyumlu hale getirilmeye çalışılsa da, pandemi sonrası günler açısından belirli normların yerleşik hale gelebileceği ihtimalini yoğun bir şekilde içinde taşıyor. İktidarların büyük krizleri fırsata çevirme eğilimleri ve siyasal alanı tamamen belirlemeye çalışmaları yeni bir durum olmasa da, kapitalist-emperyalist sistemin kendini korumaya çalışırken bir yandan da yeniden üretme çabasının gelecek günler açısından çok ciddi sonuçları olabilir.

Devletlerin pandemiye karşı yoğunlaşan önlem ve yaptırımları, gerek liberal gerekse sosyalist düşünce çevrelerinde geleceğe projeksiyon tutabilme çabası doğrultusunda yoğun bir şekilde tartışılırken, özellikle bir kavramın öne çıktığı görülüyor: “Otoriterlik”. Bununla birlikte “totalitarizm” veya “totaliterlik” de sıklıkla bu kavramın eş anlamlısı olarak yapılan analizlere dahil ediliyor. Sınıfsal konumu ve dünyayı soyutlama biçimi her ne olursa olsun, “otoriterlik” kavramının her kesim için açıklama gücü yüksek olduğu düşünülen oldukça işlevsel bir yönü var. Bireysel hak ve özgürlükler çerçevesinin belirli bir siyasi erk tarafından belirlendiği

her somut duruma kolaylıkla uyarlanabiliyor. Üzerinden bir örgütlenme biçimi olarak devletin yapısı ve genel olarak toplumsal üretim biçiminin özellikleri açıklanabiliyor. Bu bağlamda aksi olarak konumlandırılan özgürlüklerin gerçekte ne olup ne olmadığı üzerine de belirli bir çerçeve çizilebiliyor. Ayrıca bu kavram, hukuktan siyasete felsefeden psikolojiye kadar geniş bir yelpazede kullanılıyor. Adeta disiplinleri birbirine bağlayabilen, çekim gücü kuvvetli özel bir kavram “otoriterlik”. Düşünce tarihi içerisinde oldukça eski bir geçmişle olmakla beraber, kavramın geçtiğimiz yüz yıllık süreçte bu derece öne çıkmasında felsefe dünyasından bir isim özellikle dikkat çekiyor: Hannah Arendt. Bu makale Hannah Arendt’teki “otoriterlik” kavramı başta olmak üzere “tiranlık” ve “totalitarizm” kavramlarının yapılanmasındaki mantığı serimlemeye çalışacak ve bu insanın yine Arendt’in kendi “özgürlük” kavrayışıyla problemleri ilişkisini ele alacaktır.

Arendt’te Problemleri Otoriterlik ve Özgürlük Dikotomisi Üzerine

Yirminci yüzyılın öne çıkan liberal felsefecilerinden Hannah Arendt’in otorite kavramına yönelik temel düşünceleri ve tanımlamaları ağırlıklı olarak *Geçmişle Gelecek Arasında – Siyasi Düşünce Konulu Sekiz Deneme* [1] başlıklı çalışmasında yer almaktadır. Bu çalışma 1961 döneminde basılmıştır. Yayınlandığı dönemin atmosferini – tarihsel bağlamını iki önemli dinamiğin belirlediği belirtilebilir. Bunlardan ilki, İkinci Dünya Savaşı’nın kaybedeni faşist devletlerin -esas olarak Hitler Almanyası, Mussolini İtalyası, Hirohito Japonyası ve bu blokun destekçilerinin- savaşın kazananlarından ABD emperyalizmiyle ilişki içerisinde, yeniden yapılanan kapitalist-emperyalist sistemdeki rollerinin düzenlenmesi sürecidir. Diğer dinamik ise savaşın bir diğer kazananı olan Sovyetler Birliği’nde, Stalin’in ölümü ardından komünist parti ve devlet mekanizmalarını ele geçiren revizyonistlerin Marksizm-Leninizm’in tanımladığı komünizm hedefi ve ilkelerinden açık bir şekilde vazgeçmesi ve

revizyonist politikalarını kendi güdümündeki devletlere kabul ettirmesi sürecidir. Böylesi önemli fenomenlerin gölgesi altında bulunan bir dönem, özellikle Batı liberal düşünce çevresinde ve Marksizm ile etkileşimi bulunan çeşitli kesimlerde yaşanan tarihsel gelişmelere yönelik yoğun bir kavramsallaştırma ve analiz sürecini gündeme getirecektir.

Burjuva liberal düşünce çerçevesine göre içinden geçilen bu dönem; dünya savaşlarının, sancılı toplumsal devrimlerin ve sonrasında kurulan diktatörlükler ve totaliter olarak tanımlanan rejimlerin yoğunlaştığı karanlık bir evredir. Süreç her açıdan bir insanlık dramıdır. Burjuva egemen sınıfların sözcülerine göre; gerçekçi olmayan uzak hedefler koyan ve belirlenmiş bu hedefler doğrultusunda insan topluluklarını dönüştürmeye çalışan tüm ideolojiler aslında iflas etmiştir. Bu trajik dönüştürme projeleri ve ideolojik özne derhal aşılmalı ve yeniden bir özgürleşme siyasetinin yer alacağı (tercihen klasik siyasetin bir kenara çekileceği veya bireylerin özgürlüğüne tamamen yol vermeyi öğreneceği) yeni biçimler bulunmalıdır. Özetle rasyonalizm – normatiflik kısılcısıyla sürekli olarak bireyleri belirleyen, bireylerin istediği gibi davranma ve düşünme serbestisini baskılayan, insanları elitlerin bir oyuncağına dönüşen ideolojiler ve bunun en güçlü, merkezi ve sistemli dağıtıcısı durumda olan iktidar modelleri mutlaka sorgulanmalı ve değiştirilmelidir. Hannah Arendt'in otoriterlik, totalitarizm ve özgürlük üzerine analizleri işte böylesi bir dönemde ve bu eğilimlerin öne çıktığı bir atmosferde tarihsel olguların sentezine dayanan bir mantık izlediği için liberal söylemin önemli müdahalelerinden biri olarak tarih sahnesine çıkar. Arendt'in analizlerinin bu kadar popüler hale gelmesinde Nazizmin mağduru olan bir Yahudi olmasının, Marburg Üniversitesi evresinde Martin Heidegger ile yaşadığı fırtınalı aşkın, felsefe tarihinde kuramları ile öne çıkmış ancak bir avuç kadın filozofun bulunması gerçeğinin veya ABD günlerinde yoğun bir antikomünist propagandanın bilinçli bir öznesi olması gibi pek çok destekleyici dinamik bulunsa da, şüphesiz masaya yoğun

bir siyaset, din ve felsefe tarihi ile gelmesinin ve açıklamalarını bu malzemedan belirli bir mantık ve kronolojide temellendirme çabasının belirleyici bir yönü bulunmaktadır. Fakat bu kısım Arendt'in aynı zamanda en zayıf yanını oluşturur. Bu malzemenin içinde insan düşünce ve davranışının verili bir toplumsal örgütlenmede iktisadi unsurla yani üretim ve bölüşüm ilişkileriyle -ve bu ilişkiler zemininde yapılanan toplumsal sınıflarla- olan dinamik bağlarının çok zayıf bir şekilde bulunması, hatta hiç yer almamasının, ayrıca yöntemsel açıdan dünya tarihine diyalektik ve materyalist bir yöntemle yaklaşılmamasının çarpıcı sınırlılıkları bulunmaktadır. Bu sınırlılıklar detaylı betimlemeleri ve özdeşleştirmeleri spekülatif ve zayıf kılmaktadır. Özellikle de, çözüm noktasında burjuva felsefecilerin artık kanıksanan ve usandırıcı "benden bu kadar gerisi size kalmış" tavırları ile sahneden hızla çıkıp fildişi kulelerine dönmeleri şeklinde klasikleşmiş bir kapanışı sunmaktadır.

Arendt'in problemlili dikotomisini anlayabilmek için -yani bir tarafa baş kötü totaliterlik kavramını diğer tarafa kendi özgürlük kavrayışını koyması ve bu ikilik içinde okuru kendi çözümüne yöneltmesi- öncelikle otorite, tiranlık ve totaliterlik kavramları arasında izlediği ayrımı kavrayabilmek gerekir. Çokça karıştırılan ve birbirinin yerine kullanılan bu kavramların ayrıştırılması Arendt'in çalışmasının özgün yönlerinden biri olarak belirir.

Arendt'e göre yirminci yüzyılın ortalarında gelinen aşamada otorite üzerine modellemeler esas olarak inandırıcılığını yitirmiştir ve siyasal gelişmeler, sekülerliğin gelişimi, Aydınlanma döneminin etkisi ve şüphenin öne çıkması ile otorite, din ve gelenek büyük oranda egemen konumlarını yitirmeye başlamıştır.[2] Hatta, bireyin doğuştan itibaren ve özellikle de çocukluk evresindeki yetiştirilme süreçlerinde eğitim vasıtası ile yönlendirilip biçimlendirildiği bir bakıma "uygarlığın rayına oturtulduğu" yaygın otorite türü de Arendt'e göre etkisini yitirmektedir. Çünkü şüphe ön plana

çıkılmıştır ve bütün dini, geleneksel ve otoriter ilişkiler sorgulanmaktadır. Bu aynı zamanda, gerek teorik gerekse pratik açıdan otoritenin gerçekten ne olduğunu bilme durumunu oldukça zor ve karmaşık bir mesele haline gelmiştir. Arendt, bu karmaşanın nedenleri arasında öne çıkan iki teorinin belirleyici olduğunu belirtir. İlki aynı bağlamda madalyonun iki yönü şeklinde düşünülebilecek liberal ve muhafazakar teorilerdir.[3]

Liberal teoriler özgürlüklerin gelişimini engelleyen her durumu reaksiyoner bulur ve o noktada artık otoriterliğin, tiranlığın veya totaliter rejimin hiçbir ayrımı kalmaz. Hatta iktidarlar dahi rahatlıkla şiddet ile eşitlenir. Şiddet ise hiç olmaması gereken bir kavrama yani otoriteye dahil edilir. Böylesi bir daraltılmış veya genişletilmiş bir kriterle sürece yaklaşım, otoriter rejimler, tiranlık veya diktatörlük ve çeşitli koşullandırma kitle denetimi teknikleri ile insanın “kendiliğindenliğini” ortadan kaldıran totaliter rejimler arasındaki ilkesel ayrımları görmezden gelmeyi getirmektedir.[4] Arendt’e göre liberal yazarların genel eğilimi, her tür iktidarın bir bozulma olmasının kabulüne dayanmaktadır. Bu da ayrım yapmayı ortadan kaldırmakta, bir bakıma özgürlük konusunun farklı iktidar türleri arasındaki farklı durumlarda ne şekilde kendini gösterdiğini keşfetmeyi gereksizleştirmektedir. Oysa ki tiranlığı, otoriter yönetimden ayıran en önemli fark, ilkinde doğrudan yönetici kişinin kendi çıkarı ve sınırsız keyfi isteği belirleyiciyken, ikincisinde yasalarla sınırlanmışlık durumunun bulunmasıdır. Otoriter yönetimlerde otoritenin kaynağı olarak, mevcut iktidarın kendi gücünü ve genel olarak siyasal alanı aşan bir dış güç olarak da düşünülebilir. Böylesi bir meşruluk iktidar üzerinde sınırlandırıcı da olabilir. Muhafazakar teori ise otoritenin yıkımı ile totaliterliğin oluşacağını düşünür ve önemli ayrım noktalarını o da gözden kaçırır. Bir diğer teori ise işlevselciliktir. Bu yaklaşıma göre de eğer aynı işlevi görüyorsa, toplum ve kişiler üzerinde benzer sosyal, psikolojik veya siyasi fonksiyonları yerine getiriyorsa,

liberal teoriler de muhafazakar teoriler de özünde aynıdır ve bir ayrım yapmaya gerek yoktur. Hatta bu anlayışa göre, işlevleri aynı olduktan sonra, din ile ateizm veya din ile komünizm de rahatlıkla birbirinin yerini ikame edebilir.[5] Arendt bu teorilerin ve savunucularının otorite kavramının ne olduğunu anlaşılmaz hale getirdiğini düşünür. Arendt için Batı siyasal düşüncesindeki kullanımı ile özel bir kavram olan otoriteyi bu açıdan gelişimi, kullanılış şekli ve tarihsel süreç boyunca işlevleri bağlamında tanımlayabilmek önem kazanmaktadır.

Temel Bazı Farklar Üzerine

Arendt; kavramını somutlaştırmak açısından, otoriterliği bir piramit imgesi ile birlikte düşünür. Otoriter yönetim biçimlerinde, iktidarın kullanımının meşrulaştırılmasının kaynağını dışarıdan aldığıнын altını çizer. Bu kaynağını dışardan alan ve iktidarın bulunduğu piramit yapısının zirvesi, gücü alt katmanlara indikçe azalan bir iç içe geçmişlik durumu ile belirlenir. Piramidin tepesi otoritenin aşkın kaynağını oluşturan odak noktasıdır. Bu aşkınlığın kaynağı, insan yapımı olmayan bir doğa yasası veya Tanrı buyruğudur. Burada öne çıkan amaçlardan biri gönüllü bir itaati sağlamaktır. Piramidin zirvesi ve ötesindeki odak noktası yeryüzü yaşamının hiyerarşisi karşısında, belirlenmiş bir eşitliğin referansını oluşturur. Ancak otoriter yapısı ile bu hiyerarşik katmanlar biçimindeki yapıda, eşitsizlik ve ayrım her yerde fazlası ile bulunmaktadır. Arendt bugünkü otorite kavramımızın Platoncu düşünceden etkilendiğini ve özellikle siyaset ile filozof arasındaki gerilimin tahakkümün oluşmasında belirleyici olduğunu belirtir.[6]

Tiranlıkta ise bir çeşit eşitlik durumu söz konusudur. Herkesi egemenliği altına alan, siyasal alandaki serbestliği yok eden ve konumunu zor gücü ile korumayı sürdüren tiran, egemenlik altına alınanlar arasında iktidara ulaşamama açısından bir çeşit eşitlik yaratır. Bu kez piramidin tepesi zor güçlerinin desteği ile tepede tutulmaktadır.

Arendt totaliter yapıyı ise -ki burada Arendt'in açıkça aklında olan ve oklarını çevirdiği model, komünist bir toplum yolunda yeni bir devlet modeli olarak proleterya diktatörlüğünü uygulayan sosyalist ülkelerdir- bir soğan imgesi ile açıklar. Soğanın merkezinde rejimin lideri bulunur. Çevredeki bölgeler ise parti bürokrasisi, meslek kuruluşları, elit yapılar, polis grupları gibi yapılanmalardan oluşur. Birbirleriyle ilişkileri dış cephe ve merkez, dış dünya ve radikal aşırılık şeklinde bulunur. Sistem, bu yapılanmaların normal dünyadan farklı ve daha üstün olduğu bilincine dayanır. Dış katmanlarda bulunan sempatizanlar içlerdeki parti mensuplarını çevreler. Böylece hem lider için dış dünyanın olgusallığı bertaraf edilir, çünkü dış dünyaya en yakın katmanlar bizzat dış dünya haline gelir, hem de iç katmanlar kendi radikal konumlarını her seferinde dışarıya karşı perçinlemiş olurlar.

Bu kısmı özetlemek gerekirse, Arendt, otorite, tiranlık ve totalitarizmi 3 farklı imgenin (şeklin) yardımı ile betimler. Otorite ve tiranlık için piramidi kullanır. Otorite, piramidin tepesinde bulunan ve iktidarın gücünü genelde aşkın bir kaynaktan aldığı bir modelleme içinde piramidin alt katmanlarına doğru gücün azalarak dağıldığı ancak tüm bu katmanların bu aşkın kaynağa bağlı olduğu, aşkın gücün bu katmanlara sızdığı bir eşitsizlik durumu ile betimlenir. Tiranlık veya diktatörlükte ise bu kez piramidin zirvesindeki tiran, tamamen düzlenmiş bir alt katmanlar üzerinde korumalı bir şekilde durmaktadır. Bu düzlenen alt katmanlar iktidara erişim haklarının bulunmaması temelinde eşitlenmişlerdir. Totaliter sistemde ise Arendt soğan örneğini verir. Soğanın merkezinde lider bulunur, dış çeperler ise parti üyeleri, bürokrasi, uzmanlar olarak ayrılırlar ve en dış çeperde ise genelde fikir açısından liderden farklı olmayan görece daha az yoğunlukta siyasi cephe oluşumları bulunur. Bu yapı dış dünyanın olgusallığından kendini soyutlamıştır ve bu soyutlama işlemi radikalleşmeyi meşrulaştırmaktadır.

Arendt'in otorite modelinde, otoriter sistem, kamusal alandaki işleyişi ve siyaset yönetimini sağlayacak, emir komuta zincirini salt bir şiddet ve güç ilişkisinden veya bir açıklama kaynaklı uygunluktan bağımsız bir şekilde sağlayacak bir işleyiş biçimi olarak kendini gösterir. Arendt, bu yöndeki arayışların Platon'un çalışmalarında mevcut olduğunu bildirir. Gerek filozof-kral tasarısı gerekse, mağara alegorisi ve farkına varılan hakikatin, en iyinin en güzelin ideasından pay almanın yani aklın kamusal – beşeri alandaki yönetici rolü böylesi bir otorite arayışının girişimleri olarak düşünülür. Bu işleyişin sürdürülmesi açısından Platon bazı koşullar da belirler ve son aşamada devreye ödül cezayı, temel olarak da cehennem yani *Hades*'i alır. Ancak bu beşeri alanda yaşamaya alışmış çoğunluk ile şaşırarak ve sorgulayarak hakikatin farkına varmaya başlayan, bunu incelemek üzere harekete geçen ve bir adım ötesinde bunları beşeri alana aktarmaya çalışarak burada bir otorite kurmaya çalışan kesimler arasındaki çelişkili durum Arendt'e göre tam da bütün siyasal düşünce geleneği üzerinde belirleyici olacaktır. Düşüncenin eylemlere ilkeler koyması ve insanların yaşam tarzı üzerinde bu ilkeleri belirlenmiş eylemlerin yönlendiriciliği otoritenin herhangi bir şiddet, zor gücü veya başka bir argümana gerek kalmadan doğal bir emir-komuta mantığı içindeki işleyiş mekanizması kavramın öne çıkan özelliğidir. Platon'un ideaları siyasallaştırmasının Arendt'te göre bir sonucu da felsefi aklın beşeri alandan bağımsızlaşarak ön plana çıkmasıdır.

Roma Modeli Vurgusu

Arendt'te Roma'nın durumu, belirli açılardan Yunan düşünce geleneğinin devamlılığı kadar belirli açılardan da yenilenmeleri barındırır. En büyük farklılıkların başında kutsal kurucu kent pathosu gelmektedir. Bu toprağa bağlılığa verilen değer ve önem kadar, kutsallaştırılmış bir kuruluş öyküsünün ve geleneğin sonraki kuşakları ve siyasal kamusal yaşamı belirlemesi anlamına gelmektedir. Mitolojik – ilahi bir yönü bulunan Roma kentinin kutsal kuruluşu bu sayede din ve

gelenek üçlüsünün Roma'da en başından itibaren özdeşleşmesine ve egemen olmasını kolaylaştıracaktır. Bunun bir uzantısı da, toplumda, Aristoteles'e belirli açılardan benzer şekilde deneyimli olan yaşlıların, senatonun ve *patresin* yani babaları otoritenin temsilcileri olarak öne çıkmalarıdır. Roma'da yaşayan kişilerin bu otoriteleri, hayatta olmayan geçmiş dönemdekilerin otoritelerinden kaynaklanır. Bu kuruluş pathosunun temelini oluşturan özdeşleşmiş durumdaki geleneğin ve dinin belirleyici rolünü gösterir. Arendt'e göre otoriteyi tanımlarken başvurulmuş piramidinin zirvesinin nasıl değişiklik gösterdiğini anlamak durumu somutlaştırır ve açık hale getirir. Piramidin zirvesi bu kez aşkın bir kaynağa gökyüzüne değil de, sanki bir yönüyle dünyevi bir geçmişin köklerine doğru uzanır durumdadır. Roma'da öne çıkan bu kurucu ilkenin yol göstericiliği paradigması, imparatorluğun çözüldüğü ve Katolik Kilisesinin otoriteyi ele aldığı süreçte de devamlılık sağlayacaktır. Arendt'e göre tek başına olmasa da, geleneğin ve kuruluşun öneminin taşınması ve böylesi bir mirasın aktarılmasında "aklın tahtı hafızadır" sözüyle de bilinen Augustinus gibi bir filozofun da büyük etkisi bulunmaktadır.

Roma sonrası, kilisenin egemenliğini kurarken iktidarı bu dünyaya bırakıp (prensler) otoriteyi sahiplenmesi (kaynağı Tanrıdan) türünden bir ayrıma gitmesi, esas olarak Roma'da benimsenen ancak imparatorluk evresinde bozulan bir işleyiş şeklidir. Kilise, Roma'dan hem kuruluş geleneğini bu kez İsa ve vaftizcilerini gelecek üzerinde belirleyeciliği ile çekerken, Platon'un idealarından da aşkın bir kaynağın belirlediği ahlaki iyinin ölçülerini çeker ve bu iki önemli unsur sentezler. Arendt'e göre Platon'un tasvirleri ile başlayan ve sonrasında özellikle Katolik Kilisesi ve genel olarak Hristiyanlık ile siyasal açıdan bir araca dönüşmeye başlayan cehennem temelli ceza mekanizması, otoritenin işleyişine şiddet unsurunun karıştırılmasına giden bir seyrin içinde yer almıştır. Ceza mekanizması olarak cehennemin ve kilisenin siyasi kamusal alana girmesi beraberinde şiddet unsurunu da taşır. Sekülerliğe karşı dini dogmatizmin kendini

savunmak için başvurduğu bu araç hızla siyasallaşmış ve kamusal yaşam içinde de yer alarak modern çağa kadar etkisini sürdürmüştür. Arendt'e göre modern çağ devrimleri olarak kabul edilebilecek tarihsel gelişmelerde de, şiddet, din, gelenek ve otorite içinden miras alınacaktır.

Arendt nihayetinde sözü modern çağ devrimlerine getirir. Ve tahmin edileceği üzere esas derdi bir kez daha tarihin seyrini değiştiren radikal toplumsal devrimlerin aslında geçmişin uzantısından başka bir şey olmadığını ispatlamaktır. Arendt tepeden baktığı ve küçümsediği bu devrimlerin imkansızlığını ve potansiyel zararlarını geçmişle karşılaştırarak kurmaya çalışır. Toplumsal devrimlerin kuşaktan kuşağa aktarılan bir şiddet mirası veya arzusundan değil, verili bir ölçekteki belirli bir üretim tarzı ve bununla uzlaşmaz bir karşıtlık içine giren üretim ilişkileri arasındaki temel çelişkiden kaynaklandığı noktasını es geçen, bu devrimlerin ancak önlerine çıkan sorunları çözebilecek dinamiklere o verili koşullarda sahip olduğunu görmezden gelen Arendt, her kapıyı açacak "geçmişten miras alınmışlık" "geçmişin gölgesi" metaforları tarafından kuşatılmış bir tarih anlayışı içinde felsefe yapmaya çalışır. Bu bakış açısı toplumların ancak sorunlarını devrimlerle çözerek ileri atılımlar yaptığını ve bu şekilde yeni ilişkiler kurarak geliştikleri şeklindeki materyalist anlayışı reddederek tarihte büyük suçlular arayan yavan bir idealizme tekabül etmektedir.

Arendt'in faturayı kestiği büyük suçluları, ne yapılırsa yapılsın kaçınmanın imkansız olduğu geçmişten gelen "bozucu ve yıkıcı şiddet" ve "kurucu otoritenin gölgesinde" kalmadır. Örneğin Arendt'e göre modern çağ devrimlerinde zamanla kaybolan Roma'nın kuruluş pathosunun verdiği bir ilham bulunmaktadır. Hatta Machiavelli'nin dağınık durumda olan ve kilisenin ağır baskısı altında bulunan İtalya'nın yeniden birleşmesi için geliştirdiği siyasal insan vasfı olan *virtu* ve bunu sunan, ortaya koyan *fortuna* gibi kavramlaştırmalar dahi aslında bu Roma'daki kuruluş pathosunun verili bir zamandaki

uygulanış sürecinde (İtalyan ulusunun birleşerek kuruluşu) ortaya çıkmışlardır. Arendt, Machiavelli'nin, Robespierre'in ve diğer devrimlerde öne çıkan siyasi liderlerin şiddeti meşrulaştıran söylem ve uygulamalarına alternatif olarak; Avrupa'daki bu gelişmelerden uzak olan ABD'deki kurucu babaların ve ilk anayasacıların girişimlerini belirtir ki, bu da Arendt'in aslında hiç de iyi bir tarihçi olmadığını somut örneklerinden biri olarak düşünülmelidir. Roma tarihi üzerine yürüttüğü kronolojik kıvraklığını konu ABD tarihine gelince gösteremeyen Arendt'e göre ABD'nin anayasacıları şiddet meselesini en baştan çözmüşlerdir. Ödül cezayı ahlakın temeli olarak alan bu anayasacılar Arendt'e göre şiddet unsuruna başvurmadıkları ve kurdukları siyasi kurumlarla Roma'nın ruhuna daha yakındırlar... Oysa gerçeklerin böylesi bir tespitle alakası yoktur. DKP ABD Başkanı Bob Avakian, *Komünizm ve Jeffersoncu Demokrasi* [7] çalışmasında şu önemli tespiti vurgular:

"ABD'nin tarihsel gelişiminde yalnızca kölelik büyük bir rol oynamamıştır, ABD'nin bugün sahip olduğu zenginlik ve güç, koşulları kölelerden güç bela iyi olan yüz milyonlarca ve son kertede milyarlarca insanı ağına düşüren dünya çapında bir emperyalist sömürüye dayanmaktadır. Şimdi, eğer bu tespit uç veya abartılı bir iddia olarak görünüyorsa, Üçüncü Dünya'daki çok ama çok erken yaşlardan itibaren -tıpkı ABD'de güneydeki plantasyonlarda bulunan kölelerin "ne gündüzümüz gündüz, ne gecemiz gece" demesine benzer şekilde- fiziksel açıdan tükenene kadar senenin neredeyse her günü çalışan on milyonlarca çocuğun durumunu bir düşünün... Bunlar bariz bir köleliğe oldukça benzer koşullardır... Buna kadınlara yönelik bariz cinsel tacizler ve diğer pek çok aşağılamalar da dahildir. Bütün bunlar, şu an hepsinin tepesinde ABD emperyalizminin bulunduğu emperyalist sistemin dayandığı temellerdir."

"... Kölelik olmadan bugün bildiğimiz Amerika Birleşik Devletleri de olmazdı. Bu yalın ve temel bir hakikattir."

İdealist Tarih Anlayışı ve Problemleri Bir Felsefi Soruşturma Yöntemi

Arendt'in tarihsel olgulara yaklaşımı geçmişle bugün arasında anahtar nitelikte tutarlılıklar, benzerlikler ve istikrar bulabilmek üzerinedir. Materyalist tarih anlayışındaki zayıflık ve tarihte iktisadi unsurun rolünü hemen hiç hesaba katmaması bu benzerlikleri son kertede ancak güzel edebi metinlere dönüştürür. Oysa felsefenin en önemli sorumluluklarından biri doğru soruları sorabilmek, fenomenlerin çelişkili yapılarını olduğu gibi ortaya koyabilmek ve bir adım ötesinde geleceğe yönelik doğru bir projeksiyon tutarak çözüm önerileri getirebilmektir. Arendt'in dönemindeki düşünce insanlarına nazaran özellikle Antik dönem, Roma ve Orta Çağın belirleyici düşünce biçimleri ve tarihsel dinamikleri üzerine daha yoğun bir kategorizasyon içinde olması tek başına yeterli olmuyor. Yöntemsel sınırlılıklar araştırma nesnesini temellendirmesinde ve çağımızın gerçek çelişkilerini doğru bir şekilde yansıtmada ve bunlara müdahale etmede -böyle bir derdi zaten bulunmamaktadır- Arendt'i geri çekiyor. Arendt'in, modern dönem devrimlerinin (Fransız Devrimi, 1917 Ekim Devrimi veya uluslaşma sürecindeki diğer devrimler) her ne kadar farklı siyasal talepleri ve toplumsal projeleri olsa da, temelde *gelenek, din, otorite* üçlüsü bağlamında düşünülebilecek çeşitli tarihsel eğilimleri kendi bünyelerinde barındırmaları ve bunları kurmaları noktasında önemli tarihsel benzerlikleri ve tutarlılıkları bulunduğu şeklindeki iddiası, aslında dünya tarihinin her ne kadar "ABD gibi pozitif istisnalar" olsa da "esasen Roma'dan bu yana yerinde saydığı" iddiasının da bir çeşit kuramsal temellendirilme girişimi olarak işlev görüyor. Arendt'e göre dini ideolojinin sarsıldığı, sekülerizmin öne çıktığı, otoritenin yitimine yönelen bir çağda filizlenen "totaliter karakterdeki" rejimleri anlamamanın önemli ipuçlarından biri tam da bu "geçmişin uzun süren gölgesinin" anlaşılması.

Tüm bu tespitler totaliter olarak adlandırılan özel bir devlet

tipi olan proletarya diktatörlüğü uygulamasını kilisenin – dinin aşkını şiddeti ile özdeşleştirmenin ve komünizmi bir dini ideolojiye benzeterak itibarsızlaştırmanın ve imkansızlaştırmanın da zeminini oluşturuyor. Arendt dahil pek çok liberal düşüncenin “ideolojilerin imkansızlığından” kastettikleri şey aslında bir başka ideolojinin, yani kapitalist-emperyalist sistemin egemen burjuva bireyci ideolojisinin sözde üstünlüğünün kabul edilmesidir. Bunu doğrudan dile getirmek yerine, meslekten gelen pek çok felsefecinin yaptığı gibi liberal düşünce tarihinin öne çıkan hattını ve bu hattın çeşitli sokaklarını izleyerek gerçekleştirir. Bu konu Arendt’in özgürlük kavramına yaklaşımındaki zayıflığı görünce özellikle daha da belirginleşir.

Arendt’in Eylemdeki Özgürlüğü Üzerine

Hannah Arendt, öne sürdüğü tezlerinde Berlin’in negatif özgürlük anlayışına yakın gibi durmaktadır. Fakat Berlin’den birkaç yönde farklılık gösterir. Öncelikle, Arendt’te özgürlük meselesini tarihsel açıdan ne yönde değişimlerden geçtiğini gösterme kaygısı öne çıkar. Bu doğrultuda özgürlüğün “siyasetin dışında bir alan olarak” sıkıştırılması durumunu analiz ederek, özgürlüğü eylemde gösterme – davranışlarda sergileme yönü bulunan kamusal bir icra süreci içinde ele alır. Bu yönde bir siyasetle işleyecek bir toplum üzerine düşünmeye çalışır.

Arendt için özgürlük zaten siyasetin varlık nedenidir ve Antikitede özgürlük meselesi tamamen siyasi yaşamın, kamusal yaşamın içinde bir konudur. Bundan bağımsız felsefi açıdan yapılandırılmış bir özgürlük anlayışı Antikitede yoktur. Her ne kadar içsel bir irade, içsel bir ben olarak bazı belirtileri Platon ve Sokrates’in çalışmalarında kendini göstermiş olsa da, Arendt’e göre özgürlüğün bir iç irade meselesi, bir iç dünya meselesi haline dönüştürülmesi Pavlus ve Agustinus’un din değiştirme pratikleri ile gündeme gelmiş bir şeydir. Hristiyanlık ve sonrası modern dönem felsefi

anlayışlarında da büyük oranda bir iç dünya meselesi olarak özgürlük anlayışı egemen olacaktır. Arendt, özgürlüğün tatbik edilemeyen ve dışarıdan anlaşılamayan bir düşünce alanı içinde kurulmasına karşı çekinceli yaklaşır. Bu yaklaşım tarihsel süreçte özgürlüğü beşeri, siyasal alandan uzaklaştırmış ve tıpkı ruh gibi, doğa gibi, akıl gibi felsefenin bir metafizik konusuna dönüştürmüştür. Arendt bu noktada “iç dünyaya hapsedilmiş” bu geleneksel ve yerleşik özgürlük anlayışının nasıl yeniden Antikitedeki gibi doğrudan “eylemde” gösterileceği bir zeminin imkanını arar. Kendi döneminde bunu boğan faşizm uygulamalarını düşünür, ayrıca başta Sovyetler Birliği ve Çin Halk Cumhuriyeti olmak üzere “totaliter” olarak tanımlanan rejimlerin ağırlığı ile yüzleşir. Kapitalist dünya bir kez daha kötünün iyisi olarak parlatılmaya hazır durumdadır.

Arendt’in özgürlük anlayışını kavramayı kolaylaştıracak kritik referans, liberalizmin kurucu teorisyenlerinden John S. Mill’dir. Mill’de özgürlük kavramının tarihsel bir anlamı bulunmaktadır. Mill’e göre tarih temel olarak özgürlük için mücadelelerin tarihidir. Bu noktada, Mill için esas meselenin siyasi iktidarın bireyin özgürlüklerine nereye kadar -hangi sınır durumuna kadar- müdahale edebileceği olduğu söylenebilir. Bireyin özgürlüklerine yönelik şüphesiz yalnızca siyasi iktidarın baskısı bulunmaz. Toplamların gelenekleri ve din gibi gücünü bir aşkın güçten ve sorgusuz sualsiz yerine getirilmesi zorunlu olan ödevlerden alan kutsal bakış açıları da bireyin özgürlükleri üzerinde bir tehdit oluşturmaktadır. İçinde otoritenin bulunduğu bir süreç neyin doğru neyin yanlış olduğunu bireyin adına birey yerine karar vermekte ve her tür farklı düşünceye veya sistemli bir muhalefete de yaşam hakkı tanımamaktadır. Bir bakıma bireyin rasyonelliğinin gelişimi ile toplumdaki yerleşik gelenekler arasındaki bitmez bir gerilim durumu bireyin özgürlüklerine yönelik her zaman bir kısıtlama, müdahale etme riskini de içermektedir. Mill bu noktada siyasi otoritenin baskısına nazaran, toplumun baskısının yer yer çok daha belirleyici ve kuvvetli

olabileceğini düşünür. Mill, bireyin vicdani özgürlüğü, inanç özgürlüğü, estetik seçimleri, toplanma özgürlüğü, konuşma özgürlüğü, beğeni özgürlüğü, istediğini yapma ve istediğini olma gibi özgürlüklerine ne siyasal iktidarın ne de geleneklere veya dine dayalı toplumsal baskının karışmaması gerektiğini belirtir. Mill buradaki müdahale edilebilecek sınırı “ancak başkasının özgürlüklerine veya doğrudan başkasına zarar verilmesi” olarak belirler. Mill’de müdahale edilmemesi gereken ve bireyin özgürlüğünün sınırları olarak belirttiği bu alan, bireyin bir nevi özel alanıdır.

Arendt’e göre, tıpkı Milli gibi mesele kişinin spontanlığının ve muhalefet etme özgürlüğünün ezilmesi, iradenin kötürümleştirilmesidir. Arendt her şeyin çeşitli yasalar ve zorunluluklar şeklinde işlediği bir bağlamın kişinin kendiliğindenliğini engelleyecek olmasına karşı çekinceyle yaklaşır. Nereye baksa çeşitli zorunluluklar gören Arendt, tıpkı diğer burjuva düşünce insanları gibi bireyin özgürlüğünü koruyayım derken idealizme kayar ve zayıf ve spekülatif bir özgürlük modeli ortaya koyar. Arendt zorunluluklar ve özgürlükler meselesini tamamen yanlış anlamıştır.

Bob Avakian, *Devrim Yapmak ve İnsanlığı Kurtarmak*[8] isimli çalışmasında zorunluluk ve özgürlük ilişkisine yönelik diyalektik materyalist bir kavrayışla objektif realiteye tekabül eden açıklama gücü oldukça yüksek dikkat çekici bir tanımlama yapar:

“Bir toplumda insanlar, “ideal bir görüş” nedeniyle bir araya gelmezler; karşı karşıya kaldıkları zorunluluklarla başa çıkabilmek için bir araya gelirler. O zorunluluğu öyle ya da böyle dönüştürürler ve böyle yaparak da yeni bir zorunluluk meydana getirirler. Daha önce de işaret edildiği gibi, genellikle buna eşlik eden de öngörülmemiş sonuçlardır: insanlar onları doğrudan doğruya etkileyenlerin üstesinden gelmek için bir şeyler yaparlar ve böylece de taraflarınca öngörülmemiş ya da amaçlanmamış sonuç ve neticelere yol açan bir süreci harekete geçirmiş olurlar.”

Bob Avakian'ın bu önemli açıklaması Marx'ın temel çalışmalarından biri olan *Ekonomi Politiğin Eleştirisine Katkı*'nın önsözünde belirtmiş olduğu toplumların ancak verili koşullar içinde çeşitli zorunlulukların kavranması ve bunların dönüştürülmesi doğrultusunda atılımlarını yapacağı materyalist tespitinin daha da geliştirilmesini içerir. Yalnızca zorunlulukların kavranması değil, yeni zorunlulukların da gündeme gelmesinin ve bunlarla cebelleşilmek durumunda bulunulacağı vurgulanır. Ayrıca bütün bu değiştirme süreci mekanik bir şekilde zorunluluktan özgürlüğe geçişi sağlamaz. Her bir momentte yeni çelişkiler, zorunlulukların yanında tesadüfün rolü, bilimsel şekilde analiz edilmesi gereken yeni belirsizlikler bulunur. Friedrich Engels'in zorunluluk ve raslantının dinamik rolüne ilişkin aşağıdaki açıklamaları da bu bağlamda düşünülmelidir:

“...sayısız bireysel irade ve eylemlerin çatışmaları tarihsel alanda, bilinçsiz doğa alanında hüküm sürmekte olana tıpatıp benzer bir durum yaratır. Eylemlerin erekları istenmiş ereklardır, ama bu eylemleri gerçekten izleyen sonuçlar istenen sonuçlar değillerdır, ya da başlangıçta gene de güdülen amaca uyar gibi görünseler de, sonunda istenmiş olanlardan bambaşka sonuçlara varırlar. Böyle tarihsel olaylar da, aynı şekilde büyük çapta raslantıların hükmü altında görünürler.”[9]

Bütün bu unsurların insanların düşünce ve eylemlerine sınırlılıklar getirerek insanların ufuklarını daraltan her tür eşitsizlik ve baskı ilişkisi karşısında devamlı olarak dönüştürülmesi ve belirli bir hedef doğrultusunda doğru şekilde yönetilmesi gerekir. Bu yönüyle zorunlulukların özgürlükler doğrultusunda doğru şekilde tanınması ve dönüştürülmesi kritik önemdedir.

Yine aynı çalışmada[10] Avakian şu önemli tespitte bulunur:

“İnsanoğlunun komünizmle birlikte doğayla ve birbirleriyle bilinçli bir biçimde, önceki herhangi bir zamandan çok daha

nitelikli bir etkileşimde olacağı; ancak yine de zorunluluklar ve zorunlulukların dönüşümleriyle uğraşıyor olacakları doğrudur. Her zaman, Marx'ın tek tek saydığı, toplumun temelleri ve itici çelişkileri hakkındaki temel prensiple uğraşıyor olacaksınız. Komünist toplumda ne kadar ilerlerseniz ilerleyin, hala, kendini size 'harici' olarak sunan bir zorunlulukla uğraşıyor olacaksınız ve ona göre harekete geçmek ve onu dönüştürmek için mücadele vermek zorundasınız – ve böylelikle, yeni bir zorunluluğu ortaya çıkarmış olacaksınız. Üretici güçler ve üretim ilişkileri ve altyapı ile üstyapı arasındaki ayrılıklar, hala toplumu tanımlayan ve harekete geçiren şeyler olacaktır. Ve bunun, giderek bilinçli bir biçimde daha fazla kavranması, ancak bu anlamda mutlak bir özgürlüğe hiçbir zaman yaklaşılmaması gibi bir mesele olacaktır.”

Böylesi bir tespit şüphesiz Arendt için kabul edilecek türden bir şey değildir. Maddi yaşamın gerçek çelişkilerinden ve üretim biçiminin dinamiklerinden itina ile uzak duran Arendt, radikal görünümlü liberal spekülasyonla kendini sınırlamaktadır. Arendt tüm bu zorunluluk – özgürlük ilişkisini, liberal ekolde öne çıkan egemen yaklaşım doğrultusunda hatalı bir şekilde ele alır. Hiçbir zorunluluk görmek istemeyen Arendt için özgürlük yalnızca eyleme sıkıştırılmış, önceden belirlenmemiş bir faaliyetten öte bir şey değildir. Bu noktada insanı ve olayı yeni başlangıçlar yapmaya, bu zorunluluk işleyişlerini kesintiye uğratmaya muktedir olarak görür ve özellikle tekil bir olayın önceden tahmin edilemez ihtimaller doğuran mucizevi potansiyelini yüceltir. Arendt'e göre ancak eylemde gösterilebilecek özgürlük, bu eylemin açığa çıkmasına ve diğerlerine ulaşmasına olanak tanıyacak şekilde bir siyaset ile mümkündür. İzlenecek siyaset doğrudan bunun altyapısını ve gelişimini sağlayacak şekilde örgütlenmiş bir toplumsal çerçeveyi gerektirmektedir. Fakat Arendt'in böylesi bir siyasetten pek de umudu yoktur. Her şeye fazlasıyla burnunu sokan siyaset devamlı yeni müdahaleler ve zorunluluklar üreterek insanların özgürlüğünü

kötürümleştirmektedir.

Arendt, bireyin özgürlüğü meselesinde liberal düşüncenin ufkunu hiçbir zaman aşamamıştır. Arendt belirli bir sınıfın sözcüsüdür ve belirli bir sınıfın dünya görüşü doğrultusunda tarihe yaklaşmaktadır. Ve ortaya koyduğu çözüm önerisi de son derece sınırlıdır ve esasen objektif realiteye tekabül etmez. Bu aşamada bir kez daha ana hatları ile özetlemek gerekirse; Mill'in kişinin seçimlerine, estetik beğenilerine, inançlarına, vicdanına karıştılamayacağını, uygarlıkla birlikte bireyin toplumun baskısıyla karşı karşıya kaldığını belirttiği, Arendt'te siyasal erk biçimleri ile somutlaşan mesela totaliter sistemlerin kişinin spontanlığını yok ettiği, otoritenin aşkından kaynaklanan ilke ve ödevler ile toplumu belirlediği şeklinde tehlikeleri vurgulanan, kamusal alanda başkaları ile eylemle gösterilebilecek özgürlüğü siyasetin dışındaki bir alana hapsettiği şeklinde ele alınan, Berlin'de hiçkimsenin manipüle edemeyeceği kişinin olmak ve yapmak istediğini yapabildiği bir küre şeklinde tasarlanan negatif özgürlük alanı, en temelde bireyin özgürlüğünün çerçevesini ve bir gelenek veya dini, siyasal erk veya toplumsal olarak bir müdahalenin sınırlarının ne olacağı meselesi çerçevesinde özgürlük konusu ele alınmaktadır. Özgürlüğe yönelik bu yaklaşımlar, en temelde toplum ve siyasi erk karşısında bireyin özgürlüğünün alanını ve içeriğini belirlemeye yöneliktir. Ancak bu alan kolay kolay belirlenemez veya objektif realiteye tekabül etmez. Arendt bir türlü doğru olarak kavrayamadığı zorunlulukların ve tarihsel işleyişin hatalı bir algı yaratan bozucu etkisinden dert yanar ve belirttiğimiz gibi bu düğümü çözecek gizemli formülü açıklar: Kendini eylemde gösterecek, otomatik gidişatı sekteye uğratacak soyut bir "beklenmedik olay". Arendt'e göre, tarihin taşlaşması ve bunun çok uzun dönemleri kapsamı, böylesi bir çerçeve içinde özgür olarak kabul edilecek zamanların da aslında çok kısa evreler olduğu düşüncesini kuvvetlendirmiştir. Ancak yine de, özgürlük yetisi açısından, yani saf belirlenmemiş bir başlangıç açısından bu taşlaşma

dönemleri imkansız dönemler değildir. Buradaki problem siyasal yaşamın taşlaşması ve siyasetin otomatik süreçlere müdahale kabiliyetinin kalmamasıdır. Böylesi durumlarda özgürlük, gizli olan iç dünyadan çıkarak, eylem ile kendini görünür kılarak dünyevi bir zemin oluşturarak kendini gösterebilir.

Arendt'in Ölümcül Eşitlikleri Üzerine

Arendt siyasetin otomatik süreçlere müdahale kabiliyetinin kalmamasından bahsederken bir kez daha otoriter ve totaliter olarak tanımladığı devlet modellerini hedefine koymaktadır. Arendt'in burada yaptığı ölümcül hatalardan biri faşizm temelinde yapılanan bir devlet biçimi ile komünist bir toplum doğrultusunda örgütlenmiş sosyalist bir devlet biçimini aynı potada eritme çabasıdır. Arendt'e göre bu modellerde halkın özgürlüğünü eylemde gösterebilmesi zaten a priori olarak olanaksızdır. Önceden de bahsettiğimiz gibi, Arendt'e göre tüm bir modelin yapılanması bunun koşulunu ve araçlarını yok etmiştir.

Tarihsel açıdan birbirinin tamamen zıttı olan bu toplumsal projeleri, yine hatalı bir şekilde cansız ve sabitlenmiş bir şekilde ele alınan "zorunluluk – özgürlük ikiliği" içinde kurmak için ya bariz bir siyasi körlüğün, teorik yetersizliğin bulunması gerekir veya açık bir art niyet, kasıtlı bir girişimin söz konusu olması gerekir. Yazımızın başında da belirttiğimiz gibi ikinci kısmı bu tartışmanın çerçevesinin dışında ayrı bir incelemeyi haketmektedir. Ancak ilk unsuru besleyen düşünce biçimi ve kuramsal zayıflıklar, Arendt'in ölümcül eşitliğinin ve bunun düşünce dünyasında yarattığı ağır tahribatın yine de özürü olamaz.

Arendt insanları devamlı aşağıya çeken, her tür eşitsizliği devamlı olarak üreten ve insanların sınıflara ve bu sınıfsal ilişkilere tekabül eden fikirlere hapseden kapitalist-emperyalist sistemin en baskıcı ve topluma karşı açık bir şiddet biçimi şeklinde yapılandığı "faşizm modelini" bütün baskı ve sömürü ilişkilerinin ortadan kaldırılması

doğrultusunda toplumu örgütleyen, mülkiyet ilişkilerini radikal bir şekilde dönüştüren, ezen ve ezilen diye bir ayrımın ortadan kalkacağı ve insanların potansiyellerini özgürce açığa çıkarabileceği yaratıcı ve canlı bir “sosyalizm modeli” ile özdeşleştirerek bariz bir şekilde suç işlemektedir. Burada önemli bir noktanın altının çizilmesi gerekiyor. Bilinçli bir siyasi körlüğü tercih eden Arendt’in 1950’lerin ikinci yarısıyla birlikte Sovyetler Birliği’nde bu hedeflerden uzaklaşılması konusunda veya Çin Devrimi ile bu hedeflerin yeniden gündeme gelmesi, canlandırılması ve milyonların yeni bir dünya için seferber edilmesi noktalarında üç maymunu oynaması durumu oldukça barizdir. Dolayısıyla her dönemi açıklayan bir problem çözücü anahtar kavram olarak “totalitarizme” sarılması, aslında Arendt gibi kişilerin tembelliğini ve insanlığa sunabilecekleri noktasındaki özensizliğini göstermektedir. Böylesi bir tembellik durumu, özellikle kendi modellerinin veya kavramsallaştırmalarının arkasında durmaya çalışan burjuva felsefe ekolü içerisinde ve akademik çevrelerde son derece yaygındır ve bu kesimlerin etkisinde olan kişileri de devamlı olarak hatalı bir dikotomi içine sokmakta, düşünceye ket vurmakta ve insanları geriye çekmektedir. Radikal derecede farklı bir toplum ihtimali ve bu toplumun doğru ve bilimsel bir şekilde örgütlenmesine yönelik tasavvur gündemden düşürülünce, mümkün olan tek toplumsal örgütlenme modeli olarak imlenen mevcut kapitalist-emperyalist sistemin son derece gerçek çelişkileri karşısında belirgin bir çözümsüzlük durumu ve kayıtsızlık kendini gösterir.

Bob Avakian, *Demokrasi: Neden Daha İyisini Yapamayalım ki?* [11] isimli çalışmasında Arendt başta olmak üzere anti-totaliter teorisyenlerin yöntemsel açıdan temel problemini şu şekilde açıklar:

“Bu bir Procrustes duruşu ve metodolojisi: teoriye uymayan her şey, dünya tarihinde varsayımlarına uymayan ve onu teyit etmeyen her olay, uygun hale gelmesi için bükülüp bozulur. Bu teorisyenler bu konuda, yazılarında betimledikleri

totaliterler kadar fanatiktirler.”

Avakian bu fanatikçe yaklaşımın yaşamın gerçek çelişkilerinin doğru bir şekilde ele alınmasını nasıl kısıtlayıp bozduğuna değinir ve okların esas olarak Sovyetler Birliği üzerinden sosyalizme çevrili olduğunun altını çizer:

“...gerçekte bu tahlilin hedefi Sovyetler Birliği (ve onun bloğuydu), zira Nazi Almanyası artık mevcut değildi, - yenilgiye uğratılmış ve Almanya’nın batısında demokrasi olarak yeniden doğmuştu. İşte bu ışık altında bakıldığında, Arendt’in totalitarizmi genel olarak tiran veya despotik diktatörlükler olarak tanımladığı öteki rejimlerden katı bir şekilde ayırma ısrarındaki mana anlaşılabilir.”

Yine Avakian’ın çarpıcı bir şekilde dikkat çektiği bir diğer nokta Arendt’in İtalyan faşizmini hiçbir zaman tam anlamıyla totaliter olmadığını vurgulamasıdır.[12] Yerli halkları katleden ve kölecilik üzerine kurulu bir devlet olan ABD’ye şiddet içermeyen bir kuruluş atfeden birinin böylesi analizleri şaşırtıcı değildir. Arendt yer yer bir kötülük bohçası olarak belirsiz şekilde kullandığı totalitarizm kavramının kusursuz öznesini bazı durumlarda açıkça belli eder. Arendt’e göre yaşadığı dönemde “belirlenmiş totalitarizm” tanımının en çok hakkını veren ülke, toplama kampları ve tahakkümü ile Sovyetler Birliği’dir. Hatta Stalin ile Hitler arasında farklar olsa dahi, aslında bu modeller ve liderler birbirlerine karşı dayanılmaz bir arzu beslemektedirler ve birbirlerinin işini kolaylaştıran politikalar izlemektedirler, bütün yaşananlar aslında gizli bir totaliter ittifaktır vb.[13]

Sonuç Yerine

Arendt’in burjuva liberal düşünce çevreleri kadar sosyalist, anarşist, vb. çevrelerde de hatırı sayılır bir etkisi bulunmaktadır. Adeta farklı sınıf ve programların ortak kullanımına sunulmuş kavramların üreticisi konumundadır. Öte

yandan, komünist devrim iddiasındaki geleneksel çevreler bu ortak kullanıma sunulmuş kavramların analizine ve bunların üreticisine yeterince ilgi göstermemişlerdir. Çoğunluk Arendt'te kestirme bir yoldan proletarya diktatörlüğü, devrimci önderlik ve Sovyetler Birliği düşmanlığından öte bir şey görememişlerdir ve tartışmayı burada sonlandırmışlardır. Objektif olarak son tahlilde böyle bir durum olmakla birlikte, Arendt'in komünizm düşmanlığının sistemli bir mantığı bulunmaktadır. Bu mantığın dikkatli şekilde incelenmesi ve teorik olarak çürütülmesi gerekir. Bu makalede Hannah Arendt'in siyaset felsefesi çalışmaları içinde yer alan otoriterlik, totalitarizm, tiranlık, özgürlük gibi kavramların kuramsal açıdan nasıl yapılandırıldığı ana hatları ile gösterilmeye çalışılmış ve bu mantığın sınırlılıkları ve problemleri sonuçları vurgulanmıştır.

Arendt, tarihsel olaylardan beslenerek inşa ettiği kavramlarla bir çeşit denklikler ve özdeşlikler dünyası kurgulamış ve kendini her seferinde yeniden üreten veya "geçmişin gölgesinde" kalmaktan kaçamayan böylesi bir bağlam içinde *insanlığın pek de yeni bir şey yapamayacağını* ve *gerçek bir özgürlüğe kavuşamayacağını* vurgulamaya çalışmıştır. İnsanlığın her şeyin yasalarla, zorunluluklarla adeta otomatik bir pilota bağlanmış şekilde işleyen bir işleyiş içinde özgürleşmesini mümkün görmeyen Arendt, Kant'ın özgür irade ve akla uygun seçimleri ile zorunluluklara meydan okuması gereken öznesini ödev ve akıldan kurtarmaya çalışmış, buna Lock'tan Berlin'e uzanan liberal düşünce çerçevesinde betimlenen bireysel hak ve özgürlükler çerçevesini yedirerek buradan kısıtlı ve soyut bir özgürlük tanımı ve özgürlük siyaseti üretmeye çalışmıştır. Nihayetinde, her tür zorunluluktan kaçmaya çalışırken eylemde gösterilecek türden bir özgürlüğü aramaya kalkan Arendt, soluğu zorlama özdeşliklerden kurulu metafizik bir dünya tarihinde alacaktır.

Öte yandan, Arendt çalışması boyunca eşitsizliklerden dert yannakta ve modellemelerinde bu eşitsizliklerin

derinleştirilmesinin devamlı altını çizmektedir. Oysa ki Arendt'in esas derdi hiçbir zaman gerçek bir eşitlik meselesi olmamıştır. Özellikle tarihsel koşullardan kaynaklı bir eşitsizliğin çözümü noktasında koşulların dönüştürölmesine yönelik her tür müdahaleden (ve bu müdahalenin araçlarından, en genel ifadesi ile eğitim, planlama, vb. fakat en yoğun ifadesi ile kökten özömler sunan devrimlerden) son derece rahatsızdır kendisi. Arendt'in yere göçe sığdıramadığı eşitliği, özünde toplumda hangi sınıfın egemen olacağından kopartılmış bir "haklarda" eşitliktir. Bu haklar esas olarak özel mülkiyetin korunmasına dayanan burjuva demokratik idealin gerici özünden öte değildir. Arendt çalışmasının bütününde burjuva demokratik bir dünyanın özlemleri ile insanlığa seslenmektedir, ironik bir şekilde her tür "toplama kampını" eleştiren kendisi insanlığı bu dar çerçevenin, burjuva dünyasının toplama kampı içine hapsedebilmenin "demokratik" yollarını aramaktadır.

Belirtilmesi gereken bir diğer nokta ise Arendt'in soyutlama yöntemidir. Arendt'in felsefi soruşturma yöntemi ve tarihe yaklaşımı eklektik nitelikte bir idealizmdir. Yani hareket halinde maddenin çelişkilerinin verili bir bağlamda açığa çıkarılması ve bunların gerçek bağıntılarının ve potansiyellerinin analiz edilmesi şeklinde değildir. Soyutlamalarını bu şekilde yapmaz, çünkü Arendt'i toplumların dönüşümünü sağlayan gerçek dinamikler ilgilendirmemektedir. Bu açıdan sunabildiği modellemeler, eksik ve bozulmuş içeriklerle yüklü çeşitli kavramların zorlama özdeşliklerine veya dikotomilere dayanır. Arendt, diyalektik materyalist bir yöntemden -ve genel olarak bilimsel yöntem ve yaklaşımdan- uzak bir şekilde fenomenlere yaklaşmanın sonucunda, açıklama gücü zayıf genellemelerin, geiştirmelerin ve spekülasyonların ötesine geçememiştir. Bununla birlikte, açık bir antikomünizmin yavan bir örneği ve sıkıcı bir ideoloğu olarak düşünce tarihindeki yerini almıştır.

Referanslar:

[1] Arendt, H., 2017. *Geçmişle gelecek arasında. Seçme eserler-2*. B. S. Şener, O. E. Kara (Çev.), 6. Baskı. İstanbul: İletişim Yayınları.

[2] Üstte age, ss. 136-137

[3] Age, ss. 141-142

[4]Arendt için “kendiliğindenlik” yani hiçbir yapılandırma tarafından manipüle edilmemiş spontanlık insan özgürlüğünün bir ifadesidir ve totaliter rejimler kurdukları kitle denetim mekanizmaları ile bunu ortadan kaldırma gayretindedirler. Bu doğrultuda eğitim alanı da dahil olmak üzere her tür iletişim kaynağını ideolojik araç olarak görürler ve kişilerde ideolojinin hedefleri doğrultusunda istendik bilinç durumu ve rıza yaratılmasına büyük önem verirler. Bkz: Arendt, H., *Geçmişle Gelecek Arasında – Seçme Eserler 2*, s. 142.

[5] Arendt, ss. 148-150.

[6] Arendt, s. 164

[7] Avakian, B., 2008. *Komünizm ve Jeffersoncu Demokrasi*. RCP Publications. Ayrıca revcom.us web sitesinde mevcut.

[8] Avakian, B., 2019. *Devrim Yapmak ve İnsanlığı Kurtarmak*. S.Sezer & S. Öz (Çev.). İstanbul: El Yayınları

[9] Engels, F., 2011. *Ludwig Feuerbach ve Klasik Alman Felsefesinin Sonu*. S. Belli (Çev.), 5. Basım. Ankara: Sol Yayınları

[10] Avakian, B., *Devrim Yapmak ve İnsanlığı Kurtarmak*, 2019

[11] Avakian, B., 2016. *Demokrasi: Neden Daha İyisini Yapamayalım ki?*. S. Sezer (Çev.), İstanbul: El Yayınları. ss. 258-259

[12] Avakian, B., *Demokrasi: Neden Daha İyisini Yapamayalım ki?*, s.259

[13] Örnekler uzatılabilir. Bütün bunlar yukarıda önemli alıntılarına yer verdiğimiz Bob Avakian’ın *Demokrasi: Neden Daha İyisini Yapamayalım ki?* çalışması içinde

kapsamlı şekilde yer almaktadır. Arendt'in *Totalitarizmin Kökenleri* başlıklı çalışmasının yöntemsel ve siyasi yaklaşıma yönelik problemlerini ortaya koyan bu çalışma burjuva demokrasisine hapsedilmiş bir dünyayı doğru yorumlayabilmek açısından ufuk açıcı bir çalışmadır.